

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Süleyman VAROL

6102 SAYILI YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE SERMAYE
ŞİRKETLERİNDE BÖLÜNME, BİRLEŞME ve TÜR DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ
YENİLİKLER ve BİR UYGULAMA

İşletme Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya,2014

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Süleyman VAROL

6102 SAYILI YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE SERMAYE
ŞİRKETLERİNDE BÖLÜNME, BİRLEŞME ve TÜR DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ
YENİLİKLER ve BİR UYGULAMA

Danışman

Doç.Dr. Adnan DÖNMEZ

İşletme Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya,2014

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Süleyman VAROL'un bu çalışması jürimiz tarafından İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Burcu DEMİREL UTKU (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Adnan DÖNMEZ (İmza)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Filiz ANGAY KUTLUK (İmza)

Tez Başlığı: 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Bölünme, Birleşme ve Tür Değişikliği İle İlgili Yenilikler ve Bir Uygulama

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 26/06/2014

Mezuniyet Tarihi : 10/07/2014

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
ÖZET	xi
SUMMARY	xii
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU AÇISINDAN SERMAYE ŞİRKETLERİ

1.1. Şirket Kavramı, Tanımı, Amacı ve Unsurları	3
1.1.1. Şirketin Tanımı.....	3
1.1.2. Şirketin Amacı.....	3
1.1.3. Şirket Unsurları	3
1.2. Şirket Türleri.....	4
1.2.1. Şahıs Şirketleri	4
1.2.1.1. Kollektif Şirket	5
1.2.1.2. Adi Komandit Şirket.....	6
1.2.2. Sermaye Şirketleri	7
1.2.3. Diğer Şirket Türleri	7
1.2.3.1. Adi Şirketler	7
1.2.3.2. Kooperatif Şirketleri.....	9
1.2.4. Avrupa Ülkelerinde Sermaye Şirketleri	10
1.2.4.1. Almanya.....	10
1.2.4.2. Fransa	12
1.2.4.3. İngiltere	12
1.2.4.4. İtalya.....	13
1.2.4.5. İsviçre.....	14

1.2.5. Dünyadaki Yeni Şirket Türleri.....	14
1.3. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Sermaye Şirketleri.....	15
1.3.1. Anonim Şirket.....	15
1.3.1.1. Anonim Şirket Tanımı.....	16
1.3.1.2. Anonim Şirket Unsurları.....	16
1.3.1.2.1. Ticaret Unvanı.....	16
1.3.1.2.2. Sermaye Özellikleri.....	16
1.3.1.2.3. Tüzel Kişilik.....	17
1.3.1.2.4. Sorumluluk.....	17
1.3.1.2.5. Faaliyet Konusu.....	17
1.3.1.2.6. Anonim Şirket Türleri.....	18
1.3.2. Limited Şirket.....	19
1.3.2.1. Tüzel Kişilik ve Ehliyet.....	19
1.3.2.2. Sermaye Özellikleri.....	19
1.3.2.3. Ortaklık Yapısı.....	20
1.3.2.4. Yönetim ve Temsil.....	22
1.3.2.5. Pay Sahiplerinin ve Limited Şirket Ortaklarının Şirkete Borçlanma Yasağı	22
1.3.2.6. Limited Şirketin Sona Ermesi.....	22
1.3.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket.....	23
1.3.3.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Unvanı.....	23
1.3.3.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Kuruluşu.....	23
1.3.3.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Yönetimi.....	23
1.3.3.4. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Rekabet Yasağı.....	23
1.4. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinin Büyüklük Ölçütleri.....	24

1.5. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Sermaye Şirketleri Açısından Karşılaştırılması	25
1.5.1. Anonim Şirketler Açısından Karşılaştırma	25
1.5.2. Limited Şirketler Açısından Karşılaştırılma	26
1.5.3. Sermaye Şirketlerinde Getirilen Ortak Hükümler.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE BİRLEŞME, BÖLÜNME ve TÜR DEĞİŞİKLİĞİ

2.1. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmeye Genel Bakış.....	28
2.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Birleşme	29
2.2.1. Birleşme İlkeleri	29
2.2.2. Birleşme Şekilleri	29
2.2.2.1. Devralma Şeklinde Birleşme	30
2.2.2.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme	30
2.2.3. Geçerli Birleşme.....	30
2.2.4. Tasfiye Halindeki Bir Şirketin Birleşmeye Katılması.....	31
2.2.5. Sermayenin Kaybı veya Borca Batıklık Halinde Birleşmeye Katılma	31
2.2.6. Ortaklık Payları ve Hakları	32
2.2.6.1. Ortaklık Hakları	32
2.2.6.2. Ayrılma Hakları	32
2.2.7. Birleşme Süreci	33
2.2.7.1. Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço.....	34
2.2.7.2. Sermaye Artırımı	34
2.2.7.3. Birleşme Sözleşmesi	35
2.2.7.4. Birleşme Raporu	36
2.2.7.5. İnceleme Hakkı ve Malvarlığında Değişiklikler	36

2.2.7.6. Birleşme Kararı.....	38
2.2.7.7. Ticaret Siciline Tescil	39
2.2.7.8. İlan.....	39
2.2.8. Sermaye Şirketlerinin Kolaylaştırılmış Şekilde Birleşmesi.....	39
2.2.8.1. Uygulama Alanı.....	40
2.2.8.2. Birleşmede Kolaylıklar	41
2.2.9. Şirket Birleşmelerinde Alacakların Teminat Altına Alınması	42
2.2.10. Şirket Birleşmelerinde Ortakların Kişisel Sorumlulukları ve İş İlişkilerinin Devamı.....	42
2.3. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Bölünme	43
2.3.1. Bölünme Türleri	44
2.3.1.1. Tam Bölünme.....	44
2.3.1.2. Kısmi Bölünme	44
2.3.1.3. Yavru Şirket Kurma	44
2.3.1.4. Simetrik ve Asimetrik Bölünme	44
2.3.2. Geçerli Bölünmeler	45
2.3.3. Şirket Paylarının ve Hakların Korunması	46
2.3.4. Bölünme Süreci	46
2.3.4.1. Bölünme Sözleşmesi ve Bölünme Planı.....	47
2.3.4.2. Bölünmenin Dışında Kalan Malvarlığı.....	48
2.3.4.3. Bölünme Raporu.....	48
2.3.4.4. Bölünme Kararı ve Neticesindeki Sorumluluk Halleri.....	49
2.3.4.5. Ticaret Siciline Tescil ve Geçerlilik.....	50
2.3.4.6. Sermayenin Azaltılması.....	50
2.3.4.7. Sermaye Artırımı	51
2.3.4.8. Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço.....	51

2.3.5. İş İlişkilerinin Devamı.....	52
2.3.6. Bölünmede Tehlike Arz Eden Durumlar	53
2.4. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Tür Değişirme .	53
2.4.1. Tür Değişirmenin Tanımı.....	53
2.4.2. Tür Değişirmenin Unsurları	53
2.4.3. Geçerli Tür Değişirmeler	54
2.4.4. Kollektif ve Komandit Şirketlerin Tür Değişirmelerine İlişkin Özel Düzenleme	55
2.4.5. Tür Değişirmede Şirket Payının ve Haklarının Korunması	57
2.4.6. Tür Değişirme Süreci	57
2.4.6.1. Kuruluş ve Ara Bilanço	58
2.4.6.2. Tür Değişirme Planı	58
2.4.6.3. Tür Değişirme Raporu	58
2.4.6.4. İlgili Belgelerin Ortakların İncelemesine Sunulması.....	59
2.4.6.5. Tür Değişirme Kararı ve Tescil.....	59
2.4.7. Alacaklıların ve Çalışanların Korunması	61
2.5. Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirmede Ortak Hükümler	61
2.5.1. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi.....	61
2.5.2. Birleşmenin, Bölünmenin ve Tür Değişirmenin İptali ve Eksiklerinin Sonuçları	61
2.5.3. Sorumluluk	61
2.6. Ticari İşletme İle İlgili Birleşme ve Tür Değişirme	61
2.7. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme İçin Getirilen Yenilikler.....	62
2.7.1. Birleşmede Getirilen Yenilikler	62
2.7.2. Bölünmede Getirilen Yenilikler	62

2.7.2.1. Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan Sonra İlk Defa 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Düzenleme.....	62
2.7.3. Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirmede Ortak Yenilikler	63
2.8. Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'de Birleşme, Bölünme Tür Değişirme İle İlgili Genel Bakış.....	64
2.9. Birleşme ve Tür Değişirmenin Karşılaştırılması	64

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TÜR DEĞİŞTİRME İLE İLGİLİ BİR ÖRNEK UYGULAMA

3.1. Genel Açıklamalar	66
3.2. Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesindeki Avantajlar	68
3.3. Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde Dikkat Edilecek Hususlar	68
3.4. Limited Şirketinin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde İzlenecek Süreç	70
3.4.1. Limited Şirketten Anonim Şirkete Dönüşüm İçin Yapılacak İşlemler	72
3.4.1.1. Limited Şirketin Yönetim Organının Tür Değişikliği Yapılması Yönünde Karar Alması	72
3.4.1.2. Bilanço/Ara Bilanço Çıkarılması	72
3.4.1.3. Dönüştürülecek Şirketin (Anonim Şirketin) Ana Sözleşmesinin Hazırlanması.....	73
3.4.1.4. Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değişirme Planı Hazırlanması.....	74
3.4.1.5. Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değişirme Raporu Hazırlanması.....	74
3.4.1.6. Tür Değişirme İş ve İşlemlerinin İncelemeye Açılması.....	75
3.4.1.7. Tür Değişirmenin Onaylanması İçin Genel Kurul Yapılması.....	75
3.5. Bir Uygulama Örneği	76
3.5.1. Örnek Şirket Hakkında Genel Bilgi	76
3.5.2. Şirketin Tür Değişikliğinde Yapılacak İşlemler.....	76

3.5.2.1. Tür Değiştirme Kararı.....	77
3.5.2.2. Bilanço veya Ara Bilanço Çıkarma.....	77
3.5.2.3. Anonim Şirketin Esas Sözleşmesi.....	80
3.5.2.4. Şirketin Tür Değiştirme Planı	86
3.5.2.5. Şirketin Tür Değiştirme Raporu	88
3.5.2.6. Tür Değişikliğinin İncelemeye Sunulması ve Şirket Müdürleri Tarafından Alınan Kararlar	98
3.5.2.7. Nevi Değişikliğinin Ticaret Siciline Tescil ve İlanı.....	99
SONUÇ	100
KAYNAKÇA	103
ÖZGEÇMİŐ.....	107

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1 Geçerli Tür Değiştirme Őeması.....	54
Tablo 2.2 Tür Değiştirmede Karar Nisapları.....	60
Tablo 3.1 Limited Şirket ile Anonim Şirket Kıyaslaması.....	68
Tablo 3.2 Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde Şematik Yol Haritası.....	76
Tablo 3.3 Örnekle İlgili Bilanço I.....	78
Tablo 3.4 Örnekle İlgili Bilanço II.....	79
Tablo 3.5 Örnekle İlgili Araç Listesi.....	96

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AET: Avrupa Ekonomi Topluluğu

AT: Avrupa Topluluğu

A.Ş. : Anonim Şirketi

B.K: Borçlar Kanunu

BilKOG: Pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerin IFRS'leri uygulaması ve Bilanço Denetim Kanunu

BilreG: Almanya'da 2004 yılında çıkarılan Bilanço Kanunu

ETTK: Eski Türk Ticaret Kanunu

IFRS: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

İSMMMO: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası

KDV: Katma Değer Vergisi

KDVK: Katma Değer Vergisi Kanunu

KVK: Kurumlar Vergisi Kanunu

LLP: Limited Liability Partnership

LTD: Limited

MD: Madde

SPK: Sermaye Piyasası Kanunu

SSK: Sosyal Sigortalar Kurumu

ŒTİ: Œirket

TL: Türk Lirası

VUK: Vergi Usul Kanunu

YTTK: Yeni Türk Ticaret Kanunu

ÖZET

AB uyum sürecinden yasal düzenlemelerde değişiklikler yapılmış olup bunlardan bir tanesinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (YTTK)'dur. Yapılan değişikliklerle kanun güncellenmiş olup eksik olan noktalar tamamlanmıştır. Daha kapsamlı bir hale gelmiştir. İncelediğimiz konu olan birleşme bölünme ve tür değiştirmede YTTK'da daha kapsamlı bir şekilde değişiklik yapılmış ve bölünme ilk defa konu olmuştur.

Bu çalışmada özellikle YTTK'nın 134 ve 193. maddeleri dikkate alınarak, YTTK, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (ETTK), konu ile ilgili makaleler v.b kaynaklardan yararlanılarak sermaye şirketlerinde bölünme, devir, birleşme, nevi değişikliği ile ilgili getirilen yenilikler araştırılıp ve bir uygulama ile anlatılmıştır. Uygulama örneği; limited olan bir şirketin anonim şirkete dönüşmesidir.

Bu araştırma sonucu, sermaye şirketlerinde bölünme, devir, birleşme, nevi değişikliği ile ilgili getirilen yenilikler süreci izlenerek uygulanan örnekle konu pekiştirilmiştir.

SUMMARY

**INNOVATIONS ABOUT THE MERGER, SPIN-OFF AND SORT CHANGE IN
CAPITAL COMPANIES ACCORDING TO TURKISH COMMERCIAL CODE
(6102) AND AN APPLICATION**

Legislations are changed at EU harmonization process and one of them is Turkish Commercial Code No. 6102 (New TCC). The code was updated in this process and missing points has been completed. The code was become more comprehensive. Changes have been occurred comprehensively in New TCC about regulations of merger, spin-off and sort change in capital companies which we have examined in this study and spin-off was regulated by law for the first time.

In this study, innovation was explored about merger, spin-off and sort change in company with benefit from especially with New TCC Article 134 and 193; New TCC, TCC No. 6762, relevant articles etc. and an application was explained. The application example is related to transformation of a limited company to a joint-stock company.

As a result of this research, the innovation about merger, spin-off and sort change in capital companies were observed and the issue has been consolidated with the example.

ÖNSÖZ

Çalışma sırasında bilimsel katkıları ile bana yardımcı olan, çalışmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, tez danışmanım ve hocam sayın Doç. Dr. Adnan DÖNMEZ'e en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Büyük yardımlarını gördüğüm, bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım SMMM Ebru ZENGİN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Bana maddi ve manevi her türlü desteği veren, başta ANNEM olmak üzere tüm aileme, en içten teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Süleyman VAROL

Antalya , 2014

GİRİŞ

Şirket, bir veya daha fazla gerçek ve tüzel kişinin ortak ekonomik amaçlarını gerçekleştirmek üzere, emek ve sermayelerini bu ortak amaca ulaşmak için bir sözleşme ile birleştirerek oluşturdukları ticari kurumlardır. Şirketler; YTTK'nın 124. maddesine göre 2 ana grupta toplanmaktadır. Şahıs şirketleri; kollektif şirketler ve adi komandit şirketlerdir. Sermaye şirketleri; anonim şirketler, limited şirketler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerdir. Diğer şirketler ise kooperatifler ve adi şirketlerdir.

Ticaret şirketlerinde zamanla yapısal değişiklik gerekli olabilmektedir. Şirketlerdeki yapısal değişiklikler ya mali durumu iyileştirmek amacıyla, ya da rekabet edebilirlik koşullarının güçlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Yapısal değişiklikler, birleşme veya şirketin türünü değiştirmesi şeklinde olabilmektedir.

YTTK'da yapılan en önemli temel değişikliklerden biri de ticaret şirketlerindeki yapısal değişimlerdir. YTTK'da ticaret şirketlerinin birleşme, bölünme ve tür değiştirmelerini düzenleyerek bu alanda önemli değişikliğe gitmiştir. Burada amaçlanan; ticaret şirketlerinin iflas ettirilerek tasfiyeye gidilmeden, ortakların alacak ve pay haklarını koruyarak, sürekliliği bozmadan ve kolayca yapısal değişimlerini gerçekleştirebilmeleridir.

YTTK 134-193. maddeleri hükümleri düzenleyen birleşme, bölünme ve tür değiştirme yoluyla yeniden yapılandırılmalarını İBirK/FusG¹'dan alınmış, ticari işletmelerin birleşme ve tür değiştirmesine ilişkin YTTK 194. maddesi hükmü ise Adalet Komisyonu aşamasında kanun metnine eklenmiştir. Bağımsız olarak birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye tahsis olunan hükümlerin dışında bu bölümünün başında iki (YTTK, md.134-135), sonunda ise üç maddeden oluşan (YTTK, md.190-193) ortak hükümlere yer verilmiştir. Diğer bir taraftan yapılan değişiklikte yeni kanunun genel gerekçesi ve birçok madde gerekçesinde belirtildiği üzere, gelişen teknoloji ve değişen ticari koşullara bağlı olarak günümüz ihtiyaçları dikkate

¹ İsviçre'nin 30/10/2003 tarihli, 'Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme ve

alınmış, AB üyeliğine hazırlanan bir ülke olarak AET/AT düzenlemeleri (yönerge, tüzük, tavsiye, açıklamalar) değerlendirilerek yansıtılmıştır.

Birleşme, sahip oldukları malvarlıkları tasfiye edilmeksizin birden fazla ticaret şirketinin içlerinden birinde veya yeni kurulan bir şirkette birleşmeleri ve birleşen şirketlerin ortaklarının belli bir değiştirme ölçüsüne göre yeni şirketten pay almalarıdır. Ticaret şirketlerinde bölünme, YTTK ile birlikte ilk defa ticaret kanununda yer almıştır. Bölünme kavramı Türk hukukuna yabancı olmamakla birlikte, YTTK ile bölünme, ilk kez özel hukuka ait bir temel kanunda düzenlenmiş olmaktadır. Çalışma içeriğini oluşturan sermaye şirketlerinde tür değiştirme, şirketin yalnız hukuki biçiminde bir değişiklik meydana getirir; tüzel kişilik sıfatı üzerinde bir etkisi yoktur.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; şirketin tanımı, amacı ve unsurları, şirket türleri ile Avrupa ülkelerinde sermaye şirketleri, dünyadaki sermaye şirketleri ve YTTK'da sermaye şirketlerinin genel özellikleri yer almaktadır.

İkinci bölümde, YTTK'da sermaye şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme genel özellikleri ile ETTK ve YTTK karşılaştırılarak getirilen yeniliklere yer verilmektedir.

Üçüncü bölümde ise bir limited şirketin anonim şirkete dönüşümüne ilişkin bir örnek ile avantajlarına ve dezavantajlarına değinilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU AÇISINDAN SERMAYE ŞİRKETLERİ

Sermaye şirketleri avantajlarından dolayı en çok tercih edilen şirket türüdür. Limited şirket, avantajlarından dolayı ve daha uygulanabilir oluşu ile diğer sermaye şirketlerine oranla daha çok tercih edilmekteyken, YTTK'nın getirdiği yeniliklerle anonim şirketler daha cazip hale gelmiş olup, yeni açılan firmalarda limited şirket yerine anonim şirket tercih edilmekte ve hızlı bir şekilde limited şirketler tür değiştirerek anonim şirkete dönüşmektedir.

1.1. Şirket Kavramı, Tanımı, Amacı ve Unsurları

Çalışmamızın bu bölümünde şirketin tanımı, amacı ve unsurları açıklanmaya çalışılmıştır.

1.1.1. Şirketin Tanımı

Şirket; bir veya daha fazla gerçek ve tüzel kişinin ortak ekonomik amaçlarını gerçekleştirmek üzere, emek ve sermayelerini bu ortak amaca ulaşmak için bir sözleşme ile birleştirerek oluşturdukları ticari kurumlardır. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ekonomik birimler her zaman aynı büyüklükte olmazlar. Şirketler büyüdükçe sermaye ve iş bölümüne olan ihtiyaçları da buna paralel olarak artış gösterir. Tam tersi düşünüldüğünde ise ufak çaplı işletmelerde sermaye ve iş bölümüne olan ihtiyaç daha azdır.

1.1.2. Şirketin Amacı

Şirketler, insanların taleplerini sürekli olarak karşılamak için, piyasası olan ve fiyatı mevcut piyasa koşullarında oluşan iktisadi mal ve hizmetleri üretip ve satarak bundan kâr elde etmek amacıyla satan kuruluşlardır.

Şirketlerin başlıca amacı ekonomiktir. Ekonomik amaç ise, kâr elde etme ve işletmenin piyasa değerini artırarak sürekliliğini sağlamaktır. Hemen her şirket türünde ortak olan bir başka nokta da, işletme riskinin ortaklara dağıtılması ve ekonomik güçlerin birleştirilmesidir (Gümüş, 2006,s.3-4).

1.1.3. Şirket Unsurları

Tanımdan da anlaşılacağı üzere bir şirketin varlığının söz konusu olabilmesi için gerekli unsurlar şunlardır (Gümüş, 2006, s.4):

1) Şirketi meydana getiren kişiler bir ve birden fazla olmalıdır. Bu kişiler, gerçek veya tüzel kişi olabilirler.

2) Ortak bir amaç bulunmalıdır.

3) Ortak amaca ulaşmak için kişilerin bir sözleşme ile birleşmeleri gerekmektedir.

4) Şirketin amacının elde edilmesini sağlamak için emek, mal veya parasal değerler sermaye olarak konulmalıdır.

1.2. Şirket Türleri

Şirketler; YTTK'nın 124. maddesine göre 2 ana grupta toplanmaktadır:

Şahıs Şirketleri;

- Kollektif Şirketler
- Adi Komandit Şirketler

Sermaye Şirketleri;

- Anonim Şirketler
- Limited Şirketler
- Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketi

Diğer Şirketler;

- Kooperatifler
- Adi Şirketler

1.2.1. Şahıs Şirketleri

Şirketin bir tüzel kişiliği olmakla birlikte, gücünü ve piyasa itibarını kurucu şahıslardan alır. Sorumlulukları sınırsızdır. Ortak ekonomik bir çıkar veya çıkarların gereği olarak sayısı belli kişilerin kurdukları ve sorumlulukları kişisel olan ortaklıklara şahıs şirket denir.

Şahıs şirketlerin aşağıdaki unsurları taşıması gerekir (Yanlı, 2008, s.296):

- a) Her ortak idare ve temsil yetkisine sahiptir.

b) Üçüncü kişilere karşı hükümlerde her ortak ikinci derecede ancak sınırsız olarak sorumludur.

c) Kişisel unsurlar ağır basar, yani ortakların kişilikleri ağır basar.

Şahıs şirketlerinde en tipik örneği kollektif şirkettir. Komandit şirket türlerinden adi komandit şirket de bir kişi ortaklığıdır.

1.2.1.1. Kollektif Şirket

Ticari işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklardan hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklarına karşı sınırlandırılmamış olan şirket türüdür (YTTK, md.211).

Kollektif şirket sözleşmesi yazılı şekle tabidir, sözleşmedeki imzaların noterce tasdiki şarttır (YTTK, md.212).

Ortakların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde sözleşme serbestisi geçerlidir (YTTK, md.217).

Ortakların her biri ayrı ayrı şirketi yönetme hakkını sahiptir. Ancak, şirket sözleşmesiyle veya ortakların çoğunluğunun kararıyla yönetim işleri ortaklardan birine, birkaçına veya tümüne verilebilir (YTTK, md.218).

Kollektif şirketler esnaf işletmesi işletemezler, sadece bir ticari işletmeyi işletmek amacıyla kurulabilirler. Ortakların sınırsız sorumluluklarından dolayı asgari bir sermaye öngörülmemiştir. Şirket unvanı, ortaklardan en az birisinin adı ve soyadı ile şirket ve kollektif olduğunu gösteren ibareden meydana gelir, örneğin “Süleyman Varol ve Ortakları Kollektif Şirketi” (Yanlı, 2008, s.297-298).

Kollektif şirketin sona erme sebepleri aşağıdaki gibidir (YTTK, md.243):

- a) Konkordato ile sonuçlanmasına rağmen şirketin iflası,
- b) Sermayesinin tamamının ya da üçte ikisini kaybedilmesine rağmen, sermayenin tamamlanılmaması ya da kalan sermaye ile yetinmeye karar verilmemiş olması,
- c) Şirketin diğer bir şirket ile birleşmesi,
- d) Şirket tescilini 15 gün içinde tescil edilmemesi,

e) Şirket ortaklarından birinin iflası ile (Eğer diğer şirket ortakları devam etmek isterlerse iflas eden ortağı ortaklıktan çıkarıp devam edebilirler).

1.2.1.2. Adi Komandit Şirket

Ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, şirket alacaklarına karşı bir veya bir kaç ortakların sorumluluğu sınırlandırılmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmış olan şirket komandit şirkettir (YTTK, md.304/1).

Sorumluluğu sınırlı olmayan ortaklara komandite, sorumluluğu sınırlı olanlara komanditer denir (YTTK, md.304/2).

Komandite ortakların kollektif şirket ortaklarından farkı yoktur. Komanditer ortak ise fazla risk altına girmek istemeyen ve belli bir sermayeyi işletilmek üzere şirkete yatırmış olan ortaktır ve yatırdıkları sermaye kadar üçüncü kişilere karşı sorumludur. Komanditer ortağın şirket yönetiminde aktif bir rolü yoktur. Yönetim işlerinde sorumlu kişi veya kişilerin yaptıkları işlere itiraz da edemezler. Sadece olağanüstü iş ve işlemlerde oy haklarını kullanabilirler. Bu yüzden komandite ortak şirket yönetimini elinde tutan ve rizikoyu sınırsız olarak yüklenmiş kişilerdir (Yanlı, 2008, s.300).

Komandite ortakların gerçek kişi olmaları gerekir. Tüzel kişiler ancak komanditer ortak olabilirler (YTTK, md.304/3).

Komandit şirket de kollektif şirket gibi yazılı şekle tabidir, ancak şirketin komandit olup olmadığı sözleşmenin hükümlerine göre belirlenir. Ortaklar tarafından şirkete verilen ad ve nitelik o şirketin türünün belirlenmesinde yalnız başına yeterli olmaz. Bir şirketin komandit olduğu açıkça saptanmıyorsa o şirket kollektiftir. Komanditer ortağın adı ticari unvanda yer almaz eğer yer alıyorsa sınırsız sorumlu olurlar.

Komanditer ortaklar, kişisel emeğini ve ticari itibarını sermaye olarak koyamazlar. Koydukları ve koymaya taahhüt ettikleri her sermaye cinsi ve miktarları yazılarak tescil ve ilan edilir.

Ortakların birbirleriyle olan ilişkileri şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirket sözleşmesinde hüküm bulunmayan durumlarda; ortakların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde sözleşme serbestîsi geçerlidir (YTTK, md.308).

Şirketin sona ermesi, kollektif şirket ile aynıdır. Ancak şirket sözleşmesinde aksine hüküm olmadıkça komanditerin ölümü veya kısıtlaması şirketin sona ermesi sonucunu doğurmaz.

1.2.2. Sermaye Şirketleri

YTTK 124/2'ye göre sermaye şirketleri; anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerdir.

1) Anonim Şirket; sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir (YTTK, md.329). Kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilir (YTTK, md.331).

2) Limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, iktisadi konularda faaliyet gösteren, esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşan şirkettir. Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir (YTTK, md.573).

3) YTTK'nın 564. maddesine göre "Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklardan bir veya birkaçı şirket alacaklarına karşı kollektif şirket ortağı, diğerleri bir anonim şirket pay sahibi gibi sorumlu olan şirkettir. Sermaye, paylara bölünmeksizin sermayesi sadece birden çok komanditerin sermayeye katılma oranlarını göstermek amacıyla kısımlara ayrılmış bulunuyorsa komandit şirket hükümleri uygulanır."

1.2.3. Diğer Şirket Türleri

Diğer şirketler, adi şirket ve kooperatifler olarak 2'ye ayrılır.

1.2.3.1. Adi Şirketler

Adi şirket; dayanağı iki veya daha fazla kimsenin müşterek bir amaca ulaşmak için emeklerini ve mallarını birleştirmeyi kabul ettikleri bir sözleşmedir (BK, md.520). Adi şirketler, bir ticari girişimi işletmek üzere, kanuna ve ahlâka aykırı olmamak, "İktisadi Amaç"

ve “Kâr Elde Etmek” üzere her türlü konuda kurulabilir. Adi şirketlerin kurulması hiçbir kayda ve formaliteye tabi değildir. Borçlar Kanunu’nda adi şirketlerin kuruluşları ile ilgili olarak öngörülmüş herhangi şekil şartı hükmü de bulunmamakta, yazılı veya sözlü bir anlaşma ile kurulabilirler. Adi şirketlerin sözlü olarak dahi kurulmaları mümkündür. Çünkü ticaret ortaklıklarında öngörüldüğü gibi ortaklık sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu hususlar tespit edilmemiştir. Adi ortaklıkta, ortaklardan her biri ticaret unvanını sicile tescil ettirerek kullanabilir. Sözlü veya ispat gücülüğü bakımından yazılı sözleşme ile kurulabilir. Sözleşme notere onaylatılır. Sözleşmede aksi belirlenmemişse sermaye tutarı farklı olsa da ortakların kar ve zarar payları eşittir. Kararlar ortakların oybirliği ile alınır. Şirketin yönetimi ortakların tümüne aittir. Şirketin borçlarından dolayı ortaklar birlikte sorumlu olurlar. Şirketin ticaret siciline tescil ve ilanı zorunlu değildir. Adi şirket kuracak kişi tüccar ise, bağlı bulunduğu bölgenin ticaret odasına fert olarak kayıt olmak durumundadır. Asgari bir sermaye öngörülmemiştir. Hangi ortağın ne kadar sermaye koyacağı konusu isteğe bağlıdır. Alacak sermaye olarak konulmuşsa, sermaye koyan ortak bu alacağı şirkete devretmiş ve ödenmesini taahhüt etmiş sayılır. Emeğin sermaye olarak konması halinde, bu ortak zarara iştirak ettirilmeyebilir, ancak kardan pay alır. Bu ortak sorumluluktan muaf olamaz. Ticaret unvanı kullanmak zorunda değildir. Her ortak belli bir oranda katılır ve kendi payı üzerinde tasarruf hakkı yoktur (Perçin, 2002,s.1-3).

Adi şirketin sona erme sebepleri (Perçin, 2002, s.5):

- 1) Şirket sözleşmesi ile hedeflenen amacın elde edilmesi,
- 2) Şirket sözleşmesi ile hedeflenen amacın elde edilmesinin olanaksız hale gelmesi,
- 3) Şirket ortaklarından birinin ölümü (ancak şirket sözleşmesinde, ortaklardan birinin ölümü halinde ortaklık mirasçısı ile devam edecektir hükmü varsa, bu şart geçerli olacağından şirket devam eder),
- 4) Ortaklardan birinin cebri icraya uğraması, bu şekilde payının satışa çıkartılması,
- 5) Ortağın iflas etmesi,
- 6) Ortağın ehliyetini yitirmesi,
- 7) Ortakların oybirliği ile şirketin tasfiyesine karar almaları,
- 8) Sözleşmede bir süre öngörülmüşse bu sürenin sonunda,

9) Ortaklardan birinin talep etmesi,

10) Haklı sebeplerin mevcut olması halinde mahkemece feshe karar verilmesi.

1.2.3.2. Kooperatif Şirketleri

YTTK'ya göre kooperatifler ticaret şirketleri arasında sayılmıştır (YTTK, md.124). Diğer ticaret şirketleri de sermaye ve şahıs şirketleri olarak ayrıma tabi tutulmuştur. Kooperatiflerin ana kaynağı 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'dur. Kooperatifler Kanunu'nun 1. maddesine göre kooperatif, tüzel kişiliğe haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve kamu tüzel kişiler ile özel idareler, belediyeler, köyler, cemiyetler ve dernekler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, kooperatif şirketinin ne tam bir ticaret şirketi ne de tam bir dernek olarak kabulü mümkün değildir. Belirlenen amaca ulaşmak için bir araya gelen kişilerin oluşturduğu bir teşekküldür.

Kooperatifin amacı, belirli ekonomik gereksinimlerini ve özellikle geçimlerine ait ihtiyaçlarını sağlayan ortakları korumaktır. Bu amacı elde etmek için kullanılan araçlar karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalettir (Yanlı, 2008, s.314).

YTTK'nın 126. maddesiyle, her şirket türüne özgü hükümler saklı kalmak kaydıyla, Türk Medeni Kanunu'nun tüzel kişilere ilişkin genel hükümleri ile bu kısımda bulunmayan hususlarda Türk Borçlar Kanunu'nun adi şirkete dair hükümleri her şirket türünün niteliğine uygun olduğu oranda, ticaret şirketleri hakkında da uygulanacağını düzenlemiştir.

Kooperatiflerle ilgili ana düzenleme, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'dur. Ayrıca, kooperatiflerle ilgili olarak 1581 sayılı Tarım ve Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu gibi özel düzenlemeler ile diğer mevzuatta yer alan hükümler dikkate alınmalıdır. Daha sonra Türk Medeni Kanunu ile Borçlar Kanunu'nun adi şirkete ilişkin hükümleri uygulama yeri bulacaktır.

Bu yönde dikkat çeken önemli düzenleme, 1163 sayılı Kanunu'nun 98. maddesi olup, anılan hükme göre, bu kanunda aksine açıklama olmayan hususlarda Türk Ticaret Kanunu'ndaki anonim şirketlere ait hükümler uygulanacaktır. Dolayısıyla, kooperatiflerle ilgili uyuşmazlıklara öncelikle Kooperatifler Kanunu daha sonra Türk Ticaret Kanunu'nun

anonim şirketlere ilişkin düzenlemeleri tatbik edilecektir. Ancak, bazı hususlar, hem 1163 sayılı Kanun'da hem YTTK'da mevcut ise, özel kanun olması dolayısıyla 1163 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması tabiidir.

1.2.4. Avrupa Ülkelerinde Sermaye Şirketleri

Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yirminci yüzyılın son yarısında değişen şartlar ve gelişen ekonominin bir sonucu olarak ticaret hukuku ve mevzuatlarında önemli değişiklikler olmuştur. Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde, bu kuruluşların yönergeleri ve tüzükleri gereğince ticaret hukuku alanında değişiklikler yapılmıştır.

YTTK'yı hazırlayan komisyon tarafından genel gerekçeler kapsamında sunulan, Avrupa ülkelerinden Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve İsviçre ticaret kanunlarındaki değişiklikler ele alınacaktır.

1.2.4.1. Almanya

Paylı şirketleri, limited şirketleri ve kooperatifleri düzenleyen kanunlar Almanya'da tamamen yenilenmiştir. 1965 yılında Almanya'da bağlı işletmeler (konzern) hukukunu da ilk defa içererek, anonim ve paylı komandit şirketleri ayrıntılı bir şekilde düzenleyen ve Avrupa'yı getirdiği sistemleri ve kurumlarıyla derinden etkileyen kanun yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ilk defa 1985 yılında Bilanço Yönergesi Kanunu ile değiştirilmiş, daha sonra otuzun üstünde değişikliğe konu olmuştur (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.28).

Alman anonim şirketler hukukunun geçirdiği evrimin küçük bir kesiti aşağıdaki gibidir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.29):

- 1)Küçük Anonim Şirketler ve Anonim Şirketler Hukukunun Basitleştirilmesi Kanunu (1994)
- 2)Gerçek Olmayan İtibari Değersiz Paylar Kanunu (1998)
- 3)İşletmeler Alanında Kontrol ve Şeffaflığa İlişkin Kanun (1998)
- 4)Euro Kanunu (1998)
- 5)Nama Yazılı Hisse Senetleri Kanunu (2001)
- 6)Devralmaların Düzenlenmesine İlişkin Kanun (2001)
- 7)Şeffaflık ve Kamuyu Aydınlatma Kanunu (2002)
- 8)Alman Kurumsal Yönetim Kodeksi (2002)

9)Bilanço Reformu Kanunu (2004)

10)İşletmelerin Bütünlüğü ve Anonim Şirketlerin Modernleştirilmesi Kanunu
(2005)

Alman anonim şirketler hukukundaki sürekli yenileşmenin üç eksenidir (Önat, 2012, s.60-61):

1) Bilanço hukuku, 1980’li yıllarda, bilanço kanunları ile başlayan reform 2004 yılından itibaren, bilanço kavramının dar kapsamını aşarak finansal raporlamaya dönüşmüştür. 2004 yılında çıkarılan Bilanço Kanunu (BilReG), pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerin IFRS’leri uygulaması ve Bilanço Denetim Kanunu (BilKoG), finansal raporlamanın denetlenmesini öngörmüştür.

2) İç denetimde ise, Almanya, Anglo-Sakson öğretisi ilk benimseyen ve bağımsız dış denetim yanında, şeffaflık temelinde iç denetimde, aynı ölçüde önem veren bir AB ülkesidir. 1998 yılında kabul edilen İşletmeler Arasında Kontrol ve Şeffaflığa İlişkin Kanun (KonTraG) bu eksenin kurucusu; Gelişme, Şeffaflık ve Kamuyu Aydınlatma Kanunu (TransPuG) ile devam ettirilmiştir.

3) Üçüncü eksen, Alman anonim şirketler hukukunun geleneksel hüküm ve kurumlarından ayrılıp yeni açılımlar yapmasıdır. Küçük anonim şirketlerin, bu bağlamda tek pay sahipli anonim şirketlerin düzenlenmesi ve bazı düzenlemelerde basitleştirilmesine (Küçük Anonim Şirketler ve Anonim Şirketler Hukukununun Basitleştirilmesi Kanunu) küçük oranda paylara sahip bulunan pay sahiplerinin ihracı yani uluslararası öğretilerde kullanılan terimiyle “squeezeout” ile genel kurulların ses ve görüntü olarak dışarıya taşınması gibi açılımlardır.

1892 yılında kabul edilen Alman Limited Şirketler Kanunu da 1950’den bu yana yaklaşık otuz kez değiştirilmiştir. Alman limited şirketler 1980 yılında kabul edilen Limited Şirketler Hukuku Reformu Kanunu’ndan (GmbH-Novelle) sonra, AET yönergelerinin ulusal hukuka dönüştürülmesi 1985 yılında gerçekleştirilmiştir. Almanya’da 1985 değişikliği ile büyük ve küçük limited şirket ayrımına hukuki hükümler bağlamaya başlamış ve büyük limited şirketler konsolidasyona dahil edilip limited şirket bağlı işletmeler kavramını yaratmıştır (Önat, 2012, s.61).

1.2.4.2. Fransa

Fransa’da ticaret kanunu son elli yılda köklü değişikliklere uğramıştır. Ticaret şirketlerinin tümünü kapsayan geniş çaplı reform 24.07.1966 tarihli 66-37 sayılı Kanunu’nun ürünüdür. Şirketler hukukunun temel ilkelerini düzenleyen 509 maddeden oluşan bu kanun, dağınık mevzuatı bir araya getirmiştir. 23.03.1967 tarihli 67-236 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ise uygulama kuralları niteliğindeki hükümlere yer verilmiştir. 1994’de Paylı Adi Şirket Kanunu yürürlüğe girmiştir. 15.03.2011 tarihli kanun ise kurumsal yönetim ilkelerinin etkisi altında yönetim kurulunda seçeneklere yer veren düzenlemeler getirmiştir. Fransız şirketler hukukundaki en önemli değişiklik ekonomik çıkar birlikleri ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra da elektronik ortamda genel kurul yapılmasına ve online oy kullanılmasına ilişkin hükümler yürürlüğe girmiştir (Önat, 2012, s.63-64).

16.12.1999 tarihli bir kanun hükümete kanun hükmünde kararname yoluyla bazı kanunların yasal kısmını değiştirme yetkisi vermiştir. Fransız hükümetinin bu kanunda aldığı yetki ile yayınladığı 18.09.2000 tarihli ve 2000-912 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, tüm kanun, kanun hükmünde kararname ve kararnameleri ticaret kanunu başlığı altında yeni bir sistematikte fakat hükümlerin içeriğine neredeyse hiç dokunmaksızın bir araya getirmiştir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.31).

Fransız Hükümeti, yine 16.12.1999 tarihli kanunun verdiği yetkiye dayanarak, 14.12.2000 tarihinde Parasal ve Finansal Kanun başlıkları yeni bir düzenleme yayınlamıştır. Bu kanun, başka konuların yanı sıra, “Çeklere ve Ödeme Kartlarına İlişkin 30.10.1935 tarihli Kanun Hükmünde Kararname”yi içermektedir. Söz konusu düzenleme 1991’de geniş çaplı değişikliği uğramıştır. Kısacası, 1932 yılında kabul edilen Çeke İlişkin Cenevre Yeknesak Kanunu’ndan, Fransız iç hukukuna aktarılan tüm hükümler artık ticaret kanununda değil fakat anılan kanunda yer almaktadır (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.31-32).

1.2.4.3. İngiltere

İngiltere’de ticaret hukuku anlayışı, kara Avrupa’sından tamamen farklıdır. İngiltere’de, ticaret hukukun merkezinde tacir yer alır; tacir bağlamında sözleşmeler (contracts), ithalat ve ihracat işlemleri, taşıma ve iflas düzenlenir ve bu konular ticaret hukukunun kapsamındadır. İngiltere’de ticaret hukuku kapsamında ele alınan konularda gelişme daha çok sözleşmeler hukuku alanında ve “case”ler çerçevesinde olmuştur (Önat, 2012, s.64).

Şirketlere özellikle sermaye şirketlerine ilişkin olarak İngiltere’de önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunlar AET/AT yönergeleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Uyumlaştırmalar ile İngiliz Şirketler Hukuku’nun “Avrupalastığı”da ileri sürülebilir. Kısaca söylemek gerekirse bugün anonim şirketlere ilişkin olarak AB üyesi ülkelerde hangi hükümler uygulanıyorsa, İngiltere’de de aynı hükümler uygulanmaktadır. Bu arada “commonlaw”dan gelen ünlü ultra-vires, İngiliz hukuk sisteminden çıkarılmıştır. İngiltere’de şirketler hukuku alanında iki büyük gelişme iki büyük kapsamlı değişikliğe sebep olmuştur. Bunlardan birincisi 1985 Şirketler Kanunu (CompaniesAct) ile bunun 1998 ve 1999 değişiklikleridir. Bu değişikliklerin büyük çoğunluğu AET/AT yönergeleri ve tüzükleri bağlamında gerçekleştirilmiştir. İkincisi ise Cadbury Raporu ile başlayan ve bütün dünyayı saran kurumsal yönetim ilkelerinin pay senetleri borsada işlem gören şirketleri, dolayısıyla şirketler hukukunu temelden etkilemesidir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.32-33).

1.2.4.4. İtalya

İtalyan Medeni Kanunu (1942), diğer AB üyesi ülkelerde olduğu gibi, AET yönergelerine uyum sağlaması amacıyla birçok kez değiştirilmiştir, en büyük değişikliği anonim şirketlere ilişkin yapılmıştır. İtalya, Avrupa’daki akıma uyarak kayıtlı sermayeyi de kabul etmiştir. Bunun dışında İtalyan Medeni Kanunu, ticari işletmeye bağlı kurumlarda yenileştirmeler yapmış ve ticari işletme sisteminin anavatanı olarak hükümlerini geliştirmiştir. İtalyan anonim şirketler hukukun AET/AT hukuku ile uyumu, bu ülke anayasasına uygun olarak çıkarılan başkanlık kararnameleri, kanun hükmünde kararnameler ve kanunlarla yapılmış, yani “Avrupalastırma” çeşitli araçlarla sağlanmıştır (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.34).

Anılmaya değer ilk değişiklik 19.12.1969 tarihli ve 1127 sayılı Başkanlık Kararnamesi’nin ürünüdür. Bu kararname “Kamuyu Aydınlatma Yönergesi” diye de adlandırılmakta ve bilanço hukukundaki köklü değişikliği ifade etmektedir. Bu ülkede 07.06.1974 tarihinde 216 sayılı Kanun’la İtalyan öğretisinde “Miniriform” diye adlandırılan küçük çaplı bir şirketler hukuku reformu gerçekleştirilmiştir. “Miniriform” daha çok sermaye piyasası ile ilgilidir. Ancak, genel kurula temsil yolu ile katılma ve oyun temsilci aracılığıyla kullanılması konusunda ayrıntılı düzenlemelere gidilmiştir. Ayrıca söz konusu reform pay senedi ile değiştirilebilir tahvil, değiştirme ve alım hakları, oysuz pay gibi menkul değerler ile ilgili hükümler öngörmek suretiyle İtalyan anonim şirketleri hukukunu esaslı bir şekilde zenginleştirilmiştir. 10.12.1986 tarihli Sermayenin Korunması Yönergesinin Ulusal Hukuku Dönüştürülmesi İlişkin Başkanlık Kararnamesi, 22 sayılı 19.01.1991 tarihli Birleşme ve Bölünme Hakkında

Kanun Hükümünde Kararname, 127 sayılı 09.04.1991 tarihli Yılsonu Finansal Tabloları ile Konsolide Tabloları Kanun Hükümünde Kararnamesi ve 88 sayılı 27.01.1991 tarihli Denetlemeye Ait Kanun Hükümünde Kararname de AET/AT hukukunu İtalya'ya aktarılmışlardır. Aynı dönemde çıkarılan diğer iki kanun hükmünde kararnameler şube ve sermayesinin korunması hakkındadır. Son olarak da 6 numaralı ve 17.01.2003 tarihli olup 01.01.2004 yılında yürürlüğe girmiş bir kanun hükmünde kararname ile şirketler topluluğu kanuni hükümlere bağlanarak önemli bir boşluk doldurulmuştur (Önat, 2012, s.67).

1.2.4.5. İsviçre

İsviçre'de en önemli değişiklik anonim şirketlerde yapılan 1991 reformudur. Bu büyük çaplı değişiklikten sonra anonim şirketlerde tek değişiklik 15.12.2000 tarihli "Rappen Kanunu" ile gerçekleştirilmiştir. "Rappen" İsviçre Frankının yüzde birini, yani "santim" i ifade eder. Payın itibari değeri on İsviçre Frankından 1 Rappen (santim)'e indirilerek bir taraftan sermayenin belirginliği yumuşatılmış, diğer taraftan da sermayenin elde edilmesinde kolaylık sağlanması amaçlanmıştır. Bir sistem farklılığına yol açmayan bu değişiklik, asgari sermaye şartının hafifletilmesine ve itibari değerden uzaklaşılmasına bir işaret sayılabilir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.35-36).

İsviçre'de halen anonim şirketlerin denetlenmesine ayrı bir kanunda düzenlemek yolunda çalışmalar yapılmaktadır. Bu reformu şirketleri doğrudan ilgilendiren, 2004 yılında yürürlüğe giren Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme ve Malvarlığı Devrine Dair Federal Kanun izlemiştir. Ancak bu ülke kısa süre geçtikten sonra 1991 yılında yapılan anonim şirketler reformunun yetersizliği anlamıştır. İsviçre'de halen birçok konuda değişiklik çalışmaları yapılmaktadır (Önat, 2012, s.69-70).

1.2.5. Dünyadaki Yeni Şirket Türleri

Bazı ülkelerde kanunlaşmış uygulanmaya ve çalışmaya başlayan, bazı ülkelerde de tasarı halinde bulunan veya tartışılan yeni şirket türlerine ilişkin bilgi verilmektedir. Çünkü bu gelişme bir taraftan birçok ülkede geçerli olan şirket türlerindeki sınırlı sayı ilkesini sarsması, diğer taraftan da gereksinimlerin hukuki doğmaların önüne geçip hukuku yeni arayışlara zorlaması yönünden önem taşımaktadır. Gelişme iki gereksinimin eseridir. Bunlar (Önat, 2012, s.70-71):

- 1) Serbest meslek mensuplarının, özel yapıda şirket altında toplanmak istemelerinden,

2) Sorumluluğu sınırlı bir şahıs şirketine duyulan gereksinimin artmış olmasından kaynaklanmaktadır.

İlk tür 2000'lerde New-York eyaletinde ve İngiltere'de faaliyete geçen sınırlı sorumlu şahıs ortaklığıdır (limited liabilityPartnership-LLP). LLP, Almanya'da 26.05.1994 tarihinde kanunla düzenlenen "meslek ortaklığına" (partnerschaftsgesellschaft) amaç açısından benzemekle beraber sorumluluk sisteminde farklıdır. LLP ve partnerschaftsgesellschaft; mimar, mühendis, muhasebeci, denetçi hatta avukat gibi serbest meslek sahiplerinin mesleki hizmetlerini bir şirket halinde sunmalarına olanak tanımaktadır. LLP sınırlı sorumluluk ilkesine dayalıdır. Alman partnerschaftsgesellschaft ise, iç ilişkide kollektif şirkete benzeyen, mesleki katkının şart olduğu ve sorumluluğun, mesleğin kanuni düzenlemesinin gerekli görmesi istisnası dışında, sınırlanmadığı bir türdür. Bu şirket özellikle, denetleme şirketleri ile denetleme şirketlerini ve denetçileri denetleyen şirkete uygundur. İsviçre'de LLP'den esinlenerek sınırlı sorumlu şahıs şirketi önerilmiş ayrıca yatırım fonları reformu bağlamında değişir sermayeli anonim şirket gelmiş olacaktır. Anılan reform bağlamında bir de İngiliz hukukundan esinlenen yatırım fonu işleten ve komandite ortağı tüzel kişi olabilen bir komandit şirket modeli de ortaya çıkmaktadır. "Limited şirketi &Co Komandit şirket"i diğer komandit şirketlere üstün hale getiren bu formülün İsviçre'de de yatırım uyguladığı anlaşılmaktadır (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.38-39).

1.3. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Sermaye Şirketleri

YTTK'da sermaye şirketleri anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olarak belirtilmektedir (YTTK, md.124/2).

1.3.1. Anonim Şirket

Anonim şirketler evrensel ekonomik sistem içinde yer alan tacirler açısından büyük önem taşımaktadır. Bu önem kendisini özellikle sermayenin tabana yayılması ve tasarrufların yatırıma dönüşmesi bakımından gösterir. Şahıs şirketlerinde payın devredilmesi veya ortaklar arasında değişiklik yapılması oldukça zordur ve kural olarak oybirliğini gerektirir. Anonim şirketlerde ise, hisse senetlerinin ciro yoluyla devredilmesi ortaklar arasındaki değişiklikleri oldukça kolaylaştırmaktadır (Nazalı, 2008, s.5).

1.3.1.1. Anonim Şirket Tanımı

YTTK madde 329'a göre; 1) Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. 2) Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur.

1.3.1.2. Anonim Şirket Unsurları

Anonim şirket unsurları aşağıda sıralanmıştır.

1.3.1.2.1. Ticaret Unvanı

Unvan, tüm ticaret şirketlerine özgü bir kavramdır ve şirket sözleşmelerinin de mecburi kayıtlarındandır. Ayrıca ticaret şirketleri YTTK'nın 12. maddesi gereğince tacirdirler ve bu sıfatla bir unvan seçip kullanmak mecburiyetindedirler (YTTK, md.46). Anonim şirketlerin kullanacakları ticaret unvanının yapısı ve şekli kanunda belirtilmiştir (YTTK, md.43).

1.3.1.2.2. Sermaye Özellikleri

Diğer şirketlerden farklı olarak anonim şirket sermayesinin bazı özellikleri vardır.

Bu özellikler aşağıdaki gibidir (Nazalı, 2008, s.7):

a) Esas sermaye; YTTK madde 329'a göre, anonim şirketlerde esas sermaye sistemi geçerlidir. Ancak Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) ile Türk hukukunda bazı anonim şirketlerin kayıtlı sermaye sistemini benimsemeleri mümkün hale gelmiştir.

b) Anonim şirketlerde geçerli olan esas sermaye sisteminde, ortaklar tarafından taahhüt edilen sermaye paylarının toplamı muayyen sermayeyi oluşturur. Belirli Sermaye, esas sermaye olarak sözleşmeye geçirilen miktardır. Bu sistemin bir gereği olarak gerek şirketin kuruluşu gerek sermaye arttırımı yapılması durumunda şirket sermayesi belirlenerek sözleşmeye geçirilir. Ticaret siciline tescil edilir ve bu miktarın değiştirilebilmesi için kanunda aranan şekil şartlarının yerine getirilmesi gerekir. Diğer bir sonucu da, anonim şirketlerde kuruluşun gerçekleştirilebilmesi için öngörülen asgari sermaye miktarının ortaklar tarafından taahhüt edilmesidir.

c) Paylara bölünmüş sermaye, bu şirketlerde ortak kavramından çok pay kavramı önem taşır ve anonim şirket sermayesinin en önemli özelliği paylara bölünmüş olmasıdır. Her ortağın oy hakkı, temsil ettiği paya göre belirlenir ve genel kurul toplantılarında alınacak kararların görüşülmesi sırasında önemli olan ortak sayısı değil pay sayısıdır. Şirket esas sözleşmesinde aksine hüküm olmadıkça, yani imtiyazlı paylar teşkil ettirilmedikçe bu kuralın

değiştirilmesi mümkün değildir. Ancak SPK ile kabul edilen oydan yoksun paylar bu kuralın istisnasını teşkil eder.

1.3.1.2.3. Tüzel Kişilik

Tüm ticaret şirketlerinde olduğu gibi anonim şirketin de tüzel kişiliği vardır. Tüzel kişilik, kuruluş işlemlerinin tamamlanarak şirket esas sözleşmesinin ticaret siciline tescil edilmesiyle kazanılır. Şirketin tescilden önce yaptığı işlemler “adi şirket” hükümlerine tabidir. Tescilden önceki dönemde girilen yükümlülükler kural olarak kuruculara aittir. Bunların anonim şirkete ait olabilmesi için tescilden itibaren üç ay içinde şirket tarafından kabul edilmiş olması gerekir. Tüzel kişiliğin kazanılmasından itibaren anonim şirket hak ve yetkilerini kullanmaya baslar. Yükümlülük altına girebilir (YTTK, md.355).

1.3.1.2.4. Sorumluluk

Anonim şirket esas sermayeli olmasına rağmen şirket alacaklılarına karşı sorumluluğunun sınırını mal varlığı oluşturur. YTTK’da borçlarından dolayı anonim şirketin mal varlığı ile sorumlu olduğu ve şirkete karşı sorumlu olduğu belirtilmiştir (YTTK, md.329).

Anonim şirket üçüncü kişilere karşı sadece esas sermayesi ile değil, bilançosunun aktif tarafında bulunan değerler (kasa, sermaye karşılığı, yedek akçeler karşılığı, bankalar, alacak hesaplar ve yatırım mal varlığı) ile de sorumludur (Yanlı, 2008, s.301).

Şirket borçlarından dolayı ortakların sorumluluğu, şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlıdır. Anonim şirketin sınırlı sorumlu olma özelliği buradan kaynaklanmaktadır. Burada sınırlı sorumlu olan, anonim şirketin kendisi değil ortaklardır. Bu sorumluluk ortakların sermaye taahhüt ettikleri payın itibari değeri üzerindedir. İstisnai olarak itibari değerinden yüksek bedel ile pay çıkarılmış ise bu bedel ile sorumludur (Yanlı, 2008, s.302).

1.3.1.2.5. Faaliyet Konusu

Anonim şirketin konusu esas sözleşmede açıkça gösterilmek zorundadır. Bundan dolayı anonim şirketin amacına ulaşabilmesi için hangi alanda faaliyet göstereceğinin önceden bilinmesi gerekir (YTTK, md.331). Çünkü tüzel kişiliği haiz bulunan anonim şirketin ve organlarının ehliyeti, önceden belirlenen şirketin konusu göre faaliyet alanları belirlenecektir. Konu haricinde yapılan işlemlerin herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Borçlar

hukuku ile ticaret hukuku arasındaki bağlantı dikkate alındığında kanuna, kamu düzenine, ahlak ve adaba aykırı olmamak şartıyla, her türlü iktisadi konularla iştigal etmek üzere anonim şirket kurulması mümkündür. Bu şirketin ehliyeti, esas sözleşmesinde belirlenen konu çerçevesinde mevcuttur. Konu dışına çıkıldığında şirket temsilcisi ve organları ehliyetsiz durumdadır ve yapılan işlemlerin bir bağlayıcılığı yoktur. Fakat esas sözleşmede belirlenen konular dışında da faaliyet gösterilmek isteniyorsa öncelikle sözleşmenin ilgili maddesinin genel kurul kararı ile değiştirilmesi gerekir (Nazalı, 2008, s.10).

1.3.1.2.6. Anonim Şirket Türleri

Ülkemizde anonim şirkete verilen önemin en belirgin göstergesi, bazı faaliyetlerin ancak anonim şirketler tarafından yerine getirilebileceği esası kabul edilmiştir. Çünkü sadece anonim şirketlerin faaliyet konuları genellikle büyük sermaye birimlerini ve güveni gerektirmektedir. Bankacılık, sigortacılık, döviz büfesi işletilmesi gibi faaliyetler ancak anonim şirketler tarafından gerçekleştirilebilir. Ayrıca bu şirketlerin kendilerine ait mevzuatları bulunmaktadır. Dolayısıyla bu şirketlerin kendi mevzuatında hüküm bulunmaması durumunda doğal olarak YTTK'nın anonim şirketle ilgili maddeleri (YTTK, md.329-548) uygulanacaktır.

Anonim şirket halka açık ve kapalı şirket olarak ikiye ayrılır, tasnifinde kullanılan klasik kıstaslardandır. Anonim şirketler bütün dünyada çok ortaklı yapılara sahiptir. Ancak bazı avantajlarından yararlanmak düşüncesiyle az sayıda ortak ile kurulan veya aile şirketi olarak kurulan şirketlerin ticari faaliyetlerini anonim şirket adı altında yürütmektedir. Kapalı anonim şirket denilen bu şirketlere sonradan katılmak genellikle çok zordur. Buna karşılık, yapısına uygun olarak bazı anonim şirketlerin çok sayıda ortaktan oluştuğu görülür. Genellikle düşük oranlı paya sahip ortakların oluşturduğu halka açık anonim şirketlerde yönetici kadro bazı yönlerden diğer ortaklardan ayrılır. Bu şirketlerde esasen başkalarının mal varlığını yönetme ilkesi geçerlidir. Hangi anonim şirketlerin halka açık sayılacağı SPK'da belirlenmiştir. SPK halka açık anonim şirket sayılabilmek için iki ölçü kullanmaktadır. Bunlardan birincisi, hisse senetlerinin halka arz edilmesidir. Şayet hisse senetleri açısından halka arz gerçekleşmişse, bu senetleri kaç kişinin aldığına bakılmaksızın o şirket halka açık anonim şirket olarak kabul edilecektir (SPK, md.3/9). Halka açık şirket sayılma bakımından kullanılan ikinci ölçü ortak sayısıdır. SPK'ya göre, hisse senetlerinin halka arz edilmesi söz konusu olmasa bile, ortak sayısının 500'ü aştığı tespit edildiği takdirde o anonim şirket halka açık anonim şirket olarak kabul edilir.

1.3.2. Limited Şirket

Bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan ticaret şirkettir. Sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur (YTTK, md.573).

2013 yılı verilerine göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre ülkemizde 792.442 adet limited şirket bulunmaktadır. Bu sayı ülkemizde kurulu bulunan sermaye şirketlerinin yüzde seksenini geçmektedir. Ülkemizde gerek vergi avantajları gerekse de şirket sahibi olmanın imajı girişimcileri şirket kurmaya yönlendirmiş anonim şirketlere göre daha az prosodüre sahip olması nedeniyle de genel olarak limited şirketler tercih edilmiştir (www.bloomberght.com, E.T. 22.01.2014)

1.3.2.1. Tüzel Kişilik ve Ehliyet

Ticaret şirketleri, Türk Medenî Kanunu'nun 48. maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Şirket, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Tescilden önceki işlemlerden şirket kurucusu sorumludur (YTTK, md.588). Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır (YTTK, md.125). Limited şirketlerin ETTK'da yer alan ticaret yapma ve iştiğal konuları ile ilgili sınırlama kaldırılmıştır.

1.3.2.2. Sermaye Özellikleri

Limited şirketin esas sermayesi en az on bin TL'dir. Bakanlar Kurulu tarafından esas sermaye on katına kadar artırılabilir (YTTK, md.580). Şirket, kanununa uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin ¼'ünü veya tamamını ödeyerek kurulabilir (YTTK, md.585).

Nakdî ödemeler, Bankacılık Kanunu'na bağlı bir bankada, kurulmakta olan şirket adına açılacak özel bir hesaba, sadece şirketin kullanabileceği şekilde yatırılır. Taahhüt edilen payların, kanunda veya esas sözleşmede öngörölmüş bulunan ve kanunda yazılı olandan daha yüksek olan tutarlarının ödendiği, ticaret siciline yöneltilecek bir banka mektubu ile ispatlanır. Banka, bu tutarı, şirketin tüzel kişilik kazandığını bildiren bir sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, sadece şirkete öder.

Sermaye paylarının itibari değeri 25 TL ve katları olarak belirlenmelidir. Ancak şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla bu değer altına inilebilir, sermaye paylarının itibari değeri farklı olabilir (YTTK, md.583).

Bir ortak, birden fazla sermaye payına sahip olabilir.

Aynı sermaye konulması mümkündür (Üzerlerinde aynı bir hak, haciz veya tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve de adlar sermaye olarak konulabilir) (YTTK, md.581).

Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olarak konulamaz.

Nakdi sermaye taahhütleri, kuruluşta tamamen ödenmelidir. Taksitle ödeme sistemi kaldırılmıştır.

Anonim şirketlerde olduğu gibi intifa senedi çıkarılabilir (YTTK, md.584).

Esas sermaye payının ispat aracı şeklinde senede veya nama yazılı senede bağlanması da mümkündür (YTTK, md.593/2).

YTTK'ya göre sermaye düzenlemesi anonim ve limited şirketler için, YTTK'nın yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde yani 14 Şubat 2014 tarihine kadar sermayelerini, kanunun 332 ve 580. maddelerinde öngörülen tutarlara yükseltmek zorundadırlar (Anonim şirket için aranan asgari sermaye için ikili bir sistem getirilmiştir. Buna göre; esas sermaye en az 50.000 TL olmalıdır. Halka açık olmayan ancak kayıtlı sermayeyi kabul etmiş bulunan A.Ş.' de ise 100.000 TL, limited şirketler için asgari sermaye 5.000 TL'den 10.000 TL'ye çıkartılmıştır. Bunun yanında; mevcut kanunda "esas sermaye" olarak adlandırılan kavramın YTTK'da "başlangıç sermayesi" olarak düzenlenmiştir). Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bu süreyi birer yıl olarak en çok iki defa uzatabilecektir (6103 sayılı Kanun, md.20).

1.3.2.3. Ortaklık Yapısı

ETTK'ya göre asgari ortak sayısı iki iken YTTK'da bire düşürülmüştür. YTTK'nın 573. maddesinde "Limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur; esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının

toplamından oluşur.” şeklinde düzenlenmiştir. Şirket kurmak isteyen teşebbüsler tek başlarına limited şirket kurabilmektedir.

Genel olarak;

1) Limited şirketler tek ortak olarak kurulabileceği gibi çok ortaklı kuruluşa tek ortağa da düşebilmektedir. Ortakların sayısı elliyi aşamaz (YTTK, md.573).

2) Ortak sayısı bire düşerse, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde şirketin tek ortaklı olduğunu tescil zorunluluğu vardır.

3) “Bir ortak, bir pay” ilkesi terk edilerek, bir ortağın birden çok payı olabileceği kabul edilmektedir.

4) Ortaklıktan çıkma ve çıkarılma, şirketin varlığını sürdürebilmesi ilkesine bağlı kalınarak düzenlenmektedir (YTTK, md.638–642).

5) Şirket, tek ortağının kendisinin olacağı bir şirkete dönüşeceği sonucunu doğuracak şekilde esas sermaye payını iktisap edemez.

Limited şirket kuruluşlarında şirket ana sözleşmesine konulmak aşağıdaki şekilde üzere sınırlayıcı ve bağlayıcı hükümler koyabileceklerdir (YTTK, md.577).

- a) Ortaklara veya şirkete, esas sermaye payları ile ilgili olarak hakların tanınması.
- b) Yükümlülüklerin getirilmemeleri hâlinde uygulanabilecek sözleşme cezası hükümleri.
- c) Esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması.
- d) Şirket yönetiminin üçüncü bir kişiye bırakılmasına ilişkin yetki hükümleri.
- e) Genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin özel hak tanıyan hükümler.
- d) Ek ödeme ve yan edinim yükümlülüklerinin öngörülmesi, bunların şekli ve kapsamı.
- e) Belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı gibi üstün oy hakkı tanıyan hükümler.
- f) Çıkma hakkı veya ortağın şirketten çıkarılması şartlarına ilişkin hükümler.
- g) Kanuni düzenlemeden ayrılan rekabet yasağına ilişkin hükümler.

- h) Bilânço kârının kullanılması hakkında kanunundan ayrılan hükümler.
- k) Kanunda belirtilenler dışında öngörülen sona erme sebeplerine dair hükümler.

1.3.2.4. Yönetim ve Temsil

Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir uygulaması getirilmiştir (YTTK, md.623).

1.3.2.5. Pay Sahiplerinin ve Limited Şirket Ortaklarının Şirkete Borçlanma Yasağı

YTTK'nın 358. maddesine aykırı şekilde, anonim veya limited şirkete borçlu olan pay sahipleri ve ortaklar, borçlarını, anılan kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 yıl içinde, nakdi ödeme yaparak tamamen tasfiye etmek zorundadır (6103 sayılı Kanun, md.24).

1.3.2.6. Limited Şirketin Sona Ermesi

Limited şirket aşağıdaki hâllerde sona erer (YTTK, md.636):

- a) Şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesiyle.
- b) Genel kurul kararı ile.
- c) İflasın açılması ile.

Kanunda öngörülen diğer sona erme hâlleri:

- a) Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin şirketin feshini istemesi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, müdürleri dinleyerek şirketin, durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verir.
- b) Haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkemeden şirketin feshini isteyebilir. Mahkeme, istem yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.
- c) Fesih davası açıldığında mahkeme taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir.

d) Sona ermenin sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.

1.3.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler, anonim şirketin bir türünü teşkil eder ve istisnai hükümler dışında anonim şirket hükümleri uygulanır (Yanlı, 2008, s.301).

1.3.3.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Unvanı

Adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ticaret unvanı, komandite ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketi ve türünü gösterecek bir ibareyi içerir. Bu şirketlerin ticaret unvanlarında komanditer ortakların adları ve soyadları veya ticaret unvanları bulunamaz (YTTK, md.42).

1.3.3.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Kuruluşu

Esas sözleşme yazılı şekilde düzenlenir, kurucularla komandite ortakların tümü tarafından imzalanır; imzaların noterce onaylanması gerekir (YTTK, md.566). Esas sözleşmeyi imzalayanlarla şirkete paradan başka sermaye koyanların tümü kurucu sayılır. Kurucular beş kişiden az olamaz. Kuruculardan en az birinin komandite olması şarttır. Kurucu sıfatını haiz olan komanditerlerin sahip oldukları payların her birinin tutarının esas sözleşmeye yazılması gerekir. Kuruluşta anonim şirket hükümleri uygulanır.

1.3.3.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Yönetimi

YTTK'nın 570. maddesine göre; "Anonim şirketlerin yönetim kurulunun görevleriyle sorumluluklarına ilişkin hükümleri, yönetici olan komandite ortaklar hakkında da geçerlidir."

YTTK'nın 571. maddesine göre; "Şirketi yönetmek ve temsil etmekle görevli olan komandite ortaklar, kolektif şirketin yönetimine ve temsiline görevli ortaklar için kanunda belirlenen hâllerde ve öngörülen şartlar uyarınca görevden alınabilirler. Görevden alma kararının tescili ile görevden alınan ortağın şirketin bu tarihten sonra doğacak borçlarından dolayı kişisel sorumlulukları sona erer."

1.3.3.4. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket Rekabet Yasağı

YTTK 572/1'ye göre; "Komandite ortak diğer komanditelerin ve genel kurulun izni olmaksızın şirketin işletme konusuna giren bir iş yapamayacağı gibi bu tür ticaretle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırlandırılmamış ortak sıfatıyla da katılamaz."

YTTK 572/2'ye göre; “Bu madde hükmüne aykırı hareket eden komandite ortak hakkında kollektif şirkete ilişkin hükümler uygulanır.”

1.4. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinin Büyüklük Ölçütleri

YTTK'nın 1522. maddesi ölçeklerine göre; “İşletmeleri düzenlemekte olup madde hükmüne göre, küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri tanımlayan ölçütler; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun görüşleri alınarak, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, Resmî Gazete'de yayımlanır. Bu ölçütler bu kanunun ilgili tüm hükümlerine uygulanır.”

1523. madde ile ise ölçeklerine göre sermaye şirketleri düzenlenmiştir. Buna göre, bu kanunun 1522. maddesine istinaden belirlenen küçük ve orta ölçekli işletme ölçütleri, sermaye şirketleri için de geçerlidir. Bu ölçütlerin üzerindeki sermaye şirketleri ise büyük sermaye şirketi sayılır.

a) Küçük ve orta ölçekli olsalar dahi, esas faaliyet konularından biri, varlıkları güvenilir kişi sıfatıyla geniş bir kitle adına muhafaza etmek olan bankalar, yatırım bankaları, sigorta şirketleri, emeklilik şirketleri ve benzeri şirketler büyük sermaye şirketi sayılırlar.

b) Belirlenen büyüklük ölçütleri, bilanço günü itibarıyla, birbirini izleyen iki faaliyet döneminde aşılmışsa veya bu ölçütlerin altında kalınmışsa şirketin büyüklük yönünden konumu değişir.

c) Tür değiştirme hâlinde ve yeni kuruluş şeklindeki birleşmelerde, şirketin konumu, tür değiştirmenin veya birleşmenin gerçekleşmesinden sonraki ilk bilanço gününde, yukarıda yer alan şartlara göre belirlenir.

4 Kasımda yayımlanan 2012/3834 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ölçekleri: mikro işletmede, on kişiden az yıllık çalışan istihdam etme ve yıllık net satış hâsılatı veya mali bilançosundan herhangi biri bir milyon TL aşmama şartı değiştirilmemiş oldu.

Küçük işletmede, elli kişiden az yıllık çalışan istihdam etme ve yıllık net satış hâsılatı veya mali bilançosundan herhangi biri beş milyon TL'yi aşmama şartından, beş milyon TL olan had değiştirilerek, sekiz milyon TL'ye çıkartılmış oldu.

Orta büyüklükteki işletmede ise, ikiyüzelli kişiden az yıllık çalışan istihdam etme ve yıllık net satış hâsılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yirmibeş milyon TL'yi aşmama şartından, yirmibeş milyon TL olan had değiştirilerek, kırk milyon TL'ye çıkartılmış oldu (www.thelira.com, E.T. 30.11.2013).

1.5. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Sermaye Şirketleri Açısından Karşılaştırılması

YTTK sermaye şirketlerini (anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketleri) etkileyecek önemli değişiklikler ve yükümlülükler getirmektedir.

1.5.1. Anonim Şirketler Açısından Karşılaştırma

Aşağıda anonim şirketlerindeki değişiklikler maddeler halinde incelenmektedir.

1) ETTK'da en az 5 kurucu ortağın varlığı istenirken, azami ortak sayısı için bir sınırlama bulunmamaktadır. Ancak ortak sayısı 500'ü geçerse şirket halka açılmış kabul edilir. YTTK'ya göre ise anonim şirket tek kişi ile kurulabilmektedir. Azami ortak sayısı açısından YTTK'da yer alan hükümler ETTK hükümleri ile aynıdır.

2) ETTK'da anonim şirket kurabilmek için en az 50.000,00 TL gerekirken, YTTK'da esas sermaye en az 50.000,00 TL veya halka açık olmayan ancak kayıtlı sermaye uygulamasını benimsemiş anonim şirketlerde ise 100.000,00 TL'dir.

3) ETTK açısından anonim şirketlerde şirket kuruluşundan sonra ilk 3 ay içinde sermaye taahhüdünün ¼'ü ödenirken, kalanı ise 3 yıl içinde ödenmektedir. YTTK'da ise nakit taahhüt edilen sermayenin ¼'ü şirket kuruluşunda, kalan kısmı ise 24 ay içinde ödenmektedir (Elitaş, 2012, s.409).

4) ETTK'da yönetim kurulu en az 3 kişiden oluşurken, YTTK'da 1 kişiden oluşan yönetim kurullarına bile izin verildiği görülmektedir (Elitaş, 2012, s.409).

5) ETTK'da denetim işi 5 kişiden fazla olmamak kaydıyla murakıplar tarafından yapılmaktadır. YTTK'da ise denetim işi için denetçilik organı kaldırılmış; yerine bağımsız denetim yükümlülüğü getirilmiştir.

6) ETTK'da ortakların borçlara karşı sorumlulukları sermaye payları ile sınırlıdır. Bu durum YTTK'da da korunmuştur.

7) ETTK'da işletmelerin internet sitesi kurma zorunluluğu bulunmazken, YTTK'ya göre denetime tabi sermaye şirketleri için böyle bir zorunluluk söz konusudur (www.rsmkapitalkarden.com, E.T. 01.12.2013).

8) ETTK'da elektronik (sanal) ortamda genel kurul toplantısı yapma imkânı yoktur. YTTK'ya göre ise bu mümkündür (www.rsmkapitalkarden.com, E.T. 01.12.2013).

9) ETTK'da ortakların şirketlere karşı borçlanmalarını düzenleyen herhangi bir madde yoktur. YTTK'ya göre ise bu konu düzenlenerek yönetim kurulu üyeleri ile üçüncü dereceye kadar akrabalarının şirkete borçlanmaları yasaklanmıştır.

1.5.2.Limited Şirketler Açısından Karşılaştırılma

Aşağıda limited şirketlerindeki değişiklikler maddeler halinde incelenmektedir.

1) ETTK'da en az 2 kurucu ortağın varlığı istenirken, en fazla ortak sayısının 50'den fazla olamayacağı belirtilmiştir. YTTK'ya göre ise limited şirket tek kişi ile kurulabilmektedir. En fazla ortak sayısı açısından YTTK'da yer alan hükümler ETTK hükümleri ile aynıdır.

2) ETTK'da limited şirket kurabilmek için en az 5.000,00 TL esas sermaye gerekirken, YTTK'ya göre esas sermaye en az 10.000,00 TL olmalıdır.

3) ETTK açısından limited şirketlerde şirket kuruluşundan sonra ilk 3 ay içinde sermaye taahhüdünün ¼'ü ödenirken, kalanı ise 3 yıl içinde ödenmektedir. YTTK'da ise nakit taahhüt edilen sermayenin ¼'ü şirket kuruluşundan önce, kalan kısmı ise 24 ay içinde ödenmektedir.

4) ETTK'da işletmede birden fazla sorumlu müdür bulunabileceği belirtilmiştir. Bu hüküm YTTK'da da korunmuştur (Elitaş, 2012, s.409).

5) ETTK'da 20'nin altında ortak sayısı olan işletmelerde denetçi zorunluluğu bulunmazken, ortak sayısı 20'den çok olan işletmelerde bir denetçi bulundurma zorunluluğu söz konusudur. YTTK'da ise konu aynı anonim şirketlerde olduğu gibi düzenlenmiştir; denetçilik organı kaldırılarak yerine bağımsız denetim yükümlülüğü getirilmiştir (Elitaş, 2012, s.409).

6) ETTK'da ortakların borçlara karşı sorumluluğuna ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. YTTK'da ise ortakların sorumlulukları esas sermaye payları ile sınırlıdır (www.rsmkapitalkarden.com, E.T. 01.12.2013).

7) ETTK'da işletmelerin internet sitesi kurma zorunluluğu yoktur. YTTK'ya göre ise internet sitesi zorunluluğu sadece denetime tabi sermaye şirketleri içindir (www.rsmkapitalkarden.com, E.T. 01.12.2013).

8) ETTK'da elektronik (sanal) ortamda genel kurul toplantısı yapma imkânı bulunmamaktadır. YTTK'ya göre ise bu mümkündür.

1.5.3.Sermaye Şirketlerinde Getirilen Ortak Hükümler

Sermaye şirketlerinde getirilen ortak yenilikler aşağıdaki gibidir:

1) 1 Ocak 2013'ten itibaren tüm şirketler artık finansal tablolarını Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlamak zorundadırlar. 2013 yılı muhasebe açılış kaydının Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun yapılması da diğer zorunluluktur.

2) Anonim şirketler esas sözleşmelerini, limited şirketler sözleşmelerini Haziran 2014 tarihine kadar YTTK ile uyumlu hale getireceklerdir.

3) Bağımsız denetçi seçilmesi için son tarih 01.03.2013 tarihidir. Atama yapmayan şirketlere mahkemece atama yapılacaktır.

4) Sermaye şirketleri için internet sayfalarının hazırlanması ve yayınlanması için son tarih 01.09.2013'tür. Bu tarihten itibaren üç ay içinde internet sitesi kurma zorunluluğunu yerine getirmeyenler için çeşitli hapis ve para cezaları öngörülmektedir.

5) Anonim ve limited şirketler, 14 Şubat 2014 tarihine kadar sermayelerini, kanunun 332 ve 580. maddelerinde öngörülen tutarlara yükseltmek zorundadırlar.

6) YTTK'da para cezası miktarları günün ekonomik koşullarına uygun olarak yeniden belirlenmiştir. Tescil ve kayıt için bilerek gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır. Gerçeğe aykırı tescilden dolayı zarar görenlerin tazminat davası açma hakları da vardır.

7) Tescil olunan ticaret unvanı, ticari işletmenin giriş cephesinin herkes tarafından kolayca görülebilecek bir yerine, okunaklı bir şekilde yazılmalıdır. İşletme belgelerinde (bütün faturalar, makbuzlar ve benzeri belgeler) ticari işletmenin sicil numarası, ticaret unvanı, merkezi, tacir sermaye şirketi ise sermaye miktarı, internet sitesi adresi ve numarası da gösterilmelidir.

8) Defter tutma yükümlüğü; gerçek kişi tacirler ve tüzel kişiler açısından yöneticilere ve yönetim kuruluna verilmiştir. Defter ve gerekli diğer kayıtların Türkçe tutulacağı YTTK'da açıkça düzenlenmiştir.

9) Tüm defterlerin açılış ve kapanışları noter onayına tabi tutulmuştur. Tasdik süresi, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayına kadar yapılabilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE

BİRLEŞME, BÖLÜNME ve TÜR DEĞİŞİKLİĞİ

Birinci bölümde sermaye şirketlerini genel hatlarıyla üzerinde durulmuştur. Bu bölümde sermaye şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme YTTK'ya göre detaylı bir şekilde ele alınacaktır ve getirilen yenilikler incelenecektir. Daha sonra Avrupa ülkeleri ile Türkiye'de birleşme, bölünme ve tür değiştirme işleyişinin nasıl olduğu karşılaştırılacaktır.

2.1. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmeye Genel Bakış

Ticaret şirketlerinde zamanla yapısal değişiklik gerekli olabilmektedir. Şirketlerdeki yapısal değişiklikler ya mali durumu iyileştirmek amacıyla ya da rekabet edebilirlik koşullarının güçlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Bunlar da birleşme vasıtasıyla gerçekleşir. Yapısal değişiklik bazen, çok büyüyen bir şirketin bölünmesiyle bazende şirketin türünü değiştirmesi şeklinde olmaktadır (Pulaşlı, 2012, s.83).

YTTK'da yapılan en önemli değişikliklerden biri de ticaret şirketlerindeki yapısal değişimlerdir. YTTK, ticaret şirketlerinin birleşme, bölünme ve tür değiştirmelerini düzenleyerek bu alanda önemli bir değişikliğe gitmiştir. Burada amaçlanan, ticaret şirketlerinin, iflas ettirilerek tasfiyeye gidilmeden, ortakların alacak ve pay haklarını koruyarak, sürekliliği bozmadan ve kolayca yapısal değişimlerinin gerçekleştirilmeleridir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.71).

Birleşme, bölünme ve tür değiştirme ile ilgili yeniden yapılandırılmaları yani YTTK 134-193. maddelerini İsviçre Kanunu olan İBirK/FusG'dan alıntı yapılmış ve YTTK 194. maddesi hükmü ise Adalet Komisyonu aşamasında kanun metnine eklenmiştir. Bağımsız olarak birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye tahsis olunan hükümlerin dışında bu bölümünün başında iki (YTTK, md.134-135), sonunda ise üç maddeden oluşan (YTTK, md.190-193) ortak hükümlere yer verilmiştir (Kendigelen, 2012, s.110). Diğer bir taraftan yapılan değişiklikte YTTK'nın genel gerekçesi ve birçok madde gerekçesinde belirtildiği üzere, gelişen teknoloji ve değişen ticari koşullara bağlı olarak günümüz ihtiyaçları dikkate alınmış, AB üyeliğine hazırlanan bir ülke olarak AET/AT düzenlemeleri (yönerge, tüzük, tavsiye, açıklamalar) değerlendirilerek yansıtılmıştır (Öztürk, 2012).

2.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Birleşme

Birleşmenin tanımı, sahip oldukları malvarlıkları tasfiye edilmeksizin birden fazla ticaret şirketinin içlerinden birinde veya yeni kurulan bir şirkette birleşmeleri ve birleşen şirketlerin ortaklarının belli bir değiştirme ölçüsüne göre yeni şirketten pay almalarıdır (Bilgili ve Demirkapı, 2011, s.250).

Birleşme hükümleri ETTK'da 146-151. maddelerde düzenlemiş iken YTTK'da 136-158. maddelerde düzenlenmiştir.

2.2.1 Birleşme İlkeleri

Birleşmenin temel ilkeleri aşağıda sıralanmıştır (Öztürk, 2012):

1) Devamlılık ilkesi, ister devralma, isterse yeni kuruluşa olsun, sona eren şirketlerin malvarlığının paylaşımı değil, işletmeye ilişkin tüm iş ve işlemlerde devamlılık sağlanmış olmaktadır.

2) Külli halefiyet ilkesi, birleşmede malvarlıksal sürekliliği sağlamaktadır. Buna göre, birleşmeyle sona eren şirketin tüm malvarlığı, yani tüm hakları ve yükümlülükleri hiçbir özel devir işlemlerine gerek kalmaksızın kendiliğinden devralan şirkete geçmektedir. Böylelikle birleşmede, hak sahipliği süjesindeki değişikliğine rağmen, tüm mal varlığı ilişkisinde süreklilik sağlanmış olmaktadır.

3) Üyelik haklarının devamlılığında gerçi sona eren şirketin ortakları bu ortaklıktaki pay sahipliği haklarını kaybetmekte, ancak buna karşın devralan şirkette yeni ortaklık haklarını kazanmaktadır. Böylece, üyelik ilişkileri kesintisiz olarak devam etmiş olmaktadır.

4) Tasfiyesiz sona erme, birleşmenin son ilkesidir. Buna göre birleşmenin ticaret siciline tescil edilmesiyle, devredilen şirket kendiliğinden sona ermekte ve ticaret sicilinden silinmektedir.

2.2.2. Birleşme Şekilleri

YTTK'nın 136. maddesine göre, şirket birleşmeleri, “devralma şeklinde birleşme” ve “yeni kuruluş şeklinde birleşme” olmak üzere iki grupta toplanmıştır.

2.2.2.1. Devralma Şeklinde Birleşme

YTTK'ya göre, birleşmelerde kabul eden şirket devralan taraf, katılan şirket ise devrolunan taraf olarak adlandırılmakta, devrolunan şirketin malvarlığı karşılığında, bir değişim oranına göre devralan şirketin paylarının, devrolunan şirketin ortaklarınca kendiliğinden iktisap edilmesi ile “birleşme” gerçekleşmektedir. Birleşme ile devralan şirket devrolunan şirketin malvarlığını bir bütün halinde devralmakta, birleşmeyle devrolunan şirket sona ermekte ve ticaret sicilinden silinmektedir (Nacar, 2012).

2.2.2.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme

Yeni bir şirket içinde birleşmek isteyen birden fazla ticaret şirketi kapatılır ve bu şirketlerin bütün malvarlıkları yeni kurulan bu şirkete sermaye olarak konulur. Birleşmeye katılan şirketler birleşme işlemlerinin bitmesinden sonra tüzel kişiliklerini yitirirler. Bu şirketlerin malvarlıkları yeni şirketin sermayesini, ortakları da yeni şirketin ortaklarını oluşturur. Birleşen şirketlerin ortakları yeni şirketin sermayesine yaptıkları katkı oranında bu şirketten pay alırlar (Bilgili ve Demirkapı, 2011, s.251).

İsviçre’de yeni kuruluş şeklindeki birleşmeye ilişkin uygulamada, çifte devralmanın (doppelte asorption) tercih edildiği ifade edilmektedir. Birleşmeye katılan şirketler ilk adımda küçük bir anonim şirket kurmakta ve ikinci aşamada birleşecek şirkette sermaye artırılması yapılmaktadır. Sonuç tamamen aynı olmakla beraber, ticaret siciline yeni ticaret unvanı ile daha önceden tescil edilmesinin sağlanması mümkün olabilmekte ve eğer belirli sebeplerden dolayı arzu edilirse, her iki birleşme zamansal olarak (örneğin belirli bir günde) öne alınmak suretiyle gerçekleştirilebilmektedir (Pulaşlı, 2012, s.89).

2.2.3. Geçerli Birleşme

YTTK’da, anonim, sermayesi paylara bölünmüş komandit, limited, kollektif, komandit ve kooperatif şirketlerin birbirleriyle birleşmelerine izin vermektedir. Böylelikle ETTK’daki birleşmede türlerin aynı olması şartı (ETTK, md.147) terk edilerek, türler arası birleşme serbestisi ilkesi bağlamında geniş bir birleşme yelpazesi oluşturulduğu görülmektedir. Ancak bu ilke tamamen sınırsız olmayıp, belirli şartları bulunmaktadır (Nacar, 2012).

YTTK’da geçerli birleşmeler ise şu şekilde düzenlenmiştir (Fırat ve Gökbayrak, 2012, s.72):

a) Sermaye şirketleri;

- Sermaye şirketleriyle,
- Kooperatiflerle,
- Devralan şirket olmaları şartıyla kollektif ve komandit şirketlerle,

b) Şahıs şirketleri;

- Şahıs şirketleriyle,
- Devrolunan şirket olmaları şartıyla sermaye şirketleriyle,
- Devrolunan şirket olmaları şartıyla kooperatiflerle,

c) Kooperatifler;

- Kooperatiflerle,
- Sermaye şirketleriyle,
- Devralan şirket olmaları şartıyla şahıs şirketleriyle birleşebilirler.

Anlaşılabacağı üzere şahıs şirketleri ancak devrolunan şirket olarak birleşebilir.

2.2.4. Tasfiye Halindeki Bir Şirketin Birleşmeye Katılması

YTTK 138. madde ile tasfiye halinde bulunan bir şirketin birleşmeye katılabilmesine olanak tanımakta, ancak bunun için iki şart aranmaktadır. Bunlardan birincisi; malvarlığının, yani tasfiye paylarının dağıtılmaya başlanmamış bulunması, ikincisi ise, tasfiye halindeki şirketin devrolunan şirket olmasıdır (Öztürk, 2012).

2.2.5. Sermayenin Kaybı veya Borca Batıklık Halinde Birleşmeye Katılma

Sermayesini belli bir oranda yitirmiş veya borca batık olan bir şirketin birleşmesine imkan tanınmıştır. Eksik veya borca batık bilançonun varlığı bir şirketin birleşmesini engellemez; yeter ki, devralan veya devralınan şirket bu açığı kapatabilecek tutarda serbestçe tasarruf edebileceği özvarlığa sahip olsun (Kendigelen, 2012, s.113).

2.2.6. Ortaklık Payları ve Hakları

ETTK'ya kıyasla şirket birleşmeleri konusunda çok daha ayrıntılı hükümler içeren ve bu konuda şirketlere pek çok farklı uygulama ve yükümlülükler getiren YTTK, birleşmeye katılan şirket ortakları için de birçok yeni hak ve yükümlülükler öngörmektedir (Nacar, 2012).

2.2.6.1. Ortaklık Hakları

Birleşmeye katılan şirketlerin ortaklarının ve intifa senedi sahiplerinin haklarının korunması amacıyla öngörülmüştür. Birleşmenin temel ilkelerden “ortak sıfatının devamlılığı” ilkesi uyarınca, devrolunan şirketin ortaklarına, mevcut ortaklık paylarını karşılayacak devralan şirket paylarının verilmesi zorunludur (Kendigelen, 2011, s.114).

Ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, devrolunan şirketin ortaklarına tahsis olunan ortaklık paylarının gerçek değerlerinin onda birini aşmaması şartıyla, bir “denkleştirme” ödenmesi öngörülebilmektedir (YTTK, md.140/2). Diğer yandan, birleşme durumunda devrolunan şirketin oydan yoksun paylarına sahip ortaklarına aynı değerde, oydan yoksun veya oy hakkını haiz paylar verilir. Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı imtiyaz hakları karşılığında ise devralan şirkette eş değerde haklar veya uygun bir karşılık verilir. Ayrıca, devralan şirket, devrolunan şirketin intifa senedi sahiplerine, eş değerli haklar tanımak veya intifa senetlerini, birleşme sözleşmesinin yapıldığı tarihteki gerçek değeriyle satın almak zorundadır (YTTK, md.140/3-5).

2.2.6.2. Ayrılma Hakları

Ayrılma akçesi, pay sahipliği hakkının devamlılığı ilkesinin önemli bir istisnasını teşkil eder. Birleşmeye katılan şirketler, birleşme sözleşmesinde pay sahiplerine, devralan şirketin pay sahipliği hakları tahsisi ile ortaklık paylarının gerçek değerine denk gelen bir tazminat (ayrılma akçesi) arasında seçim hakkı tanıyabilecekleri gibi, sadece ayrılma akçesinin verilmesini de öngörebilirler (Pulaşlı, 2012, s.96).

Ayrılma akçesinin nakit olması şart değildir. Karşılık olarak başka bir şirketin payı/pay senedi veya bir diğer menkul değeri, örneğin; değiştirilebilir tahvil de verilebilir. Böylece, üç köşeli birleşmelere de kanunen olanak tanınmış olmaktadır. Ayrılma akçesinin nakden ödendiği hallerde, bunun serbestçe tasarruf edilebilecek yedeklerden alınması gerekli olup, sermayenin iadesi şeklinde olmaması gerekmektedir (Nacar, 2012).

2.2.7. Birleşme Süreci

Birleşme, aşağıdaki aşamaları takip edilerek gerçekleşir (YTTK, md.146-158):

1) Birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları, bir anlamda asgari YTTK madde 146'daki bilgileri içeren yazılı bir birleşme sözleşmesi hazırlayacak, bu sözleşme yönetim organlarınca imzalanacak ve son aşamada ilgili şirketlerin genel kurullarına onay için sunulacaktır.

2) Birleşme sözleşmesinin yanı sıra, birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından ayrı ayrı veya birlikte, YTTK madde 147/2'deki bilgileri içeren bir birleşme raporu hazırlanacaktır.

3) YTTK madde 149/1-2'ye göre, ortakların yanı sıra, birleşme nedeniyle menfaatleri etkilenen tüm ilgililere, yapılacak genel kurul toplantısından otuz gün önce birleşme ile ilgili belgeleri inceleme imkanı verilecek, ayrıca bu belgeler şirketin internet sitesinde de yayımlanacaktır. Genel kurula ilişkin duyurularda ve sermaye şirketlerinin internet sitesinde bu inceleme hakkına işaret edilecek ve incelemenin yapılabileceği yerler gösterilecektir.

4) YTTK madde 150'ye göre, birleşmeye katılan şirketlerin malvarlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse bu durum gerek ilgili şirketin genel kuruluna, gerek diğer şirketin yönetim kuruluna bildirilecektir.

5) Hazırlanan birleşme sözleşmesi, birleşmeye katılan şirketlerin genel kurullarında YTTK madde 151'de öngörülen nisaplara uygun olarak onaylanacak, böylece genel kurullar tarafından birleşme kararı alınacaktır.

6) Birleşmeye katılan tüm şirketlerin genel kurullarında birleşmeye karar verilmesinin ardından bu kararlar, devralan şirket bünyesinde sermaye artırımını yapılmışsa bu konudaki esas sözleşme değişikliği ile birlikte ticaret siciline tescil edilecektir.

7) Nihayet şeffaflık ilkesi kapsamında üçüncü kişileri bilgilendirme amacının ötesinde, YTTK 158. madde hükmünün uygulanması yönünden birleşme kararı, tescilin yanı sıra ayrıca ilan da edilecektir.

2.2.7.1. Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço

Yeni kuruluş yoluyla birleşmelerde, aynî sermaye konulması ve asgarî ortak sayısına ilişkin hükümler dışında bu kanunun hükümleri (yeni kurulan şirketin türüne ilişkin hükümler) uygulanır (Nacar, 2012).

YTTK 143. madde hükmü kapsamında birden fazla ticaret şirketinin yeni kurulacak bir kooperatif çatısı altında birleşmeleri olasılığında, artık Kooperatif Kanunu uyarınca yedi kurucu ortak sayısının aranmayacak olması, böylece bir kooperatifin daha az sayıda ortakla, hatta teorik olarak tek ortakla dahi kurulabilecek olmasıdır (Kendigelen, 2012, s.115).

Normal olarak birleşme, en son yıllık bilançolardaki değerler esas alınarak yapılır. Ancak, 144. maddede öngörülen durumların varlığı halinde, birleşmeye katılan şirketler ara bilanço çıkarmak zorundadır. Bu durumlardan biri, (yıllık) bilânço günü ile birleşme sözleşmesi arasında altı aydan fazla sürenin geçmiş olmasıdır. Altı ayı aşan bir faaliyet süresinde eski bilânçonun değer ve sonuçlarını olumlu veya olumsuz yönde değiştirmiştir. Durumu tam olarak görebilmek ve birleşmeyi hesaben yapılandırabilmek için, yeni bir bilânçoya gereksinim vardır. Ara bilânço düzenlenmesini gerektiren ikinci sebep, süre şartı olmadan, birleşmeye katılan şirketlerin malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmesidir. Bu maddede, ara bilânçonun yıllık bilânçonun tâbi olduğu hüküm ve ilkelere göre düzenleneceği öngörülmeyle birlikte, ara bilançonun kolayca hazırlanması esas alınmış; fizikî envanter çıkarılmasının gerekli olmadığı belirtilmiştir (Öztürk, 2012).

2.2.7.2. Sermaye Artırımı

YTTK 142. maddeye göre:

1) Devralma yoluyla birleşmede, devralan şirket, sermayesini, devrolunan şirketin ortaklarının haklarının korunabilmesi için gerekli olan düzeyde artırmak zorundadır.

Bu sermaye arttırımı, ortaklığın devamının gereği olduğu kadar, alacaklıların korunmasına da hizmet eder (Pulaşlı, 2012, s.106).

2) Birleşmede, aynı sermaye konulmasına ilişkin düzenlemelerle, halka açık anonim şirketlerde, yeni payların halka arzına dair hükümler, Sermaye Piyasası Kurulu kaydına alınmasına ilişkin olanlar müstesna, uygulanmaz.

2.2.7.3. Birleşme Sözleşmesi

Birleşmenin önemine uygun olarak, yetki paylaşımı gözetilerek, birleşme sözleşmesinin yapılması, yazılı şekil, imza ve onay kuralları getirilmiştir. 145. maddeye göre yazılı şekilde yapılacak bir birleşme sözleşmesi, birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organlarınca imzalanmalı ve genel kurullarınca da onaylanmalıdır. Genel kurulların onayından önce bağlayıcı bir birleşme sözleşmesi yoktur (Bunun tek istisnası 156. maddede öngörülmüştür). 146. maddede, birleşme sözleşmesinin içeriği, sözleşmede bulunması gereken zorunlu kayıtlar belirlenmiştir (Öztürk, 2012).

Birleşme sözleşmesinin içeriği aşağıdaki gibi olmalıdır (YTTK, md.146);

a) Birleşmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, hukuki türlerini, merkezlerini; yeni kuruluş yolu ile birleşme halinde, yeni şirketin türünü, ticaret unvanını ve merkezini,

b) Şirket paylarının değişim oranını, öngörülmüşse denkleştirme tutarını; devrolunan şirketin ortaklarının, devralan şirketteki paylarına ve haklarına ilişkin açıklamaları,

c) Devralan şirketin, imtiyazlı ve oydan yoksun payların sahipleriyle intifa senedi sahiplerine tanıdığı hakları,

d) Şirket paylarının değiştirilmesinin şeklini,

e) Birleşmeyle iktisap edilen payların, devralan veya yeni kurulan şirketin bilanço karına hak kazandığı tarihi ve bu isteme ilişkin bütün özellikleri,

f) Gereğinde 141. madde uyarınca ayrılma akçesini,

g) Devrolunan şirketin işlem ve eylemlerinin devralan şirketin hesabına yapılmış sayılacağı tarihi,

h) Yönetim organlarına ve yönetici ortaklara tanınan özel yararları,

i) Gereğinde sınırsız sorumlu ortakların isimlerini, içermek zorundadır.

2.2.7.4. Birleşme Raporu

YTTK 147/1'e göre, birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları, ayrı ayrı veya birlikte birleşme hakkında bir rapor hazırlarlar. Birleşme raporunda, birleşmeye katılan şirketlerin ortaklarına birleşmeye ilişkin ve bu birleşmeyi tanımlayan somut bilgilerin verilmesi amaçlanmaktadır. Ekonomik ve hukuki bakımdan birleşmenin önemli noktalarını kapsayan rapor, birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından ayrı ayrı veya birlikte de hazırlanabilir. Ancak, raporda tekrarlardan ve çelişkilerden kaçınılması gerekir (Pulaşlı, 2012, s.109).

Raporun içeriği aşağıdaki gibidir (YTTK, md.147):

- a) Birleşmenin amacı ve sonuçları,
- b) Birleşme sözleşmesi,
- c) Ortaklık paylarının değişim oranı ve öngörülümüşe denkleştirme tutarı; devrolunan ortaklıkların ortaklarına devralan ortaklık nezdinde tanınan ortaklık hakları,
- d) Gereğinde devralan ortaklık tarafından verilecek artırımın miktarı,
- e) Gereğinde ayrılma karşılığının tutarı ve ortaklık pay ve hakları yerine ayrılma akçesi verilmesinin sebepleri,
- f) Değişim oranının belirlenmesi yönünden payların değerlemesine ilişkin özellikler,
- g) Öngörülümüşe, devrolunan ortaklarına, birleşme dolayısıyla yüklenecek olan, ek ödemeler ve diğer şahsi edim yükümleri ile şahsi sorumluluk hakkında bilgi,
- h) Değişik türdeki ortaklıkların birleşmelerinde, yeni tür dolayısıyla ortaklara düşen yükümlülükler,
- i) Birleşmenin, birleşmeye katılan ortaklıkların işçileri üzerindeki etkileri ile mümkünse bir sosyal planın içeriği,
- j) Birleşmenin, birleşmeye katılan ortaklıkların alacaklıları üzerindeki etkileri,
- k) Gerekiyorsa, ilgili makamlardan alınan onaylar hukuki ve ekonomik yönden açıklanır ve gerekçeleri belirtilir.

2.2.7.5. İnceleme Hakkı ve Malvarlığında Değişiklikler

YTTK ile ortaklara ve diğer ilgili kişilere bilgi vermek; bu suretle haksız menfaat sağlanmasını ve menfaat kaybını önlemek; şeffaflığı sağlamak ve oy hakkını haiz olanlara bu haklarını bilinçli şekilde kullanmalarında yardımcı olmak amacıyla birleşmeye katılan şirketlere bir takım yükümlülükler getirmiştir. Şöyle ki;

Birleşmeye katılan şirketlerden her biri, merkezleriyle şubelerinde ve halka açık anonim şirketler ise Sermaye Piyasası Kurulu'nun öngöreceği yerlerde, genel kurul kararından önceki otuz gün içinde;

- Birleşme sözleşmesini,
- Birleşme raporunu,
- Son üç yılın yılsonu finansal tablolarıyla yıllık faaliyet raporlarını, gereğinde ara bilançolarını,

ortaklar ile diğer ilgili kişiler, sayılan belgelerin suretlerinin ve varsa basılı şekillerinin kendilerine verilmesini isteyebileceklerdir. Şirketler bunlar için, herhangi bir bedel veya gider karşılığı istemeyecektir. Ayrıca, birleşmeye katılan şirketlerden her biri, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan ve internet sitelerine de konulan ilanda, inceleme yapma hakkına işaret etmekle de yükümlüdür (YTTK, md.149/2-3).

Diğer yandan, birleşmeye katılan her şirket, söz konusu belgelerin nereye tevdi edildiklerini ve nerelerde incelemeye hazır tutulduklarını, tevdiden en az üç iş günü önce, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile şirket sözleşmesinde öngörülen gazetelerde ve sermaye şirketleri de internet sitelerinde ilan etmek zorundadır. Burada tek istisna, tüm ortakların onaylaması hâlinde, küçük ve orta ölçekli şirketler inceleme hakkının kullanılmasından vazgeçebilecekleri hükmüdür (YTTK, md.149/4-5).

Birleşme sözleşmesinin imzalanmasından sonra, ancak genel kurul kararından önce, birleşmeye katılan şirketlerden birinin aktif veya pasif varlıklarında önemli değişiklik meydana gelmişse şirketin yönetim organına bir bildirim borcu yüklemektedir. Bu durumu kendi genel kuruluna ve birleşmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına yazılı olarak yapmalıdır. Maddenin ikinci fıkrasına göre bildirim üzerine ilgili yönetim kurulları konuyu değerlendirecek; sözleşmenin değiştirilmesi veya birleşmeden vazgeçme dışında birleşme sözleşmesinde değişiklik yapılmazsa bunun gerekçesini genel kurulda açıklamak durumundadır. Malvarlığı değişiklikleri için bir ölçüt öngörülmemiştir. Değişiklikleri, değişim oranını etkileyebilecek ve bu şekilde birleşmede hak kayıpları veya haksız menfaate yol açabilecek değişiklikler olarak anlamak gerekecektir. Uygulamanın zaman içerisinde şekillenmesi beklenmektedir (YTTK, md.150).

2.2.7.6. Birleşme Kararı

Birleşmenin onaylanması ve uygulanabilmesi için, birleşmeye katılan bütün şirketlerin, genel kurullarında yasada öngörülen yetersayılara göre karara bağlanması gerekir. Çünkü devrolunan ve devralan şirketlerin birleşme kararları daima birleşmenin, birleşmeye katılan bütün şirketlerin kararları ile geçerli olarak meydana geleceği şartını içerir. Tüm aktif ve pasifi ile devrolunacak şirket açısından, bir taraftan birleşme sözleşmesinin yasada öngörülen gerekli yetersayılarla onaylanması, diğer taraftan da şirketin ticaret sicilinden silinerek tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi hususları genel kurulda karara bağlanmış olmaktadır. Belirtmek gerekir ki esas sözleşmesinde görülen ve sadece şirketin tasfiyesi edilmesine ilişkin bulunan ağırlaştırılmış yetersayılar, birleşme sözleşmesinde uygulanmaz.

Birleşme kararına ilişkin nisaplar:

a) Anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu (tüm payların itibari değerlerinin mutlak çoğunluğu ifade eder, örneğin 90.000 TL esas sermayeli bir anonim şirkette her payı 1 TL ise, toplam pay sayısı 90.000 adet olup, mutlak çoğunluğu 45.001 payın temsil edilmesi şartıyla, onay kararı mevcut payların üçte ikisinin yani 30.001 pay çoğunluğuyla alınır) temsil etmesi şartıyla genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle,

b) Bir kooperatif tarafından devranılacak sermaye şirketlerinde, sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle,

c) Limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla,

d) Kooperatiflerde, verilen oyların dörtte üçüyle; ana sözleşmede ödeme ve başka edim yükümleri ya da sınırsız sorumluluk kabul edilmiş veya bunlar mevcut olup da genişletilmişse kooperatifte kayıtlı ortakların tümünün dörtte üçünün kararıyla onaylanmalıdır (YTTK, md.151/1 d).

Birleşme sözleşmesi sadece bir ayrılma karşılığı öngörüyorsa, devredilen ortaklığın oy hakkını haiz ortaklarının, sermaye şirketiye şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanınin olumlu oylarıyla onaylanması şarttır.

Bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yüküm ve şahsi edim yükümleri öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oy birliğine gerek vardır (YTTK, md.151/4).

2.2.7.7. Ticaret Siciline Tescil

YTTK152/1’de birleşmeye katılan şirketler tarafından birleşme kararı alınır alınmaz yönetim organlarınca birleşmenin tescili için ticaret siciline başvurulacağı belirtilmiştir. Birleşmeye katılan tüm şirketlerin genel kurullarının onayından sonra birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları tescil için ticaret siciline başvuracaktır. Devralan şirket, birleşmenin gereği olarak sermayesini artırmışsa, ek olarak esas sözleşme değişikliklerini de ticaret siciline sunacaktır. Sermaye artırımının da aynı anda tescili öngörülerek pay değişiminin örtüşmesi sağlanmıştır. Birleşmenin ticaret siciline tescili ile devrolunan şirket sona erecek ve resen terkin işlemi yapılabilecektir. Bu şekilde birleşme, ticaret siciline tescil ile hukuken geçerli hale gelecektir. Yukarıdaki açıklamalara göre de birleşmeyi hukuken geçerli kılan işlem, devralan şirketin birleşme kararını tescil ettirmesi olacaktır (Öztürk, 2012).

Sicil müdürü, birleşme kararının tescilinin talep edilmesinde, tescil için aranılan kanuni şartların mevcut olup olmadığını incelemekle yükümlüdür (YTTK, md.32). Bu da, genel hukuki denetim anlamında bir incelemedir. Çünkü genel hukuki denetimi aşan bir inceleme ancak mahkemeleri ilgilendirilen bir iştir. Birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları, sicil memurunun kararlarına karşı, tebliğinden itibaren 8 gün içinde sicilin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesine itiraz edebilir (YTTK, md.33). Birleşmenin ticaret siciline tescil edilmesiyle, devredilen şirket kendiliğinden infisah eder (Pulaşlı, 2012, s.122).

2.2.7.8. İlan

Birleşme kararı, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde ilan olunacaktır. İlân, hem üçüncü kişiler hem de 158. maddede düzenlenen “Ortakların kişisel sorumlulukları ve iş ilişkilerinin geçmesi” uygulanması yönünden önem taşıyacaktır (Öztürk, 2012).

2.2.8. Sermaye Şirketlerinin Kolaylaştırılmış Şekilde Birleşmesi

Sermaye şirketlerinin birleşmesinde oy haklarının yüzde yüzüne sahip olunan bir yavru şirketin devralınması halinde bazı işlemlerin yapılmasından kaçınılabilmek olanağını

tanılmaktadır. İsviçre BirK madde 23'ten alınan YTTK madde 155 kolaylaştırılmış birleşmeyi düzenlemektedir (Pulaşlı, 2012, s.136).

YTTK 155. madde ile öngörülen şartların varlığı halinde sadece sermaye şirketlerinin birleşmesinde uygulanacak kolaylaştırılmış birleşme düzenlenmiştir. Bu hüküm, şahıs şirketlerine uygulanamayacaktır. Bu konudaki kolaylıklar ise 156. maddede gösterilmiştir.

Alacaklıların haklarının zarara uğraması olasılığı yoksa birleşmede kolaylaştırılmaktadır. Bu sebeple şartları varsa kanun koyucu, birleşme sözleşmesini yeterli bulmuş, birleşme raporuna, inceleme hakkı sağlanmasına, hatta bunun genel kurulun onayına sunulmasına gerek görmemiş, bu işlemlerin yapılıp yapılmamasını birleşen şirketlere bırakmıştır (Öztürk, 2012).

2.2.8.1. Uygulama Alanı

Kolaylaştırılmış birleşmenin uygulanması iki şekilde mümkündür; birincisi %100 katılım halidir.

a) Devralan sermaye şirketinin devrolunan sermaye şirketinin oy hakkı veren paylarının doğrudan ya da dolaylı bir şekilde tamamına sahip olması halinde veya

b) Bir şirket ya da bir gerçek kişi veya kanun yahut sözleşme dolayısıyla bağlı bulunan kişi grupları, birleşmeye katılan sermaye şirketlerinin oy hakkı veren tüm paylarına sahiplerse (Kendigelen, 2012, s.119).

Yasal düzenlemeden de anlaşılacağı gibi, her iki halde de, oy hakkı veren payların %100'üne sahip olma durumu söz konusudur. Ancak maddenin (a) bendindeki versiyonda bir ana/yavru şirket birleşmesi, daha doğrusu bir yavru sermaye şirketinin ana sermaye şirketi tarafından devranılması söz konusudur. Belirtmek gerekir ki, bu versiyonda tersine bir birleşme, yani bir ana sermaye şirketinin bir yavru sermaye şirketi tarafından devralınması mümkündür.

İkincisi ise, YTTK madde 155/2 hükmünde öngörülen ana şirketin %90 oranında katılımının bulunması durumudur. Buna göre,

c) Devralan sermaye şirketinin devrolunan sermaye şirketinin oy hakkı veren paylarının yüzde doksanına sahip olması halinde ise azınlıkta kalan pay sahiplerine devralan

sermaye şirketindeki payların yanı sıra, bu payların gerçek değerine denk bir karşılık verilmesi tercihinin önerilmesi ve birleşme sonucu ortaklar bakımından ek ödeme veya kişisel edim yükümlülüğü ya da kişisel sorumluluk doğmaması kaydıyla gerçekleşir.

Bu ikinci halde, devralan ana sermaye şirketi, devrolunan sermaye şirketinin en az yüzde doksan oy hakkı veren paylarına sahipse, sadece ana/yavru şirket ilişkisindeki kolaylaştırılmış birleşme avantajı sadece azınlık pay sahiplerine ortaklıktan çıkma hakkı tanınması halinde mümkün olabilmektedir. Ancak bu durumda da, azınlık pay sahiplerine birleşmeden ek ödeme veya herhangi bir şahsi sorumluluk doğmaması da gerekir (Pulaşlı, 2012, s.137).

2.2.8.2. Birleşmede Kolaylıklar

Devralan sermaye şirketinin oy hakkı, devrolunan sermaye şirketinin oy hakkı paylarının %100'üne sahip olması durumunda sermaye şirketleri arasındaki birleşme daha kolay yapılır. Bunlar,

- YTTK md. 147'deki sermaye şirketleri birleşme raporunu hazırlamaya,
- YTTK md. 149'daki inceleme hakkı sağlamaya,
- YTTK md. 151'deki birleşme sözleşmesini genel kurulun onayına sunmaya,

ilişkin işlemleri yapmayabilirler. Ancak, birleşmeye katılan şirketler, birleşmeye esas oluşturan bilanço, yılsonu bilançosu olarak bağımsız bir denetim kuruluşuna denettirmeleri şarttır; ayrıca yılsonu mali tablolarının denetimi yapılmaksızın hiçbir şekilde birleşme veya bölünme yapılamaz. Kolaylaştırılmış birleşmelerde, birleşmeye genel kurul değil, aksine yönetim organları karar vermektedirler. Buna karşın, devrolunan sermaye şirketindeki hakimiyet oranı %100 değil de, %90 veya daha fazla ise, inceleme hakkının sağlanmasında ve birleşmesinin denetlenmesine ilişkin koruyucu önlemlerin alınmasında, yönetimin dışında bulunan pay sahiplerinin menfaatlerinin göz önüne alınması gerekir.

Devralan sermaye şirketi, devrolunan sermaye şirketinin en az %90 oy hakkı veren paylarına sahip olması halinde, birleşme sözleşmesinde sadece, 147. maddesinin (a), (b), (f) ve (i) bentlerinde gösterilen kayıtlara mutlaka yer verirler, ancak;

- YTTK madde 147'deki sermaye şirketleri birleşme raporunu hazırlamaya,
- YTTK madde 151'deki birleşme sözleşmesini genel kurulun onayına sunmaya,

zorunlu değildirler. Fakat 149. maddede öngörülen inceleme hakkının, birleşmenin tescili için ticaret siciline yapılan başvurudan otuz (30) gün önce sağlanmış olması gerekir (Pulaşlı, 2012, s.138).

2.2.9. Şirket Birleşmelerinde Alacakların Teminat Altına Alınması

YTTK'nın 157. maddesinde, birleşmenin hukukî geçerlik kazanmasından itibaren üç ay içinde birleşmeye katılan şirketlerin alacaklılarına alacaklarının güvence altına alınmasını isteme hakkı tanınmıştır. Devralan şirkete ise bu alacakları teminat altına alma, ayrıca birleşmeye katılan şirketlere de Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yedişer gün aralıklarla üç defa yapacakları ilanla ve ayrıca internet sitelerine konulacak ilanla alacaklılarına haklarını bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Devralan şirket, diğer alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması hâlinde, teminat göstermek yerine alacaklılara alacaklarını ödeyebilecektir.

ETTK'nın 150. maddesinde, birleşme kararının ilân gününden üç ay sonra hüküm ifade etmesi, alacaklıları koruyucu bir önlem olarak düşünülmüş ve bu süre içinde alacaklılara itiraz hakkı tanınmıştır. Bu hakkın birleşmeleri engelleyen bir rol oynadığı değerlendirilmektedir.

YTTK'da bu hükümlerin yeni bir anlayışla düzenlendiği görülmektedir. İki veya daha fazla malvarlığının birleşmesiyle alacaklılar için daha güvenceli bir durum oluşabileceği düşünülebilir. Ancak zararda olan veya borca batık şirketlerle yapılacak birleşmeler finansal durumu güçlü olan şirketin alacaklıları yönünden risk taşıyabilecektir (Öztürk, 2012).

2.2.10. Şirket Birleşmelerinde Ortakların Kişisel Sorumlulukları ve İş İlişkilerinin Devamı

YTTK'nın 137. maddesine göre sermaye şirketleri devralan şirket olmaları şartıyla şahıs şirketleriyle birleşebilecektir. Bu durumda, devrolunan şahıs şirketlerinde şirket borçlarından ikinci derecede kişisel sorumlu olup birleşme sonucunda devralan şirkette sorumluluk rejimi değişen ortaklar olabilecektir.

YTTK'nın 158. maddesi ile devrolunan şirketin borçlarından birleşmeden önce sorumlu olan ortakların sorumluluklarının birleşmeden sonra da devam edeceği hükmü getirilmiştir. Ancak, sorumluluğun devam edebilmesini şarta bağlamıştır. Borçların birleşme kararının ilanından önce doğmuş olması veya borçları doğuran sebeplerin bu tarihten önce oluşmuş

bulunması gerekir. Bu sorumluluk, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıllık özel bir zamanaşımı öngörülerek, üç yıl ile sınırlandırılmıştır.

YTTK 158/4'te iş ilişkileri hakkında 178. madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bölünme bölümünde yer alan 178. maddede hizmet sözleşmelerinden doğan hak ve yükümlülükler düzenlenmiştir. İşçi itiraz etmediği takdirde, yapılan hizmet sözleşmelerinin, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçeceği hüküm altına alınarak birleşme ve bölünmede işçinin çalışma hakkı ve kazanımları güvence altına alınmıştır. İşçi itiraz ederse, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erecek; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlü olacaktır. Eski işveren ile devralan, işçinin birleşmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin sona ereceği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından sorumlu tutulmuştur. Ayrıca, işçiye alacaklarının teminat altına alınmasını isteme hakkı tanınmıştır.

Diğer taraftan, birleşme ve tam bölünmede devrolunan şirketlerin infisah etmeleri sebebiyle eski işveren bulunmayacaktır. Devrolan şirketin kollektif veya komandit şirket olması halinde, “ortakların kişisel sorumlulukları” çerçevesinde bu şirketlerin ortakları, işçilerin söz konusu alacaklarının ödenmesinden devralan şirketle birlikte müteselsil sorumlu olacaklardır. Bu hükümlerle işçi alacaklarının teminat altına alınması yönünden güçlü bir düzenleme getirmiştir (Öztürk, 2012).

2.3. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Bölünme

Ticaret şirketlerinde bölünme, YTTK ile birlikte ilk defa ticaret kanununda yer almıştır. Bölünme kavramı Türk hukukuna yabancı olmamakla birlikte, YTTK ile bölünme, ilk kez özel hukuka ait bir temel kanunda düzenlenmiş olmaktadır. Vergi hukuku ile ilgili kurallar, daha önce Kurumlar Vergisi Kanunu'nda 4684 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle öngörülmüş ve bir uygulama başlamıştır. Söz konusu değişiklikten sonra Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, ortaklaşa yayınladıkları “Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmî Bölünme İşlemlerinin, Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ” ile Kurumlar Vergisi Kanunu'ndaki hükümlere dayanarak sadece kısmî bölünmenin maddî hukuk cephesini düzenlemişlerdir. Vergi kanunlarında getirilen hükümlerle hukukumuzda giren bölünmenin, düzenlendiği kanun gereği şirketler hukukuna ilişkin hükümlerden ziyade vergi hukukuna yönelik hususları içeren hükümleri vardır. Ancak vergi hukuku, bölünme işlemi esnasındaki

olası servet transferini mercek altına almak isterken, ticaret hukuku, bizatihi bu işlemin yapılması ve ortaklarla alacaklılara etkisini tanzim etmektedir (Koçak, 2013, s.109).

2.3.1. Bölünme Türleri

YTTK'ya göre şirketler temel olarak iki şekilde bölünebilirler (YTTK, md.159).

2.3.1.1. Tam Bölünme

Şirketin tüm malvarlığının bölümlere ayrıldığı ve diğer şirketlere devrolduğu, bölünen şirketin ortaklarının, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ettikleri, tam bölünüp devrolunan şirketin ise sona erdiği ve unvanının ticaret sicilinden silindiği bölünme türüdür. Bir başka anlatımla; tam bölünmede bölünen şirketin malvarlığının tümü bölünür ve mevcut veya yeni kurulacak en az iki şirkete geçer. Bölünen şirket, ortadan kalkar. Bölünen şirketin ortakları ise devralan şirketin ortakları olurlar (Nacar, 2012).

2.3.1.2. Kısmi Bölünme

Kısmî bölünmede bölünen şirketin malvarlığının tamamı değil bir veya bir kaç kısmı bölünmeye tâbi tutulur ve bu bölümler şirketten ayrılır ve mevcut veya yeni kurulacak başka bir şirkete veya ortaklara devredilir. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirkette (veya şirketlerde) ortak olurlar. Bölünen şirket ortadan kalkmaz, elinde kalan malvarlığı ile faaliyetine devam eder ve bu şirketin ortakları bölünen şirkette ortak olmaktan devam ederler. Hem tam hem kısmî bölünmede devredilen malvarlığı bölünme sonucunda kısmî küllî halefiyet yolu ile devralan şirketlere geçer; aynî sermaye konulması söz konusu değildir (Koçak, 2013, s.110).

2.3.1.3. Yavru Şirket Kurma

Bu türde, bölünen şirket bölünen malvarlığı parçasını başka şirkete aynî sermaye olarak koyar; yani geçiş, küllî halefiyet yolu ile gerçekleşmez (Koçak, 2013, s.110).

2.3.1.4. Simetrik ve Asimetrik Bölünme

Devreden şirketin ortaklarına; (i) bölünmeye katılan tüm şirketlerde, mevcut payları oranında şirket payları veya (ii) bölünmeye katılan bazı veya tüm şirketlerde, mevcut paylarının oranına göre değişik oranda şirket payları, tahsis edilebilir. (i) bendindeki bölünme “oranların korunduğu” (veya “simetrik”), (ii) bendindeki bölünme ise “oranların korunmadığı” (veya “asimetrik”) bölünmedir. Simetrik bölünmede, ortaklar bölünen

(devreden) şirkette sahip oldukları (mevcut) pay oranını aynen korurlar. Bu çeşit bölünme hem devralma hem de yeni kuruluş için geçerlidir. Örneğin; (Y) A.Ş.'de pay dağılımı $a= \%25$, $b= \%20$, $c= \%30$, $d= \%5$ ve $e= \%20$ şeklindedir. (Y) A.Ş., yeni kuruluş yolu ile ikiye bölünmüş ve yeni kurulmuş olan (Y) Ltd. Şti.'de a, b, c, d ve e'ye aynı oranda pay tahsis edilmişse, simetrik bölünme vardır. (Y) A.Ş. üç parçaya bölünür ve yeni kurulan (X) Ltd. Şti. ve (Z) A.Ş.'de de a, b, c, d ve e'ye aynı oranda paylar verilirse gene simetrik bölünme söz konusudur. Asimetrik bölünmede, bölünen şirketlerin ortaklarına, devralan veya yeni kurulan şirketlerde, mevcut pay oranları değiştirilerek pay tahsis edilmektedir. Bu bölünme varyasyonunda sermayenin %90'ının olumlu oyu gereklidir. Örneğin; (X) Ltd. Şti.'de, ortaklardan $a= \%40$, $b= \%30$ ve $c= \%30$ paya sahip olup, bu şirketin bölünüp bir kısmı (Y) Ltd. Şti.'ye devrolsa ve devralan (Y) Ltd. Şti.'de $a= \%50$, $b= \%25$ ve $c= \%25$ paya sahip bulursa asimetrik bir birleşme vardır. Ancak bu halde (X) Ltd. Şti.'deki pay oranları da değişebilir; b ve c (Y) Ltd. Şti.'de yitirdikleri oranları (X) Ltd. Şti.'de paylarını artırarak kazanabilirler. Oranın korunmadığı bölünmede bazı ortaklar, devralan veya yeni kurulan şirkette pay iktisap ederek bölünen (devreden) şirketten tamamen ayrılabilirler (Koçak, 2013, s.111).

2.3.2. Geçerli Bölünmeler

YTTK 160. maddede geçerli bölünmeler olarak, sermaye şirketleri ve kooperatiflerin, sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebileceği düzenlenmiştir. Bu şekilde bölünmede şirket türleri itibariyle sınırlama getirilmiştir. Kanunun 124. maddesinde sermaye şirketi olarak; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sayılmıştır. Bu durumda sayılan sermaye şirketleri bu türler arasında ve kooperatif şirkete bölünebilecek veya bir kooperatif şirket yine bir kooperatif şirket veya sayılan sermaye şirketlerine bölünebilecektir. Ancak, bir anonim şirketin bir şahıs şirketine veya tersi bir şahıs şirketinin herhangi bir sermaye şirketi veya kooperatife bölünmesi mümkün değildir. Bu sınırlamanın nedeni şahıs şirketlerinde alacaklıların korunması için gerekirse tasfiye hükümlerinin uygulanabilecek olmasıdır.

161. maddede şirket paylarının ve haklarının korunması düzenlenmiştir. Bölünen şirketin ortakları bölünmeye katılan devralan şirketlerin tümünde ya da bazılarında ortak olabilir veya bölünen şirkette paylarını artırabilirler (Öztürk, 2012).

2.3.3. Şirket Paylarının ve Hakların Korunması

YTTK'da yer alan şirket payının devamlılığı (korunması) ilkesi uyarınca; tam ve kısmi bölünmede şirketin ortakları, mevcut ortaklık payları ve haklarını karşılayacak değerde, devralan şirketin payları ve hakları üzerinde istemde bulunabilirler. Bu istem hakkı, bölünen şirketlerin malvarlıklarının değeri, oy haklarının dağılımı ve önem taşıyan diğer hususlar dikkate alınarak hesaplanmaktadır (YTTK, md.161 ve md.140/1).

Diğer yandan, devreden (bölünen) şirketin ortaklarına;

a) Bölünmeye katılan tüm şirketlerde, mevcut payları oranında şirket payları verilmesi veya,

b) Bölünmeye katılan bazı veya tüm şirketlerde, mevcut paylarının oranına göre daha farklı oranlarda şirket payları,

verilmesi mümkündür. Bu durumda, ilki paydaşlık oranlarının korunduğu, ikincisi ise paydaşlık oranlarının korunmadığı bölünme türü olarak tanımlanmaktadır (YTTK, md. 161).

Böylelikle, ilgili hükümler sayesinde, bölünen (devreden) şirketin ortakları; bölünmeye katılan şirketlerde oranlarını koruyarak veya korumayarak pay iktisap edebilecek; bölünen şirketten çıkabilecek; devralan veya yeni kurulan şirketlerin bazılarında ve tümüne katılmayabilecekleri gibi bölünen şirketteki paylarını da artıracaklardır (Nacar, 2012).

2.3.4. Bölünme Süreci

Bölünme, sırasıyla, aşağıdaki işlemlerin yerine getirilmesi suretiyle yapılacaktır:

1. Bölünme sözleşmesinin yapılması ya da bölünme planının hazırlanması (YTTK, md.166)
2. Bölünme raporunun hazırlanması (YTTK, md.169)
3. İlgili belgelerin ortakların incelenmesine sunulması (YTTK, md.171)
4. Bölünme sözleşmesinin ya da bölünme planının genel kurul onayına sunulması (YTTK, md.173)
5. Bölünmenin ticaret siciline tescili (YTTK, md.179)

2.3.4.1. Bölünme Sözleşmesi ve Bölünme Planı

Bir şirket, bölünme yoluyla, malvarlığının bölümlerini var olan şirketlere devredecekse, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından yazılı şekilde bir bölünme sözleşmesi yapılır. Eğer şirket bölünme yoluyla, malvarlığının bölümlerini yeni kurulacak şirketlere devredecekse, kurulacak şirketler bölünmenin düzenlenmesi aşamasında hukuken henüz var olmadıkları için herhangi bir sözleşme yapılamayacaktır. Bu kez, mevcut bulunan bölünen şirket kendi başına tek taraflı bir hukukî işlemi gerçekleştirecek ve yönetim organı tarafından yazılı şekilde bir bölünme planı düzenlenecektir. Bölünmelerde ortaklar ve diğer hak sahiplerinin haklarını tanımlayan belgeler olarak da tanımlanabilen bahse konu bölünme sözleşmesi ve planının şirket genel kurulları tarafından onaylanması şarttır (YTTK, md.166).

Bölünme sözleşmesi ve planının (Nacar, 2012):

- a) Bölünmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, merkezlerini ve türlerini,
- b) Aktif ve pasif malvarlığı konularının devir amacıyla bölümlere ayrılmasını ve tahsisini; açık tanımlamayla, bu bölümlere ilişkin envanteri; taşınmazları, kıymetli evrakı ve maddi olmayan malvarlığını teker teker gösteren listeyi,
- c) Payların değişim oranını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını ve devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamaları,
- d) Devralan şirketin; intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tahsis ettiği hakları,
- e) Şirket paylarının değişim tarzlarını,
- f) Şirket paylarının bilanço kârına hangi tarihten itibaren hak kazanacaklarını ve bu istem hakkının özelliklerini,
- g) Devreden şirketin işlemlerinin hangi tarihten itibaren devralan şirketin hesabına yapılmış kabul edildiğini,
- h) Yönetim organlarının üyelerine, müdürlere, yönetim hakkına sahip kişilere ve denetçilere tanınan özel menfaatleri,
- i) Bölünme sonucu devralan şirketlere geçen iş ilişkilerinin listesini,

içericek şekilde hazırlanması gerekmektedir.

2.3.4.2. Bölünmenin Dışında Kalan Malvarlığı

Bölünme sözleşmesinde veya bölünme planında bir boşluk olması ve tahsisi yapılmayan malvarlığı kalması durumu üzerinde durulmuştur. Tahsis dışı kalan aktif unsurun, tam bölünmede, tüm devralan şirketlere kendilerine geçen malvarlığının oranına göre paylı mülkiyet hakkının düşeceği, bu durumun alacaklar ve maddi olmayan malvarlığı haklarına da uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Buna karşılık kısmî bölünmede tahsis dışı malvarlığı bölünen şirkete verilmiştir (YTTK, md.168).

2.3.4.3. Bölünme Raporu

YTTK'nın 169. maddesinde bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organlarının bölünme hakkında ayrı ayrı veya ortak rapor hazırlayacakları belirtilmiş ve rapor içeriğine yer verilmiştir.

YTTK'nın 169/4 hükmü uyarınca, bütün ortakların onaylaması koşuluyla küçük ve orta ölçekli şirketler bölünme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler.

a) Bölünme raporunda, YTTK'nın 169/2 hükmü uyarınca, aşağıda yazılı hususlar hukuki ve ekonomik yönden açıklanır ve gerekçeleri belirtilir. Bölünmenin amacı ve sonuçları,

b) Bölünme sözleşmesi ya da bölünme planı,

c) Şirket paylarının değişim oranı,

d) Öngörülmüş olması durumunda denkleştirme akçesi,

e) Devreden şirketin ortaklarının devralan şirketteki hakları,

f) Değişim oranının saptanmasında, payların değerlendirilmesine ilişkin özellikler,

g) Ortaklar için doğacak olan ek ödeme ve yükümlülükler, diğer kişisel edimler, yükümlülükler ve sınırsız sorumluluklar,

h) Değişik türdeki şirketlerin bölünmeye katılması halinde, yeni tür dolayısıyla ortaklara düşen yükümlülükler,

i) Bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriği, varsa sosyal planın içeriği,

j) Bölünmenin, bölünmeye katılan şirketlerin alacakları üzerindeki etkileri,

k) Hukuki ve ekonomik yönden açıklayan ve gerekçelerini gösteren bir bölünme raporu hazırlanacaktır.

2.3.4.4. Bölünme Kararı ve Neticesindeki Sorumluluk Halleri

Bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları, bölünme sözleşmesi veya bölünme planını, bölünme kararı için genel kurula sunacaktır. Ancak, YTTK 173. maddede, bu işlemde önce, bölünmeye katılan şirketlerin alacaklılarının alacaklarının teminat altına alınması veya alacaklarının tehlikeye düşmediğinin ispatlanması zorunluluğu getirilmiştir. Onama kararı, birleşme bölümünde yer alan 151. maddenin ilgili (1, 3, 4 ve 6.) fıkralarında öngörülen nisaplara uyularak alınmalıdır (Öztürk, 2012).

Bölünme, alacaklılar haklarını koruması açısından bir önem taşır. Örneğin; tam bölünmede, bölünen şirket parçalanır ve ortadan kalkar, yani tam bölünmede, alacaklılar yönünden borçlunun değişmesi ile sonuçlanır ki bu, borçlunun ortadan kalkması ve yerine devralan şirketlerin gelmesi demektir. Kısmî bölünmede ise bölünen şirketin malvarlığı küçülür, hatta bu durum sermayenin azaltılması sonucunu bile doğurabilir. Dolayısıyla kanun koyucu bu hususa ilişkin önlem alma ihtiyacı duymuştur (Koçak, 2013, s.114).

Bölünmeye katılan şirketler alacaklılarını, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yedişer gün aralıklarla üç defa yapılacak ilanla ve sermaye şirketlerinde ayrıca internet sitelerine de koyacakları ilanla, alacaklarını bildirmeye ve teminat verilmesi için istemde bulunmaya çağıracaklardır (Nacar, 2012).

Bölünmeye katılan şirketler, söz konusu ilanların yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde istemde bulunan alacaklıların alacaklarını teminat altına almak zorundadırlar. Ancak, diğer alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması durumunda şirket, teminat göstermek yerine yalnızca borcunu ödeyebilecektir (Nacar, 2012).

Öngörülen teminatın sağlanmasından sonra, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları, bölünme sözleşmesini veya bölünme planını genel kurula sunacaklardır (YTTK, md.173/1). Genel kurulun olumlu yönde vereceği karar neticesinde, yönetim organı bölünmenin tescilini isteyecektir. Kısmi bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılması gerekiyorsa buna ilişkin esas sözleşme değişikliği de tescil ettirilecektir. Tam bölünme hâlinde de devreden şirket ticaret siciline tescil ile birlikte infisah edecektir. Bölünme ticaret siciline tescille geçerlilik kazanacaktır. Böylelikle, tescil anında envantere yer alan bütün aktif ve pasifler devralan şirketlere geçmiş olacaktır (YTTK, md.179).

Bölünme sözleşmesi veya planına göre, bölünen şirketin bazı borçları, bölünmeye katılan şirketlerden birine devredilmişse yani borç o devralan şirket tarafından ödenecekse, fakat ödenmemişse bölünmeye katılan diğer şirketler bu ödenmeyen borçlardan müteselsilen sorumlu olacaklardır. Borcu ödemekle yükümlü olan şirket bu borçtan birinci derecede sorumludur, zira bölünmede aktif/pasif gruplaştırmasında borç ona intikal etmiştir. Birinci derecede sorumlu şirkete başvurmadan diğer (ikinci derecede) sorumlu şirketlere başvurulamayacaktır (Nacar, 2012).

2.3.4.5. Ticaret Siciline Tescil ve Geçerlilik

YTTK 179/1’de, bölünmenin şirket genel kurulunca onaylanmasını izleyerek yönetim organının bölünmenin tescilini isteyeceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin 2. fıkrası hükmü uyarınca, devreden şirketin bölünmenin gereği olarak sermayesini azalttığı durumda, buna ilişkin esas sözleşme değişikliğinin de ticaret siciline tescil ettirilmesi gerekir.

Tescil, aynı maddenin 3 ve 4. fıkraları hükümleri gereğince,

- a) Tam bölünme durumunda devreden şirketin tescille birlikte sona ermesine yol açan,
 - b) Bölünmeye geçerlilik kazandıran ve bölünen (devreden) şirketin envanterde yer alan bütün aktiflerinin ve pasiflerinin, tescil anında, devralan şirketlere geçmesini sağlayan,
- bir işlemdir (YTTK, md.179).

Kısacası, bölünme onaylanınca yönetim organı bölünmenin tescilini isteyecektir. Bölünme ticaret siciline tescil ile geçerlilik kazanacaktır. Tam bölünmede devreden şirket ticaret siciline tescil ile birlikte infisah edecek, kısmi bölünmede devreden şirketin sermayesinin azaltılması gerekiyor ise sözleşme değişikliği de tescil ettirilecektir (Öztürk, 2012).

2.3.4.6. Sermayenin Azaltılması

Tam bölünmede, bölünen şirket zaten sona ererek ticaret sicilinden silineceği için sermaye azaltılması söz konusu olamaz. Bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılması hâlinde, kanunun esas sermayenin azaltılmasına ilişkin genel hükümleri olan 473 ve 474. maddeleri uygulanmayacaktır (YTTK, md.162). Ancak bununla birlikte, söz konusu hüküm sermaye azaltılmasına hangi şartlarda gidileceğine ve azaltmanın oranının (miktarının) ne olacağına dair herhangi bir açıklık içermemektedir. Bu durumda, sermaye azaltılmasına gerek olup olmadığı ve miktarını belirlemek görevi yönetim organına düşecektir. Kısmî bölünmede

ise bölünen (devreden) şirkette, şirketten ayrılan malvarlığı bölümünün oransal olarak sebebiyet verebileceği sermaye kaybının kanunî ve finansal açıdan yol açabileceği tehlikelerin veya ortaya çıkabilecek çeşitli sakıncaların ortadan kaldırılabilmesi, yani sermayenin yeni duruma uygunluğunun sağlanabilmesi amacıyla çoğu kez sermayede azaltma yolu ile bir düzeltme yapılması gereklidir (Nacar, 2012).

2.3.4.7. Sermaye Artırımı

Bölünmede, bölünen ortaklığın malvarlığının bir parçasını devralan ortaklığın, tam bölünmede olduğu gibi kısmi bölünmede de kural olarak sermaye artırımı yapması gerekir (Pulaşlı, 2012, s.159).

Bölünüp devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketin/şirketlerin paylarını iktisap edebilmelerini sağlamak için de çoğu kez devralan şirketlerin sermayelerini artırmaları gerekecektir. Bu gereklilik, devreden şirketin ortaklarının haklarını koruma ölçüsünde ortaya çıkan bir yükümlülüktür. Bu nedenle, devralan şirket, sermayesini devreden şirketin ortaklarının haklarını koruyacak miktarda artıracaktır. Ancak, bölünmede, aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz. Bölünme sebebiyle, kayıtlı sermaye sisteminde müsait olmasa bile, tavan değiştirilmeden sermaye artırılabilir (Nacar, 2012).

Yeni kuruluş ile bölünme gerçekleşiyorsa, bölünmede yeni kurulacak şirketin kuruluş sermayesi, bölünen ortaklığın devrettiği miktar olacaktır. Sermaye artırmanın ölçü ve kapsamı, çeşitli faktörlere bağlı olabilir. Şöyle ki, özellikle devralan şirketin devreden (bölünen) şirkette pay sahibi olup olmadığı veya kendi paylarını iktisap etmediği gibi. Ancak, kısmi bölünme yoluyla yeni kurulacak şirkete devredilmede, söz konusu pay sayısı sıfırdır. Bu hallerde bir sermaye artırımına gerek yoktur. Ancak bu istisnai halin dışında devralan ortaklığın sermaye artırımı yapması gerekir (Pulaşlı, 2012, s.159).

2.3.4.8. Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço

Bölünme ile yeni bir şirketin kurulması YTTK ve Kooperatifler Kanunu'nun kuruluşu ilişkin hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Ancak, sermaye şirketlerinin kurulmasında, kurucuların asgari sayısına ve aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmayacaktır (YTTK, md.164).

Bilanço günüyle, bir sonraki bölümde değinilecek olan bölünme sözleşmesinin imzası veya bölünme planının düzenlenmesi tarihi arasında, altı aydan fazla bir zaman bulunduğu veya son bilançonun çıkarılmasından itibaren, bölünmeye katılan şirketlerin malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmiş olduğu takdirde bir ara bilanço çıkarılacaktır (YTTK, md.165/1).

2.3.5. İş İlişkilerinin Devamı

YTTK'nın 178. maddesinde iş ilişkilerinin geçmesi hükme bağlanmıştır. Tam veya kısmi bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçer. İşçi itiraz ederse, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erer; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüdür. Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumludur. Aksi kararlaştırılmadıkça veya halin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez. İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olarak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler. Devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hale gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmakta devam ederler (Erdem, 2012).

YTTK'da birleşme, bölünme ve tür değiştirme konusuna, konuyla ilgili tüm menfaat sahiplerinin korunması açısından da yaklaşıldığı görülmektedir. Bu menfaat sahipleri arasında birleşen, bölünen veya tür değiştiren şirketlerin işçileri de sayılmakta ve işçileri koruyucu özel hükümler öngörülmektedir. Birleşme ve tür değiştirme halinde işçilerin korunması konusunda YTTK 158 ve 190. maddelerde YTTK madde 178'e atıf yapılmaktadır. Yapılan atıflar sayesinde YTTK'nın 178. madde hükmü, her türlü birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemlerinin iş ilişkileri bakımından sonuçlarını düzenleyen temel hüküm olmaktadır (Alp, 2012, s.51).

2.3.6. Bölünmede Tehlike Arz Eden Durumlar

Bölünme ile birleşme bazı hallerde çok benzemekte ve özellikle de bir sermaye şirketinin malvarlığını mevcut bir şirkete devralma yoluyla bölünmesinde ortaklık haklarının devamı veya korunması, aynen birleşmede olduğu gibidir. Bölünme, birleşme ile paralellik arz etmektedir. Ancak birleşmeye nazaran bölünme, hem alacaklılar hem de azınlık pay sahipleri yönünden daha tehlikelidir. Bu bakımdan bölünmede alacaklıların korunması birleşmeye nazaran esaslı olarak daha değişik ve özel korumayı gerektirecek biçimde düzenlenmiştir. Çünkü tam bölünmede bölünen şirket infisah edip sicilden silinir. Bu borçlunun ortadan kalkması ve yerine devralan ortaklıkların gelmesi demektir. Kısmi bölünme de ise, bölünen şirketin malvarlığı küçülür, bu sermayenin azaltılması sonucunu bile doğurabilir. Bu durumda üç tehlike söz konusu olabilmektedir (Pulaşlı, 2012, s.155).

- a) Malvarlığının ve borçların tam olarak sınırlandırılmaması nedeniyle ortaya çıkabilecek tehlike,
- b) Alacaklıların durumunun kötüleşme tehlikesi,
- c) Azınlık pay sahiplerinin haklarının tehlikeye düşmesi.

2.4. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Tür Değiştirme

YTTK'da tür değiştirme hükümleri 180 ila 190. maddelerde (toplam 11 madde olarak) düzenlenmiştir.

2.4.1. Tür Değiştirmenin Tanımı

Şirketlerin tür değiştirmesi şirketlerin hukuki yapılarının değiştirilmesidir.

YTTK'nın 180. maddesinde, şirketin hukuki şeklini değiştirebileceği ve tür değiştiren şirketin eskisinin devamı olduğu, hükmü altına alınmıştır (Yerci, 2011).

2.4.2. Tür Değiştirmenin Unsurları

Tür değiştirmenin temel unsurları şunlardır:

- Aktif ve pasiflerin veya şimdikiye kadarki şirketin genel olarak hukuki ilişkilerinin intikali de gereksiz kalmaktadır.
- Türünü değiştiren şirket, ekonomik ve hukuki kimliğini korumaktadır.

• Malvarlığı ve ortaksal hak ve yükümlülüklerin devamlılığı ilkesi tür değiştirmede de geçerlidir. Bununla birlikte ortaklar, tür değişikliği sebebiyle ortaya çıkan farklı hukuki durumlara katlanmak ve bunları üstlenmek zorundadır (Pulaşlı, 2012, s.192).

2.4.3. Geçerli Tür Değişiklikleri

YTTK'nın 181. maddesi hükmünde geçerli tür değişiklikleri belirtilmiştir. Buna göre;

- Şahıs şirketlerinin, bir başka türdeki şahıs şirketine, sermaye şirketine ve kooperatife,
- Sermaye şirketlerinin bir başka türdeki sermaye şirketlerine ve kooperatife, dönüşmesi mümkün bulunmaktadır.

YTTK'ya göre geçerli tür değişiklikleri aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 2.1 Geçerli Tür Değişikliği

TÜR DEĞİŞTİREN	YENİ TÜR
Anonim Şirket	-Limited Şirket -SPBK Şirket -Kooperatif
Limited Şirket	-Anonim Şirket -SPBK Şirket -Kooperatif
Kooperatifler	-Anonim Şirket -Limited Şirket -SPBK Şirket
Kollektif Şirket	-Anonim Şirket -Limite Şirket -SPBK Şirket -Kooperatif -Komandit Şirket
Komandit Şirket	-Anonim Şirket -Limited Şirket -SPBK Şirket -Kooperatif -Kollektif Şirket
Ticari İşletme (Şahıs İşletmeleri)	-Anonim Şirket -Limited Şirket -SPBK Şirket

Kaynak; E.Hayreddin “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Tür Değişikliği Yol Haritası ve Nisapları” Yaklaşım Yay., sayı:239, 2012

Tabloda gösterilmemekle birlikte YTTK 194/3'e göre bir ticaret şirketinin bir ticari işletmeye (şahıs işletmesine) dönüştürülmesi de mümkündür.

Bu husus 194/3'te aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

“Madde-194: (3) Bir ticaret şirketinin bir ticari işletmeye dönüştürülebilmesi için, söz konusu ticaret şirketinin paylarının tümü, ticari işletmeyi işletecek kişi veya kişiler tarafından devralınmalı ve ticari işletme bu kişi veya kişiler adına ticaret siciline tescil ve ilan edilmelidir. Bu hâlde, ticari işletmeye dönüştürülen ticaret şirketi, bir kolektif veya komandit şirket ise mezkûr ticaret şirketinin borçlarından, ticari işletmeyi işletecek kişi ve kişiler ile ticaret şirketinin eski ortakları da 264 üncü maddedeki zamanaşımı süresince sıfatlarına göre müteselsilen sorumlu olurlar. Dönüştürmeye bu Kanun'un 264 ilâ 266. maddeleri de uygulanır.” (Erdem, 2012).

2.4.4. Kolektif ve Komandit Şirketlerin Tür Değiştirmelerine İlişkin Özel Düzenleme

YTTK'nın 182. maddesinde, şahıs şirketlerinin kendi aralarında tür değiştirmesi ile ilgili veya bir kolektif şirketin bir komandit şirkete yahut bir komandit şirketin bir kolektif şirkete dönüşmesine ilişkin özel bir düzenleme yapılmış ve bu durumlarda kanunda belirtilen tür değiştirmeye ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Kolektif şirketin komandit şirkete dönüşebilmesi için kolektif şirket ortaklarından birinin komanditer ortağa dönüşmesi gerekmektedir. Zira yukarıda da belirtildiği gibi burada önemli olan komandit şirket için bulunması gereken iki çeşit ortak türünün sağlanmasıdır. Bu durumda yine şirket sözleşmesindeki şirketin türüne ilişkin hükmün değiştirilmesi öncelikli şarttır. Ayrıca ortaklardan birinin komanditer ortağa dönüşmesi de yine şirket sözleşmesinde ortakların oybirliği ile alacağı kararla yapılacak bir değişiklikte mümkün olacaktır. Yapılacak sözleşme değişikliğinde, şirketin komandit olduğu ve komanditer ortağın sermayesinin miktarı, cinsi ve ortak sıfatından kaynaklanan ve bir yönetim hakkı niteliğinde olmaması gereken, komanditer ortaklara verilen yönetim görevlerinin belirtilmesi unutulmamalıdır (Tepeli, 2012).

YTTK 182/2'de yer alan hüküm uyarınca, adi komandit şirketin kolektif şirkete dönüşmesi; bütün komanditerlerin şirketten çıkması ve bütün komanditerlerin komandite olması suretiyle olacaktır.

Kanuna göre komanditerler, şirketteki paylarını başkalarına devredebilirler. Ancak devre diğer ortakların onay vermesi gerekir. Diğer ortaklar devre onay vermezlerse Türk Borçlar Kanunu'nun 632. maddesi uyarınca payı devralan kişi ortak sıfatını kazanamaz (YTTK, md.315). Ancak, diğer ortakların devre onay verdiği kabul edilse dahi payı devralan kişi de komanditer ortak sıfatını taşıyacaktır. Dolayısıyla komanditerin kendi rızası ile şirketteki payını üçüncü bir kişiye devretmesinin tür değiştirme açısından bir anlamı bulunmamaktadır. Zira bu işlemle komanditer sıfatındaki ortaklık türü yok edilememektedir. Bununla birlikte, komanditer ortağın, şirketteki payını komandite ortaklardan birine devretmesi durumunun tür değiştirme açısından bir anlamı bulunmaktadır. Zira bu durumda şirkette komanditer ortak kalmayacak ve tür değiştirme için gerekli olan şartlar sağlanmış olacaktır.

Öte yandan, kanunun 328. maddesi uyarınca, komandit şirkette bir ortağın şirketten çıkarılması hususunda kollektif şirket hükümleri uygulanacaktır. Buna göre, ortağın; iflas etmesi, şirketin yönetim işlerinde veya hesaplarının çıkarılmasında şirkete ihanet etmesi, kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi, kişisel menfaatleri uğruna şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanması, uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı üstlendiği şirket işlerini yapmak için gerekli olan yeteneği ve ehliyetini kaybetmesi durumlarında diğer ortaklar ilgili ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin kendi aralarında devam etmesine karar verebilirler. Süresiz şirketlerde ortaklardan biri şirketin feshi ihbarında bulunduğu takdirde, diğer ortaklar feshi kabul etmeyerek, o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devam etmesine karar verebilirler (YTTK, md.245, 254, 255, 256).

Buradan da anlaşılacağı üzere bir komanditer ortağın şirketten çıkarılması için belirtilen gerekçelerin bulunması gerekmektedir. Sadece tür değiştirme gerekçesiyle bir ortağın şirketten çıkarılmasına karar verilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, bir komandit şirkette komanditer sıfatını taşıyan ortaklar yukarıda belirtilen gerekçelerden herhangi biri nedeniyle şirketten çıkarılıp şirkette komanditer ortak kalmadığı takdirde şirket kollektif şirkete dönüşebilecektir.

Gerek komanditer ortağın payını komandite ortaklardan birine devretmesi suretiyle şirketten çıkması gerekse kanunda sayılan gerekçelerle diğer ortaklarca ortaklıktan çıkarılması durumlarında şirket sözleşmesinin değiştirilmesi gündeme gelecektir. Bununla birlikte, tür değiştirme suretiyle kollektif şirkete dönüşmek isteyen komandit şirketin, şirket

sözleşmesindeki şirketin türüne ilişkin hükümleri de değiştirilecektir. Ancak söz konusu değişiklik yapılmamış olsa dahi komanditer ortağı bulunmayan bir komandit şirket kolektif şirket sayılabilecektir. Zira kanununun 306. maddesinde, ortaklar tarafından şirkete verilen ad ve niteliğin o şirketin türünün belirlenmesinde yalnız başına yeterli olmadığı, şirketin komandit olduğunun açıkça saptanamaması halinde o şirketin kolektif sayılacağı hükme bağlanmıştır (Tepeli, 2012).

2.4.5. Tür Değiştirmede Şirket Payının ve Haklarının Korunması

Tür değiştirmede, YTTK'nın 183/1 hükmü gereğince, ortakların şirketteki pay ve haklarının korunması esastır. Bu esas uyarınca, tür değiştirme dolayısıyla,

- Hiçbir ortak şirketten çıkarılamaz.
- Hiçbir ortağın ortaklık hakları zedelenemez, azaltılamaz ve sınırlandırılmaz.

Aynı fıkra uyarınca, tür değiştirmede, oydan yoksun paylar için sahiplerine eşit değerde paylar ya da oy hakkını haiz payların verilmesi gerekir. Bu bağlamda, dönüşülen “şirkette oydan yoksun paylar varsa, kural olarak bunların sahiplerine aynı değerde oydan yoksun paylar verilir. Dönüşülen “şirkette oydan yoksun payın oluşturulması mümkün değilse oy hakkını haiz paylar ile eşitlik sağlanabilir.”

YTTK 183/2'de, tür değiştirmede, imtiyazlı payların karşılığında aynı değerde payların verileceği ya da uygun bir tazminat ödeneceği hükme bağlanmıştır. YTTK 183/2'de de, tür değiştirmede, intifa senetleri karşılığında aynı değerde hakların verileceği ya da tür değiştirme planının düzenlendiği tarihte gerçek değerinin ödeneceği hüküm altına alınmıştır (Yerci, 2011).

2.4.6. Tür Değiştirme Süreci

Tür değiştirme, sırasıyla, aşağıdaki işlemlerin yerine getirilmesi suretiyle olmaktadır (YTTK, md.184-189).

- Tür değişikliği için kuruluş sözleşmesi ve ara bilanço,
- Tür değiştirme planının hazırlanması,
- Tür değiştirme raporunun hazırlanması,
- İlgili belgelerin ortakların incelemesine sunulması,
- Tür değiştirme planının genel kurul onayına sunulması,

- Tür değiştirmenin ticaret siciline tescili,
- Tür değiştirmenin ilanı.

2.4.6.1. Kuruluş ve Ara Bilanço

YTTK'nın 184. maddesinde tür değiştirmede yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Ara bilanço çıkarılması ile ilgili olarak birleşme hükümlerinde yer alan 144. maddeye paralel düzenleme yapılmıştır. Konu ile ilgili olarak birleşme (2.2.7.1.) bölümünde açıklama yapılmıştır.

2.4.6.2. Tür Değiştirme Planı

YTTK'nın 185/1 hükmü uyarınca, bir şirket, tür değiştirecekse yönetim organının yazılı olarak bir tür değiştirme planı düzenlenmesi gerekir.

Söz konusu planın aynı fıkra uyarınca genel kurulun onayına tabi tutulması gerekmektedir (Yerci, 2011).

Tür değiştirme planının içeriği aşağıdaki gibidir:

- Şirketin tür değiştirmeden önceki ve sonraki ticaret unvanı,
- Yeni türün şirket sözleşmesi,
- Ortakların tür değiştirmeden sonra sahip olacakları payların sayısı, cinsi ve tutarı veya tür değiştirmeden sonra ortakların paylarına ilişkin açıklamalar.

2.4.6.3. Tür Değiştirme Raporu

YTTK'ya göre tür değişikliği yapılabilmesi için yönetim organı tarafından tür değiştirme planının yanında 186. maddeye göre "Tür Değiştirme Raporu"nun hazırlanması gerekmektedir. Rapor yönetim organı tarafından yazılı olarak hazırlanacak ve bu raporda maddede belirtilen hususlara yer verilecektir (Gülçiçek, 2012, s.79).

- Tür değiştirmenin amacı ve sonuçları,
- Yeni türe ilişkin kuruluş hükümlerinin yerine getirmiş bulunduğu,
- Yeni şirket sözleşmesi,
- Tür değiştirmeden sonra ortakların sahip olacakları paylara dair değişim oranı,
- Varsa ortaklarla ilgili olarak tür değiştirmeden kaynaklanan ek ödeme ile diğer kişisel edimler, yükümlülükler ve kişisel sorumluluklar,

- Ortaklar için yeni tür dolayısıyla doğan yükümlülükler (Yerci, 2011).

2.4.6.4. İlgili Belgelerin Ortakların İncelemesine Sunulması

YTTK'nın 189/1 hükmü uyarınca, tür değiştirmenin şirketin genel kurulunca onaylanması gerekmektedir. Aynı kanunun "inceleme hakkı" başlığını taşıyan madde 188/1 hükmü gereğince, şirket tür değiştirmeyi onaylayan genel kurul kararından otuz gün önce,

- Tür değiştirme planını,
- Tür değiştirme raporunu,
- Son üç yılın finansal tablolarını, varsa ara bilançoğu,

ortakların incelemesine sunar. İnceleme hakkının kullanımına esas olmak üzere söz konusu belgelerin hazır bulunduracağı yer YTTK'nın 189/1 hükmü uyarınca tür değiştiren şirketin merkezleri, halka açık anonim şirketlerde ise hem merkezleri hem de Sermaye Piyasası Kurulu'nun istediği yerlerdir. Aynı maddenin 2. fıkrası hükmü uyarınca isteyen ortaklara söz konusu belgelerin kopyaları bedelsiz olarak verilecektir.

2.4.6.5. Tür Değiştirme Kararı ve Tescil

Yönetim organı tarafından genel kurula sunulacak olan "tür değiştirme planı"nın (tür değiştirme raporunu da onaya sunmakta yarar vardır) 189. maddede belirtilen nisaplarla karara bağlanması gerekmektedir

Karar nisapları aşağıda tablo halinde gösterilmektedir:

Tablo 2.2 Tür Değişirmede Karar Nisapları

TÜR DEĞİŞTİRMEDE GENEL KURUL NİSAPLARI		
-Anonim Şirket -Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket	Esas veya çıkarılmış sermayenin üçte ikisini karşılması şartıyla, genel kurulda mevcut oyların üçte ikisiyle; limited şirkete dönüştürme hâlinde, ek ödeme veya kişisel edim yükümlülüğü doğacaksa tüm ortakların onayıyla alınır.	TTK md. 189/1-a
-Sermaye Şirketleri	Bir sermaye şirketinin bir kooperatife dönüşmesi hâlinde tüm ortakların onayıyla karar alınır.	TTK md. 189/1-b
-Limited Şirketleri	Sermayenin en az dörtte üçüne sahip bulunmaları şartıyla, ortakların dörtte üçünün onayıyla karar alınır.	TTK md. 189/1-c
-Kooperatifler	1- Ortakların en az üçte ikisinin temsil edilmeleri şartı ile genel kurulda mevcut oyların çoğunluğuyla, 2- Ek ödeme, diğer kişisel edim yükümlülükleri veya kişisel sorumluluk getiriliyorsa veya bu yükümlülükler veya sorumluluklar genişletiliyorsa, kooperatifte kayıtlı ortaklarının üçte ikisinin olumlu oyuyla karar alınır.	TTK md. 189/1-d
-Kollektif Şirketler - Komandit (Adi) Şirketler	Tür değiştirme planı bütün ortakların oybirliğiyle onanır. Ancak, şirket sözleşmesinde ortakların tümünün üçte ikisinin olumlu oyuyla bu kararın alınabileceği öngörülebilir.	TTK md. 189/1-e

Kaynak; E.Hayreddin “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Tür Değişirme Yol Haritası ve Nisapları” Yaklaşım Yay., sayı:239, 2012

YTTK’nın 189/2 hükmü uyarınca,

- Tür değiştirmenin,
- Yeni şirketin sözleşmesinin,

Türk Ticaret Sicili’ne tescil ettirilmesi gerekir. Aynı fıkra hükmü gereğince, tescil tür değiştirmeye hukuksal olarak geçerlilik kazandıran bir işlemdir.

2.4.7. Alacaklıların ve Çalışanların Korunması

YTTK 190. maddede tür değiştirmede ortakların kişisel sorumlulukları hakkında 158. madde, iş sözleşmelerinden doğan borçlar hakkında 178. madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu konudaki açıklamalar, birleşme işlemleri ile ilgili (2.2.9.) bölümünde yapılmıştır.

2.5. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Ortak Hükümler

YTTK'nın 191 ila 194. maddelerinde incelenmiştir.

2.5.1. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi

YTTK 191. maddede, ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının gereğince korunmamış veya ayrılma karşılığının uygun belirlenmemiş olması hâlinde, her ortağın, birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlere katılan şirketlerden birinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını isteyebileceği düzenlenmiştir (Öztürk, 2012).

2.5.2. Birleşmenin, Bölünmenin ve Tür Değiştirmenin İptali ve Eksiklerinin Sonuçları

YTTK'nın 192. maddesi ise birleşme, bölünme ve tür değiştirmenin iptaline yönelik dava açılabilmesine ilişkindir. 134-190. maddelerin ihlali halinde, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bu hususu tutanağa geçirmiş bulunan ilgili şirket ortaklarının iptal davası açabileceği hüküm altına alınmıştır. Dava açma süreleri, birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanından itibaren iki aydır.

2.5.3. Sorumluluk

YTTK 193. madde ile birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerine herhangi bir şekilde katılmış bulunan bütün kişilerin şirketlere, ortaklara ve alacaklılara karşı kusurları ile verdikleri zararlardan sorumlu olacakları şeklinde, oldukça geniş kapsamlı bir genel sorumluluk hükmü getirilmiştir (Öztürk, 2012).

2.6. Ticari İşletme İle İlgili Birleşme ve Tür Değiştirme

YTTK 194. maddesinde ise bir ticari işletmenin, bir ticaret şirketiyle, onun tarafından devralınmak suretiyle birleşebileceği, ayrıca, tersine, bir ticaret şirketinin bir ticari işletmeye

dönüştürülebileceği öngörülmüş ve bu durumlarda uygulanacak kanun hükümleri belirtilmiştir.

2.7. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme İçin Getirilen Yenilikler

Bu bölümde YTTK'nın birleşme, bölünme ve tür değişikirme için getirdiği yeniliklere değinilmiştir.

2.7.1. Birleşmede Getirilen Yenilikler

Birleşmeye, YTTK'nın 136 ila 147. maddelerinde yer verilmiş olup, YTTK'da daha ayrıntılı ve geniş kapsamlı olarak düzenlenmiştir.

- YTTK'da tasfiyesiz sona ermenin istisnası teşkil eden, YTTK bir ticari işletmenin bir ticaret şirketiyle birleşmesi düzenlenmesi kabul edilmiştir. Bu tür birleşmede, ticari işletmenin tüzel kişiliği bulunmadığından, sona erme söz konusu olmamakta, sadece ticari işletme aktif ve pasifiyle birlikte ticaret şirketi tarafından devralınmaktadır.

- YTTK'da tasfiye halindeki bir şirketin, malvarlığının dağıtılmasına başlanmaması durumunda ve devrolunan şirket olması şartıyla, birleşmeye katılabilmektedir.

- YTTK'da; sermayesiyle, kanuni yedek akçeleri toplamının yarısı zararlar kaybolan veya borca batık durumda bulunan bir şirket, kaybolan sermayeyi veya gerekiyorsa borca batıklık durumunu karşılayabilecek tutarda, serbestçe tasarruf edebilen özvarlığa sahip bulunan şirket ile birleşebilir şeklinde düzenlenmiştir.

- Birleşme işlemleri, ETTK'nın aksine YTTK'da oldukça geniş kapsamlı olarak düzenlenmiştir. YTTK'da birleşme kapsamında yapılacak işlemler ve bunlara yönelik açıklamalar maddeler halinde açıkça belirtilmiştir.

2.7.2. Bölünmede Getirilen Yenilikler

Bölünmede başlı başına getirilen yenilikler arasında YTTK'da ilk defa bu konuya değinilmiştir. Aşağıda bölünmeye getirilen yenilikler anlatılmıştır.

2.7.2.1. Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan Sonra İlk Defa 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Düzenleme

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda mevcut olan bölünme müessesesi YTTK'da da yer almıştır.

Buna göre, sermaye şirketleri ve kooperatifler, sermaye şirketlerine ve kooperatiflere tam ve kısmi olarak bölünebilecektir. Bunun için bölünme sözleşmesi ve bölünme planı hazırlanması öngörülmüş; bunların denetleneceği ve tüm ortaklarca incelenebileceği belirtilmiştir.

2.7.3. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Ortak Yenilikler

Birleşme, bölünme ve tür değiştirmede:

- Birleşmede, dava hakları getirilmiştir; denkleştirme talebi davası, birleşme durumlarında, ortak olmayı sürdürme hakkının, şirket payının veya haklarının, kanuna uygun bir şekilde tanınmaması veya ayrılma karşılığının uygun olmaması halinde, her ortak; birleşme kararının ilanından itibaren iki ay içinde mahkemeden bir denkleştirme akçesi isteyebilecektir; iptali davası, şirketin birleşme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan şirketlerin ortakları, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesinden itibaren iki ay içinde iptal davası açabileceklerdir; sorumluluk davası, birleşme işlemlerine herhangi bir şekilde katılmış olan tüm kişiler, şirketlere, ortaklara ve alacaklılara karşı kusurları ile verdikleri zararlardan sorumlu olacaklardır.

Birleşme ve bölünme de:

- YTTK'da ortaklık payının ve haklarının korunması veya devam etmesi ilkesine üç önemli istisna getirilmiştir. İlk istisna YTTK madde 140/2'de öngörülen "denkleştirme ödemesi" ikinci ve en ağır istisna madde 141/1'de tanımlanan "ayrılma akçesi", üçüncü istisna ise madde 140/5'de öngörülen, intifa senetlerinin satın alınmasına ilişkindir.

Birleşme ve tür değiştirme de:

- YTTK ile şirketlerin aynı nev'i den olma şartı ortadan kalkmış bulunmaktadır. Buna göre sermaye şirketlerinin limited yahut anonim şirket olmasına bakılmaksızın birleşmelerinin önü açılmıştır. Böylece, getirilen düzenleme kapsamında, bugüne kadar aynı türden olmayan şirketlerin birleşmesinde başvurulmuş nev'i değiştirme yolu bertaraf edilerek daha pratik ve hızlı bir birleşme sürecinin yolu açılacaktır.

2.8. Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’de Birleşme, Bölünme Tür Değişirme İle İlgili Genel Bakış

AET’nin, birleşmelere ilişkin 78/855 ve bölünmeler hakkındaki 82/891 sayılı yönergeleri, AB ülkelerinde birleşmelerin, bölünmelerin ve tür değiştirmelerin ayrıntılı bir tarzda düzenlenmesine yol açmıştır. AB üyesi ülkeler dışında, İsviçre de bu dinamikten etkilenmiştir. Bazı ülkeler, yeniden yapılandırılmalarını ve tür değiştirmelerini, şirketleri aşan bir genişlikte ele almışlardır. Almanya ve İsviçre, yapısal ve türsel değişiklik hükümlerinin kapsamına ticari işletmeyi, derneği, vakıfları, bazı kamu tüzel kişilerini de sokmuştur. İsviçre ayrıca, malvarlığı devirlerini de, yeniden yapılandırma konsepti içinde değerlendirmiş ve buna ilişkin hükümlere Birleşme Kanunu’nda yer vermiştir. Üç yapısal değişiklik, şekillenme serbestisi, ortakların korunması, ortaklığın sürekliliği ve ortaklar ile intifa senedi sahipleri gibi diğer hak sahiplerinin korunması temelleri üzerine inşa edilmiştir. Bölünmede kısmi külli halefiyet yeni vurgulanan bir ilkedir; ayrılma akçesi, denkleştirme, alacakların korunması, birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye katılanların özel sorumlulukları ile iş ilişkilerinin geçmesi yeni bir anlayışla ele alınmıştır.

Birleşme, bölünme ve tür değiştirme hükümleri, İsviçre’nin 30/10/2003 tarihli “Birleşme, Bölünme, Tür Değişirme ve Malvarlığı Devrine İlişkin Federal Kanun” (İbirK/FusG)’dan yararlanarak kaleme alınmıştır. Çünkü İsviçre şirketler hukuku, Alman ve Fransız hukuklarına göre (örneksenmesi, kaynak kanun olarak tercih edilmesi) Türk şirketler hukukuna göre daha yakındır.

2.9. Birleşme ve Tür Değişirmenin Karşılaştırılması

Birleşme ile tür değiştirmenin karşılaştırılması ve aralarındaki farklılıkları aşağıdaki gibidir:

a) Birleşme halinde ister devrolunan isterse yeni kuruluş yoluyla olsun birden fazla ticaret şirketi vardır. Tür değiştirmede ise, tek bir ticaret şirketi ve tüzel kişilik vardır; bu da halen sahip olduğu bir türden yasada belirlenmiş başka bir hukuki türe dönüştürülmektedir. Yani hukuki kabuğunu değiştirmektedir. Ayrıca, bir ticari işletme şirketine dönüşebilir (YTTK, md.194/2). Bu halde 182 ile 193. maddeler kıyas yoluyla uygulanabilir.

b) Birleşmede, birleşen şirketlerden bazen duruma göre hepsi sona ermekte ve ortaya yeni bir ticaret şirketi çıkmakta veya bazen de sadece biri sona ermekte, diğeri (devralan) ise

devam etmekte ve tüzel kişiliği devam eden şirket, tüzel kişiliği sona eren şirketin veya şirketlerin külli halefi olmaktadır.

Tür değiştirmede ise, tüzel kişilik değişmemekte ve doğal olarak bir sona erme de söz konusu olmamaktadır. Diğer bir ifade ile, tür değiştiren yeni şirket, eskisinin devamı sayılmaktadır. Tür değişikliğine rağmen şirket, kendi kimliğini ve hukuki kişiliğini korumaktadır. Dolayısıyla seçilen hukuki tür veya şekil ile yeni bir kuruluş da söz konusu olmamaktadır. Sonuç olarak, tür değişikliğine rağmen ortaksal ve malvarlıksal ilişkiler, eskiden olduğu gibi aynen devam etmektedir.

c) Birleşmede birçok şirket (veya bir ticari işletme ile bir şirket) bir araya gelir ve bunlara ait malvarlıkları da birleşir. Şirketlerin veya ticari işletmenin malvarlıklarının bir araya gelmesinden bir güç birliği ortaya çıkar ve birleşmenin asıl amacı da budur.

Tür değiştirmede ise, tüzel kişilik muhafaza edilerek, sadece bir hukuki biçim değişikliği ve değişikliğin getireceği menfaatlardan yararlanmak esas amaçtır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TÜR DEĞİŞTİRME İLE İLGİLİ BİR ÖRNEK UYGULAMA

3.1. Genel Açıklamalar

Bir ticari faaliyetin başka bir ticari faaliyete dönüşmesi tür değiştirmedir. Ticaret şirketleri sermaye şirketlerine dönüştürülürken sermaye şirketlerinin de birbirine ve kooperatife dönüşmesi söz konusu olmaktadır. şirketlerin tür değiştirmesi kanunda gösterilen bir hukuki yapıdan başka bir hukuki yapıya dönüştürülmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir (uye.yaklasim.com, E.T. 25.11.2013). Tür değiştirme, şirketin yalnız hukuki biçiminde bir değişiklik meydana getirir; tüzel kişilik sıfatı üzerinde bir etkisi yoktur (Tepeli, 2012).

YTTK 180. maddeye göre; “Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir. Yeni türe dönüştürülen şirket eskisinin devamıdır.” Tür değiştirme, farklı şirket türleri arasında gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin; bir sermaye şirketi başka türde bir sermaye şirketine ya da bir kooperatife; kollektif bir şirket bir sermaye şirketine, bir kooperatife ya da bir komandit şirkete; bir komandit şirket bir sermaye şirketine, bir kooperatife ya da bir kollektif şirkete; bir kollektif şirket de bir sermaye şirketine dönüşebilmektedir (Kızılot, 2012).

şirketlerin ekonomik, örgütsel ve sermaye yapısından dolayı tür değiştirmeleri hep gündemde olmuştur. İlk kuruluşta kolaylıklar nedeniyle basit şirket türleri tercih edilirken ilerleyen zamanlarda daha komplike olan ancak güven veren ve karşılaştırıldığı zaman daha avantajlı şirket türleri tercih edilmektedir. Bu tercih mevcut hukuki türden başka bir hukuki türe dönüşmeyi gerektirmektedir (uye.yaklasim.com, E.T. 25.11.2013).

ETTK’da anonim ve limited şirket arasında belirgin farklar var iken YTTK’nın 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, anonim ve limited şirket arasında kuruluş ve yönetme bakımından bazı farklılıklar da ortadan kalkmıştır (Altaş, 2012, s.167).

Sermaye şirketlerinde tür değiştirme, ticaret şirketinin hedefleri doğrultusunda alınan kararın uygulanmasıdır. Özellikle mevcut statüleri daha kapsamlı girişimlere olanak vermeyen şirketler, sermayelerinin etkinliğini artırmak, kişisel sorumluluk sınırlarını daraltmak, kredi limitlerini yükseltmek, bazı vergilendirme ve teşvik tedbirlerinden

yararlanmak gibi nedenlerle hukuki şekillerinde değişiklik yapmak isterler (uye.yaklasim.com, E.T. 25.11.2013).

Kısacası şirketler tür değişikliğine;

- Sermaye yapısını güçlendirmek,
- Bazı vergi avantajlarından yararlanmak,
- Ortakların ve dolayısıyla yöneticilerin sorumluluk sınırlarını daraltmak,
- Ortak sayısını artırmak, halka açılmak,
- Mevcut sermaye şirketi tipinde hantallaşan işletmeyi hantallaşmaktan kurtarmak,
- Finansman ve teşvik olanaklarını artırmak,

gibi nedenlerle başvurmaktadır.

Burada önemli olan bir husus da, tür değişikliği yapılırken ticari hayatta sağlam bir geçmişi olan bir şirketi ortadan kaldırmak yerine, tüzel kişiliğin eskisi gibi devam etmesinin şirketin hukuki şeklinin değiştirilerek sağlanmış olmasıdır. Vergilendirme avantajları tür değişikliğinde ayrı ve önemli bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır (uye.yaklasim.com, E.T. 25.11.2013).

YTTK'nın genel gerekçesinde de belirtildiği gibi YTTK'da şirketlerin tür değiştirmeleri ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu yeni hükümlerle sadece söz konusu yapısal değişikliklerin güvenli, şeffaf ve basit bir işlemler zinciri içinde gerçekleşmeleri sağlanmakla kalmamış; aynı zamanda, alacaklılar ve diğer hak ve menfaat sahipleri de korunmuştur.

Gerek YTTK ile limited şirketlerin anonim şirketler ile hemen hemen aynı yükümlülüklerle tabi tutulmasının gerek vergi mevzuatından kaynaklanan avantajların, mevcut limited şirketlerin gündemine anonim şirkete dönüşme hususunu getireceği düşünülmektedir (Altaş, 2012, s.169).

3.2. Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesindeki Avantajlar

YTTK ile anonim şirket limited şirkete göre daha avantajlı hale gelmiştir. Limited şirket ve anonim şirketi kıyaslayarak konuya açıklık getireceğiz.

Tablo 3.1 Limited Şirket ile Anonim Şirket Kıyaslaması

LİMİTED ŞİRKET İLE ANONİM ŞİRKET KİYASLAMASI	
Anonim Şirket	Limited Şirket
1. Tek kişi ile kurulabiliyor.	1. Tek kişi ile kurulabiliyor.
2.Yönetim kurulu üyesi olmayan ortağın, şirketten tahsil edilemeyen vergi ve SSK primi borçlarından sorumluluğu yok.	2. Şirketin vergi ve SSK primi borçlarının, şirketten ve müdürden tahsil edilemeyen kısmından “tüm malvarlığıyla” sorumlu.
3. Şirket pay senedinin, iki yıl geçtikten sonra satılmasından “doğan kazanç tutarı” gelir vergisine tabi değil.	3. Şirket hissesini 10 yıl sonra dahi satıldığında, elde edilen kazanç “değer artışı kazancı” olarak, gelir vergisine tabi.
4. Şirket hissesinin satışının, “noterden yapılma mecburiyeti” yok. Hamiline yazılı pay senedi varsa pay senedinin teslimi yeterlidir. Ticaret sicilinde tescil mecburiyeti de yok.	4. Şirket hissesi satışının “noterden yapılma mecburiyeti” var. Ayrıca “genel kurul onayı” gerekiyor. Pay devri onayının, Ticaret Siciline tescili gerekiyor.
5. Halka açılma olanağı var.	5. Halka açılma olanağı yok.
6. Hamiline pay senedi bastırmadan kaynaklanan bazı özel avantajlar var.	6. Hamiline pay senedi bastıramaz. “Nama yazılı pay senedi” bastırabilir ama bunu sadece ortaklığı ispat için kullanabilir. Satışında “vergi avantajı” yok.
7. Ortaklar ve onlara yakın kişilerin şirkete verilen ve öz kaynakların yerini tutan ödünçler, her zaman iade edilebilir.	7. A.Ş.’lerin aksine, sırada en sonda yer alanlar da dahil olmak üzere, diğer tüm alacaklardan sonra iade edilir
8. Şirket sözleşmesi, esas sermayesinin “yarısını” temsil eden ortakların kararıyla değişebiliyor.	8. Şirket sözleşmesi, esas sermayenin “üçte ikisini” temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir.
9. Borsada kayıtlı olmayan veya kayıtlı olup da üç yıl içinde muamele görmemiş A.Ş.’lerde hissedarın ölümü halinde varisler veraset ve intikal beyannamesini hisselerin rayiç bedeli ile değil itibari değeri ile vergi dairesine bildirir ve tahakkuk edecek vergiyi öderler.	9. Limited şirketler ise rayiç bedeli üzerinden vergi dairesine bildirir ve tahakkuk edecek vergiyi öderler.

Kaynak; <http://www.ticaretkanunu.net/makale-26/>

3.3. Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

a) YTTK 183/1-3’e göre “tür değiştirmede ortakların şirket paylarının ve haklarının korunmasını şart koşturmaktadır. Ayrıca, intifa senetleri karşılığında da aynı değerinde haklar

verilmesi veya tür değiştirme planının dzenlendiği tarihte gerçek değerinin ödenmesi gerekmektedir.”

Örneğin; tür değiştirecek olan Zengin Otomotiv Sanayi Ltd. şti. biri %55 diğeri %45 sermaye payına sahip iki ortakta oluşuyor ise, bu kişilerin dönüştürülen anonim şirketin aynı orandaki (%55 ve %45) pay senetlerine sahip olmaları gerekir.

b) YTTK 184. maddesine göre tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır. Bu itibarla, limited şirketin anonim şirkete dönüştürülmesinde anonim şirketin kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanacaktır. Aynı sermaye konulmasına ve ortakların asgari sayısına ilişkin hükümler ise uygulanmayacaktır.

YTTK, anonim şirket sermayesinin tamamının yahut bir kısmının nakden taahhüt edilmesi halinde, nakden taahhüt edilen payların itibar değerlerinin en az %25’inin tescilden önce, kalan %75’inin de şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmesini zorunlu tutmuştur (YTTK, md.344/1). Dolayısıyla, eğer tür değiştiren limited şirket 10.000 TL sermayeli ise, anonim şirkete dönüştürmede şirketin esas sermayesinin en az 50.000 TL olarak taahhüt edilmesi ve bunun da dörtte birinin tescilden önce ödenmesi gerekecektir. Örneğimize dönecek olursak, Zengin Otomotiv Sanayi Ltd.şti.’nin ortakları tamamı denmiş olan 10.000 TL sermaye taahhütlerine ilave olarak 2.500 TL daha ödeyip anonim şirketin asgari esas sermayesinin 1/4’n tescilden önce ödeme şartını yerine getirecekler, geriye kalan 37.500 TL’yi ise tür değiştirmenin tescilinden itibaren 24 ay içerisinde ödeyeceklerdir.

c) Eğer bilanço günüyle tür değiştirme raporunun dzenlendiği tarih arasında alt aydan fazla zaman geçmişse veya son bilançonun çıkarıldığı tarihten itibaren şirketin malvarlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse ara bilanço çıkarılması gerekir (YTTK, md.184/2).

Bu itibarla, anonim şirkete dönüşecek limited şirketlerin, tür değiştirme işlemlerini yılın ilk alt ayı içerisinde tamamlamaları faydalı olacaktır. Aksi takdirde, yılsonu bilançosu dikkate alınamayacak, bunun yerine bir ara bilanço çıkarılması gerekecektir. Ayrıca, eğer yılsonu bilançosundan sonra şirketin malvarlığında önemli bir değişiklik meydana gelmiş ise, isterse bir ay geçmiş olsun, ara bilanço çıkarılması zorunlu hale gelecektir (Altaş, 2012, s.170).

3.4. Limited Şirketinin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde İzlenecek Süreç

ETTK'da tür değiştirme daha sınırlı iken YTTK'da neredeyse tür geçişlerinde sınır kalmamıştır. YTTK tür geçişlerinde sınırsız serbestlik getirirken, vergi kanunları bu serbestliği vergilendirme bakımından sınırlandırabilmektedir. Bu sınırlandırma yasak koyarak değil tür değiştirmede aktiflerin emsal bedelden satışı şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Örnek verecek olursak YTTK'nın 194. maddesine göre bir sermaye şirketinin tür değiştirerek ticari işletmeye dönüşmesi serbesttir. Ancak VUK, KVK ve KDVK'da sermaye şirketinden ticari işletmeye geçiş öngörülmediğinden dolayı tür değiştirecek sermaye şirketinin aktifinde bulunan stoklar, sabit kıymetler vb. aktiflerin emsal bedeliyle ticari işletmeye fatura düzenlenmesi ve KDV hesaplanması suretiyle devredilmesi gerekmektedir. Oysa bir sermaye şirketinin başka bir sermaye şirketi türüne dönüşmesinde bu işlemlere gerek bulunmamaktadır (Erdem, 2012).

Limited şirketten anonim şirkete geçiş genel olarak aşağıdaki gibidir:

- 1) Tür değiştirme YTTK'nın 180 ile 190. maddeleri arasındaki hükümler uygulanır.
- 2) Yeni tür eskisinin devamıdır. Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir (YTTK, md.180).
- 3) Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır (YTTK, md.184/1).
- 4) Tür değiştirmede tür değiştiren şirketin bilanço günü (31 Aralık) çıkarttığı bilanço esas alınır (Özel hesap dönemi bulunanlarda hesap dönemini son günü bilanço günüdür). Ancak bilanço günüyle tür değiştirme raporunun düzenlendiği tarih arasında altı aydan fazla zaman geçmişse veya son bilançonun çıkarıldığı tarihten itibaren şirketin mal varlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse ara bilanço çıkartılır (YTTK, md.184/2).
- 5) Ara bilançoda fiziki envanter çıkartılması gerekli değildir (YTTK, md.184/3). Ancak tür değiştirmenin hukuken sonuçlandığı (yeni türe ilişkin şirket kuruluşunun ticaret siciline tescil edildiği tarih) tarihte fiili envanterin yapılması vergi kanunları bakımından zorunludur.
- 6) Ara bilanço çıkartılmasında yıllık bilançoya ilişkin hüküm ve ilkeler uygulanır (YTTK, md.184/3).
- 7) Yönetim organı tarafından bir tür değiştirme planı hazırlanır (YTTK, md.185/1).
- 8) Tür değiştirme planı yazılı olarak yapılır ve genel kurulun onayına tabi tutulur (YTTK, md.185/1).

9) Tür değiştirme planı;

a) Şirketin tür değiştirmeden önceki ve sonraki ticaret unvanını, merkezini ve yeni türe ilişkin ibareyi,

b) Yeni türün Şirket sözleşmesini (kanundaki hüküm böyle olmakla birlikte henüz başlangıçta yeni tür Şirket sözleşmesinden bahsedilemeyeceği için bundan yeni türe ait Şirket sözleşme taslağını anlamak gerekir),

c) Ortakların tür değiştirmeden sonra sahip olacakları payların sayısını, cinsini ve tutarını veya tür değiştirmeden sonra ortakların paylarına ilişkin açıklamaları içerir.

10) Yönetim organı tür değiştirme planının dışında ayrıca tür değiştirme hakkında yazılı bir rapor hazırlar (YTTK, md.186).

Raporda;

- Tür değiştirmenin amacı ve sonuçları,
- Yeni türe ilişkin kuruluş hükümlerinin yerine getirilmiş bulunduğu,
- Yeni Şirket sözleşmesi,
- Tür değiştirmeden sonra ortakların sahip olacakları paylara dair değişim oranı,
- Varsa ortaklar ile ilgili olarak tür değiştirmeden kaynaklanan ek ödeme ile diğer kişisel edim yükümlülükleri ve kişisel sorumluluklar,
- Ortaklar için yeni tür dolayısıyla doğan yükümlülükler

hukuki ve ekonomik yönden açıklanır ve gerekçeleri gösterilir.

Tüm ortakların onaylaması hâlinde küçük ve orta ölçekli Şirketler tür değiştirme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler.

11) Yönetim organı tarafından hazırlanan tür değiştirme planı genel kurul onayına sunulur (YTTK, md.189).

12) Yönetim organı tür değiştirmeyi ve yeni Şirketin sözleşmesini tescil ettirir. Tür değiştirme tescil ile hukuki geçerlilik kazanır (YTTK, md.189/2).

13) Tür değiştirmeye ilişkin genel kurul kararı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilir.

3.4.1. Limited Şirketten Anonim Şirkete Dönüşüm İçin Yapılacak İşlemler

Tür değiştirmede yapılacak işlemler aşağıdaki gibidir.

3.4.1.1. Limited Şirketin Yönetim Organının Tür Değişikliği Yapılması Yönünde Karar Alması

Limited şirketin yönetim organı olan müdürler kurulu; şirketin YTTK'nın 180 ila 193. maddeleri hükmüne göre nev'i değiştirerek anonim şirkete dönüştürülmesine, bunun için de öncelikle şirket öz varlığının ilgili mahkemece tespit ettirilmesine karar vermelidir.

Kararın;

“TTK hükümlerine göre kurulmuş olan limited şirketimizin YTTK'da 180 ila 193. maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. maddelerine göre tür değiştirmek suretiyle tüm aktif ve pasifiyle bir bütün halinde anonim şirkete dönüştürülmesine, tür değişikliğinintarihi itibariyle çıkartılacak ara bilançoya göre yapılmasına, oy birliği ile karar verilmiştir” (Kızılot, 2012) şeklinde alınması uygun olacaktır. Kararda bilanço tarihinin de belirtilmesi gerekmektedir. İşbu karar, noter tarafından da tasdik edilecektir (Kızılot, 2012). Tür değiştirme kararı, limited şirket sermayesinin en az dörtte üçüne sahip bulunmaları şartıyla, ortakların dörtte üçünün kararıyla alınır (Altaş, 2012, s.170).

3.4.1.2. Bilanço/Ara Bilanço Çıkartılması

Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanacaktır (YTTK, md.184/1). Tür değiştiren şirketin bilanço günü (31 Aralık) çıkarttığı bilanço esas alınacaktır. Ancak bilanço günüyle tür değiştirme raporunun düzenlendiği tarih arasında altı aydan fazla zaman geçmişse veya son bilançonun çıkarıldığı tarihten itibaren şirketin mal varlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse ara bilanço çıkartılacaktır (YTTK, md.184/2). Ara bilançoda fiziki envanter çıkartılması gerekli değildir (YTTK, md.184/3). Ara bilanço çıkartılmasında yıllık bilançoya ilişkin hüküm ve ilkeler uygulanacaktır (Kızılot, 2012).

Faaliyet yılının yarısından fazlasının idrak edilmiş olması, son yıllık bilançodaki değer ve sonuçların tür değiştirme bilançosuna esas kabul edilebilmesi olanağını ortadan kaldırır. Çünkü altı ayı aşan faaliyet, eski bilançonun değer ve sonuçlarını olumlu veya olumsuz yönde değiştirmiştir. Durumu tam olarak görebilmek ve tür değiştirmeyi hesaben yapılandırabilmek için yeni bir bilançoya gereksinim vardır. Değişiklikte ise bilançonun çıkarılmasının

sonuçlandırıldığı tarih değil, bilanço günü esas alınır. Malvarlığındaki önemli değişikliğe, şirketin faaliyet yılı zararının anormal artması veya büyük bir tesisin satılması örnek olarak gösterilebilir. Ara bilançonun hazırlanmasında yıllık bilançoyla ilişkin hüküm ve ilkeler uygulanır. Ancak, ara bilanço düzenlenirken fiziki envanterin çıkarılması gerekli değildir. Ayrıca son bilançoda kabul edilen değerlemeler, sadece ticari defterdeki hareketler ölçüsünde değiştirilecek; amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticari defterlerden anlaşılmayan şirket için önemli değer değişiklikleri de dikkate alınacaktır (YTTK, md.184). Eğer ki, anonim şirkete dönüşecek olan şirket bağımsız denetime tabi ise ara bilanço (ve son bilanço) bağımsız denetçiler tarafından onaylanır (Yavuz, 2013).

3.4.1.3. Dönüştürülecek Şirketin (Anonim Şirketin) Ana Sözleşmesinin Hazırlanması

Dönüştürülecek anonim şirketin ana sözleşmesinde, tipik kuruluş sözleşmesinde bulunması gereken; “kuruluş”, “şirket unvanı”, “amaç ve konu”, “şirketin merkezi”, “şirketin süresi”, “sermaye ve pay senetlerinin türü”, “yönetim kurulu ve süresi”, “şirketin temsili ve yönetim kurulu üyelerinin görev dağılımı”, “genel kurul”, “ilan”, “hesap dönemi”, “kârın tespiti ve dağılımı”, “yedek akçe”, “kanuni hükümler” mutlaka yer almalıdır. Ancak dönüştürülecek anonim şirket ana sözleşmesinde, tipik ana sözleşmeden farklı olarak “kuruluş” ve “sermaye”ye ilişkin hükümlerin bazı ifadeleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Örneğin, kuruluşa ilişkin maddede şirketin; “..... Ticaret Sicili Müdürlüğü’nün sayısında kayıtlı Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi’nin YTTK’da 180 ila 193. maddelerine göre tür değiştirmesi suretiyle kurulduğu” belirtilmelidir.

Sermayeye ilişkin maddede ise; “Sermayenin eski şirketin ödenmiş sermayesi olduğu, bunun da tür değiştirmeye esastarihli ara bilançosunda ve ticaret sicilinde belli olduğu, halen limited şirket bünyesinde mevcut olan bu sermayenin YTTK’da 180 ila 193. maddeleri uyarınca anonim şirketin sermayesi olarak kabul edildiği” belirtilmelidir.

Diğer taraftan “tür değişikliği ve ara vermeksizin faaliyete devam” hususunu açıklayan ayrı bir maddeye de ihtiyaç bulunmaktadır. Bu maddede şirketin “limited şirketin tür değişikliği yolu ile kurulduğu; YTTK’nın 180 ila 193. maddesi uyarınca eski şirketin devamı olduğu; bu itibarla limited şirketin bütün aktif ve pasifinin, mal varlığının, bütün hak ve

vecibelerinin, taahhütlerinin yeni şirkete başkaca bir işleme ihtiyaç kalmaksızın devrildiği, şirketin faaliyetine ara vermeksizin devam edeceği” belirtilmelidir (Kızılot, 2012).

3.4.1.4. Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değişirme Planı Hazırlanması

Limited şirket müdürü ya da müdürler kurulu tarafından tür değiştirme planı hazırlanır. Bu planın yazılı şekilde hazırlanması geçerlilik şartıdır (Yavuz, 2013).

Tür değiştirme planı;

- a) Limited şirketin tür değiştirmeden önceki ve sonraki ticaret unvanını, merkezini ve yeni türe ilişkin ibareyi,
- b) Dönüşecek olan anonim şirketin esas sözleşmesini,
- c) Ortakların tür değiştirmeden sonra sahip olacakları payların sayısını, cinsini ve tutarını veya tür değiştirmeden sonra ortakların paylarına ilişkin açıklamaları içerir (Altaş, 2012, s.171)

3.4.1.5. Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değişirme Raporu Hazırlanması

Tür değiştirecek olan limited şirketin müdürü veya müdürler kurulu, tür değiştirme planından ayrı olarak, tür değiştirme hakkında yazılı bir rapor da hazırlar (Altaş, 2012, s.172).

Raporda;

- 1) Anonim şirkete dönüşmenin amacı ve sonuçlarına,
- 2) Anonim şirkete ilişkin kuruluş hükümlerinin yerine getirilmiş bulunduğuna,
- 3) Anonim şirketin sözleşmesine,
- 4) Anonim şirkette ortakların sahip olacakları paylara dair değişim oranına,
- 5) Varsa ortaklar ile ilgili olarak anonim şirkete dönüşmesinden kaynaklanan ek ödeme ile diğer kişisel edim yükümlülükleri ve kişisel sorumluluklara,
- 6) Ortaklar için tür değiştirmeden ötürü doğan yükümlülüklerine,

ilişkin hususlar, gerekçeleri gösterilmek suretiyle hukuki ve ekonomik yönden açıklanır.

Ancak tüm ortakların kararı ile küçük ve orta ölçekli şirketler tür değiştirme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilmektedirler (Kızılot, 2012).

3.4.1.6. Tür Değişirme İş ve İşlemlerinin İncelemeye Açılması

Tür değiştiren limited şirket;

- a) Tür değiştirme planını,
- b) Tür değiştirme raporunu,
- c) Son üç yılın finansal tablolarını, varsa ara bilançoğu,

genel kurulda karar alınmasından otuz gün önce merkezinde ortakların incelemesine sunmakla yükümlüdür (YTTK, md.188/1). Şirket, ayrıca, ortakları, uygun bir şekilde inceleme haklarının bulunduğu hususunda bilgilendirir (YTTK, md.188/2). İsteyen ortaklara anılan belgelerin kopyaları bedelsiz verilir (YTTK, md.188/2). Ancak, tek ortaklı bir limited şirketin anonim şirkete dönüştürülmesinde, eğer tek ortak aynı zamanda şirketin müdürü ise, bu yükümlülüğe gerek yoktur (Altaş, 2012, s.173). Böyle bir düzenlemeye gidilmesinin amacı; ortaklara ve diğer ilgililere bilgi vermek, bu suretle haksız menfaat sağlanmasını ve menfaat kaybını önlemek, şeffaflığı sağlamak ve oy hakkını haiz olanlara bu haklarını bilinçli olarak kullanmalarına yardımcı olmaktır. Ortaklar açısından bu hak, vazgeçilemez hak niteliğindedir (Yavuz, 2013).

Diğer taraftan, isteyen ortaklara anılan belgelerin kopyalarının bedelsiz olarak verilmesi zorunludur. Ayrıca kanunda şirketin, ortakları, inceleme haklarının bulunduğu hususunda bilgilendirmesi öngörülmüştür. Söz konusu bilgilendirmenin her ortağa yazı göndermek suretiyle yapılması mümkündür. Bahse geçen yazıda, tür değiştirme konusunda ortakların inceleme haklarının olduğu, incelenebilecek olan belgeler, inceleme yapılabilecek yer ile zaman aralığı özellikle belirtilmelidir. Her ne kadar YTTK’da ilgili belgelerin şirket merkezinde ortakların incelemesine sunulacağı ifade edilmişse de, aynı kanunda isteyen ortaklara anılan belgelerin kopyalarının bedelsiz olarak verilmesi de hükme bağlandığından, ortaklara gönderilen bilgilendirme yazısına, incelenecek olan belgelerin ek yapılmasının da mümkün olduğu değerlendirilmektedir (Yavuz, 2013).

3.4.1.7. Tür Değiştirmenin Onaylanması İçin Genel Kurul Yapılması

Müdürler kurulu, başlıklar halinde ifade ettiğimiz tüm işlemler tamamlandıktan ve ortaklara inceleme hakkı tanınmasından itibaren otuz gün sonra, tür değiştirme planını genel kurulun onayına sunacaktır. YTTK ile eskisinden farklı olarak limited şirketlere, genel kurul yapma zorunluluğu getirilmiştir.

Tür değiştirme kararı limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçüne sahip bulunmaları şartıyla ortakların dörtte üçünün kararıyla alınmaktadır (YTTK, md.189/1-c).

Müdürler kurulu, tür değiştirmeyi ve yeni şirketin sözleşmesini tescil ettirir. Tür değiştirmenin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için tescil şarttır. Tür değiştirme kararı genel kurul tarafından onaylandıktan sonra Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmektedir (YTTK, md.189/2).

3.5. Bir Uygulama Örneği

3.5.1. Örnek Şirket Hakkında Genel Bilgi

Şirket unvanı V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.'dir. Şirketin merkezi X adresindedir. Şirketin iştiğal konusu sanayide kullanılan makinelere otomasyon yapmaktır. Şirketin sermayesi 1.000.000,00 TL değerindedir. Bu sermaye, her biri 1,00 TL değerinde 510.000,00 paya sahip 1.Ortak ve 490.000,00 paya sahip 2.Ortak olmak üzere iki ortağı bulunmaktadır.

Şirket önceki bölümlerde bahsedilen YTTK'nın getirdiği avantajlardan yararlanmak amacıyla limited şirketten anonim şirkete nevi değişikliği yapılacaktır.

3.5.2. Şirketin Tür Değişikliğinde Yapılacak İşlemler

Şirket nevi değişikliği yapılırken YTTK'nın 180 ila 190. maddelerindeki kanundan yararlanılmaktadır. Nevi değişikliği ile ilgili aşamalar tablo 3.2'de kısaca gösterilmiştir.

Tablo 3.2 Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüştürülmesinde Şematik Yol Haritası

1) Limited Şirket Müdür/Müdürler Kurulu Tür Değiştirme Kararı Alınması	5)Müdür/Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değiştirme Raporunun Hazırlanması
2) Bilanço/Ara Bilançonun Çıkartılması	6)Tür Değiştirme İşlemlerinin Ortakların İncelemesine Açılması
3)Yeni Kurulacak Şirkete Ait Esas Sözleşmenin Düzenlenmesi	7)Tür Değiştirme Planının Genel Kurulun Onayına Sunulması (Genel Kurulun Toplanması ve Karar Alması) (Karar Ortakların Dörtte Üçünün Kararıyla Alınır)
4)Müdür/Müdürler Kurulu Tarafından Tür Değiştirme Planı Hazırlanması	8)Genel Kurul Kararının Ticaret Sicilinde Tescili ve İlanı

Kaynak; E.Hayreddin "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Tür Değiştirme Yol Haritası ve Nisapları" Yaklaşım Yay., sayı:239, 2012

3.5.2.1. Tür Değiştirme Kararı

Aşağıdaki karar ile nevi değişikliğine adım atılmıştır.

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

SİCİL NO : XXX

KARAR NO : XXX/XX

KARAR TARİHİ : XX/XX/XXXX

Şirket ortakları şirket merkezinde toplanarak aşağıdaki hususları karar altına almışlardır:

- 1) YTTK'nın 180 ila 193. maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. maddelerine göre tür değiştirmek suretiyle tüm aktif ve pasifleriyle bir bütün halinde anonim şirkete dönüştürülmesine,
- 2) Tür değiştirme işlemi ile ilgili olarak 31.03.2013 tarihi itibariyle şirketin ara bilanço çıkartılmasına, öz varlık tespiti için Serbest Muhasebeci Mali Müşavirden rapor alınmasına,
- 3) Yeni kurulacak şirketin unvanının V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ olmasına,
- 4) Kurulacak anonim şirketin sermayesinin 5.000.000,00 TL olmasına ve bu sermayenin limited şirketin esas sermayesinden, geğmiş yıl karlarından ve sermaye düzeltmesi olumlu farklarından karşılanmasına,

Tür değişikliği planının hazırlanarak ortakların incelenmesine sunulmasına, oy birliği ile karar verilmiştir.

ORTAK

ORTAK

1. ORTAK

2.ORTAK

3.5.2.2. Bilanço veya Ara Bilanço Çıkarma

Şirket daha önce bahsettiğimiz gibi (bkz. s.76) sermayesinde olan değişiklik nedeniyle ara bilanço çıkarılması gerekmektedir. Ara bilanço aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.3 Örnekle İlgili Bilanço I

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		
01/01/2013-31/03/2013 DÖNEMİ İŞLETME AYRINTILI BİLANÇOSU		
AKTİF (VARLIKLAR)	31/12/2012	31/03/2013
I. DÖNEN VARLIKLAR	6.142.812	5.878.401
A- HAZIR DEĞERLER	1.540.943	6.238
1.Kasa	825	1.431
3.Bankalar	1.540.118	4.807
B- MENKUL KIYMETLER	773.703	1.603.773
3.Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları	773.703	1.603.773
C- TİCARİ ALACAKLAR	2.434.769	2.503.292
1.Alıcılar	2.276.812	2.233.451
2.Alacak Senetleri	157.456	264.419
4.Verilen Depozito ve Teminatlar	500	5.421
D- DİĞER ALACAKLAR	0	0
1.Ortaklardan alacaklar	0	0
E- STOKLAR	1.393.245	1.713.451
1.İlk Madde ve Malzeme	0	0
4.Ticari Mallar	1.141.110	1.666.933
5.Diğer Stoklar	5429	2.473
7.Verilen Sipariş Avansları	24706	44.045
G- GELECEK AYLARA AİT GİDER. VE GELİR TAH.	0	18.152
1.Gelecek Aylara Ait Giderler	0	18.152
H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	150	33.493
1.Devreden Katma Değer Vergisi	0	33.473
2.İndirilecek Katma Değer Vergisi	0	0
4.Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	0	0
5.İş Avansları	150	20
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	6.142.812	5878.401
II. DURAN VARLIKLAR	372.524	510.104
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR	280.402	428.556
4.Tesis Makine ve Cihazlar	213.799	213.799
5.Taşıtlar	248.977	357.173
6.Demirbaşlar	173.117	249.330
8.Birikmiş Amortismanlar (-)	-355.491	-391.746
9.Yapılmakta Olan Yatırımlar	0	0
E- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	80.263	80.264
5.Özel Maliyetler	53.545	53.545
6.Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	26.718	26.718
G- GELECEK YILL.AİT GİDER.VE GELİR TAH.	11.858	1.285
1.Gelecek Yıllara Ait Giderler	11.858	1.285
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	372.524	510.104
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	651.336	6.388.505

Tablo 3.4 Örnekle İlgili Bilanço II

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		
01/01/2013-31/03/2013 DÖNEMİ İŞLETME AYRINTILI BİLANÇOSU		
PASİF (KAYNAKLAR)	31/12/2012	31/03/2013
I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	561.489	250.110
A- MALİ BORÇLAR	0	0
1.Banka Kredileri	0	0
B- TİCARİ BORÇLAR	51.442	90.508
1.Satıcılar	51.442	90.508
C- DİĞER BORÇLAR	104.140	50.959
1.Ortaklara Borçlar	41.500	36.500
4.Personele Borçlar	61.945	0
6.Diğer Çeşitli Borçlar	694	14.459
D- ALINAN AVANSLAR	15.445	22.138
1.Alınan Sipariş Avansları	15.445	22.138
F- ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜK.	390.463	86.506
1.Ödenecek Vergi ve Fonlar	356.295	57.123
2.Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	34.168	29.382
G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0	0
1.Dönem Karı Vergi ve Diğer Yüküm. Karşılık.	653.206	49.805
2.Dönem Karının Peş. Öden. Vergi ve Diğer Yüküm(-)	-653.206	-49.805
H- GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	0	0
2.Gider Tahakkukları	0	0
I- DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0	0
1.Hesaplanan KDV.	0	0
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	561.489	250.110
II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	6.976	0
A- MALİ BORÇLAR	0	0
1.Banka Kredileri	0	0
C- DİĞER BORÇLAR	6.976	0
6.Diğer Çeşitli Borçlar	6.976	0
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	6.976	0
III. ÖZ KAYNAKLAR	5.946.871	6.138.395
A- ÖDENMİŞ SERMAYE	1.005.460	1.005.460
1.Sermaye	1.000.000	1.000.000
3.Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	5.460	5.460
C- KAR YEDEKLERİ	595.568	900.317
1.Yasal Yedekler	150.151	200.000
2.Olağanüstü Yedekler	445.417	700.317
D- GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	1.746.991	4.041.095
F- DÖNEM NET KARI (ZARARI)	2.598.854	191.524
1.Dönem Net Karı	2.598.854	191.524
G- DÖNEM KARI (ZARARI)	0	0
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	5.946.871	6.138.395
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	6.515.337	6.388.505

3.5.2.3. Anonim Şirketin Esas Sözleşmesi

Şirket tür değişikliği için sözleşmeyi aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ ESAS SÖZLEŞMESİ

1) KURULUŞ

Madde 1- İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün 513429 sayısında kayıtlı V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin YTTK'nın 180 ila 193. maddelerine göre tür değiştirmesi suretiyle; aşağıda, adları, soyadları, yerleşim yerleri ve uyrukları yazılı kurucular arasında bir anonim şirket kurulmuştur.

Kurucunun Adı Soyadı	T.C. Kimlik No	İkâmetgah Adresi	Uyruğu
1- 1.ORTAK	XXXXXXXXXXXX	X ADRESİ	T.C.
2- 2.ORTAK	XXXXXXXXXXXX	Y ADRESİ	T.C.

2) ŞİRKETİN UNVANI:

Madde 2- Şirketin unvanı V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'dir.

3) AMAÇ VE KONU:

Madde 3- Şirketin amaç ve konusu başlıca şunlardır:

1- Sanayide (otomotiv, tekstil, plastik, gıda, ambalaj, beyaz eşya, elektrikli, elektronik eşyalar gibi) kullanılan her çeşit makine, alet ve yedek parçalarını sağlamak ve imalatını yapmak.

2- Kara, deniz, hava nakil vasıtaları ile iş makinelerinin hidrolik, pnömatik, elektrik, elektronik donanımları ile bunlara ilişkin yedek parçaları sağlamak.

3- Elektronik ve iletişim bazlı her türlü makine ve ekipman, dijital video, disk ve diğer bantların ve bunların lazer haline getirilmiş türlerinin bilgisayar ve çeşitli kayıt yapan, okuyan ve gösterim cihazlarının otomasyonu ile gerek aletin kendisinin gerekse yedek parçasını sağlamak.

4- Turistik işyerleri, lunapark gibi eğlence merkezlerinin iş merkezleri ile konutların spor tesislerinin, hidrolik, pnömatik, elektrik, elektronik işlerinin otomasyonu ile bunlara ait makine ve yedek parçalarını sağlamak.

Şirket konusu ile ilgili aşağıdaki işleri de yapabilir;

1- Konusu ile ilgili her türlü eğitim, seminer düzenlemek, tanıtım, kitap ve broşürlerin yayımını, dağıtılmasını sağlamak,

2- Konusu ile ilgili resmi ve özel kuruluşlar nezdinde taahhüt ve müteahhitlik işleri yapılması, ihalelere girilmesi,

3- Konusu ile ilgili mamul, yarı mamul, hammadde, enerji, işletme ve tamir malzemesinin, dayanıklı tüketim mallarının, maden, plastik ve sair malzemeden mamul emtianın, makine, techizat, gemi ve uçak dahil taşıt araçlarının alınması, satılması, ithal ve ihraç edilmesi, kiralanması, kiraya verilmesi,

4- Konusu ile ilgili üretim ve sınai tesisler kurulması ve konusu ile ilgili malların satımını yapabilmek için teşhir ve satış mağazaları açılması, devredilmesi, işletilmesi,

5- Konusu ile ilgili kurulmuş ve kurulacak olan şirketlere iştirak edilmesi,

6- Aracılık faaliyetlerinde bulunmamak koşulu ile özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişileri tarafından çıkarılan hisse senetlerinin, tahvillerin, intifa senetlerinin sair menkul kıymetler ve sermaye piyasası araçlarının iktisab edilmesi ve üzerinde her türlü hukuki tasarruflarda bulunulması,

7- Şirketin amaç ve konusu ile ilgili veya yardımcı veya onu kolaylaştırıcı gayrimenkullerin iktisabı veya inşası, stüdyolar inşası ve üzerinde her türlü hukuki tasarruflarda bulunulması, şirkette ortaklara, müdürlere veya şirket personeline tahsis edilmek

üzere kiralanması, kiraya verilmesi, şirketin amaç ve konusunu gerçekleştirmesi için ipotek veya başka bir teminat karşılığı veya teminatsız ödünç alınması, ipotek rehin ve ticari işletme rehni tesis edilmesi ve bunların feshedilebilmesi, üçüncü kişilere ivazlı veya ivazsız borç verilmesi, borçlarına kefil olunması,

8- Şirketin konusu ile ilgili faaliyetler için faydalı ihtira haklarının, ihtira beratlarının, patent, lisans ve imtiyazlarının, marka, model, resim ve diğer ticaret unvanlarının telif haklarının, “know-how”ın, “copyright”ların, hususi imal ve istihsal usullerinin ve benzeri diğer gayri maddi hakların iktisab edilmesi, üzerlerinde her türlü hukuki tasarrufla bulunulması,

Şirket amacını gerçekleştirmek için her türlü gayrimenkul alabilir, satabilir, kiralar, kiraya verir bunlar üzerinde aynı ve şahsi her türlü hakları tesis edebilir, ipotek alabilir, ipotek verebilir ve ipotekleri fek edebilir. Şirket gayrimenkulleri üzerinde irtifak, intifa, sükna, gayrimenkul mükellefiyeti, kat irtifakı, kat mülkiyeti tesis edebilir. Her türlü gayrimenkullerle ilgili olarak tapu daireleri nezdinde cins tashihi, ifraz, tevhit, taksim, parselasyon ile ilgili her nevi muamele ve tasarrufları gerçekleştirebilir.

1) MERKEZİ

Madde 4- Şirketin merkezi X İli, Y İlçesi’ndedir. Adresi; A’dır. Adres değişikliğinde yeni adres, ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi’nde ilan ettirilir. Tescil ve ilan edilmiş adrese yapılan tebligat şirkete yapılmış sayılır. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen yeni adresine süresi içinde tescil ettirmemiş şirket için bu durum fesih sebebi sayılır.

2) ŞİRKETİN SÜRESİ:

Madde 5- Şirketin süresi, kuruluşundan itibaren süresizdir. Bu süre şirket sözleşmesini değiştirmek suretiyle uzatılıp kısaltılabilir.

3) SERMAYE VE PAY SENETLERİNİN TÜRÜ

Madde 6- Şirketin sermayesi 5.000.000,00 TL değerindedir. Bu sermaye, her biri 1,00 TL değerinde 5.000.000 paya ayrılmıştır.

Bundan 2.500.000 paya karşılık 2.500.000,00 TL'si, 1.ORTAK,

Bundan 2.500.000 paya karşılık 2.500.000,00 TL'si, 2.ORTAK,

tarafından tamamı taahhüt edilmiştir. Taahhüt edilen sermayenin 1.000.000,00 TL'lik kısmı YTTK'nın 180 ila 193. maddelerine göre tür değiştiren Varol Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin ödenmiş sermayesinden karşılanmıştır. Geri kalan 3.994.540,50 TL geçmiş yıl karlarından, 5.459,50 TL sermaye düzeltmesi olumlu farklarından karşılanmıştır. Tür değiştiren şirketin öz varlığının tespiti, dağıtılmayan geçmiş yıl karlarının sermayeye ilavesinin tespiti ve sermaye düzeltmesi olumlu farklarının sermayeye eklenmesinin tespiti SMMM X tarafından düzenlenen XX.XX.XXXX tarihli XXX-X sayılı raporu ile tespit edilmiştir.

Hisse senetleri nama yazılıdır. Hisse senetleri 1 TL (bir TL) itibari değerinin katları şeklinde küpürler halinde basılabilir.

Limited şirketin faaliyetinden doğan tüm borç ve alacakların taahhüt ve mükellefiyetlerinden ötürü sorumluluğu işbu anonim şirkette aynen devam edecektir.

Tür değişikliği yolu ile kurulan anonim şirket YTKK'nın 180 ila 193. maddeleri uyarınca eski şirket V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin devamıdır.

Bu itibarla limited şirketin bütün aktif ve pasifi mal varlığı bütün hak ve vecibeleri taahhütleri yeni anonim şirkete başkaca bir işleme ihtiyaç kalmaksızın devrolmuştur. Anonim şirket limited şirketin faaliyetlerine ara vermeksizin devam edecektir.

4) YÖNETİM KURULU VE SÜRESİ:

Madde 7- Şirketin işleri ve idaresi genel kurul tarafından YTTK'nın hükümleri çerçevesinde seçilecek en az 1 (bir) veya 1 (bir) ila 5 (beş) arasında değişen sayıda üyeden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yürütülür. Yönetim kurulu üyeleri en çok 3 yıl için seçilebilirler. Görev süresi sona eren yönetim kurulu üyeleri yeniden seçilebilirler.

5) ŞİRKETİN TEMSİLİ VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREV DAĞILIMI:

Madde 8- Şirketin yönetimi ve dışarıya karşı temsili yönetim kuruluna aittir. Şirket tarafından verilecek bütün belgelerin ve yapılacak sözleşmelerin geçerli olabilmesi için bunların şirket unvanı altına konmuş ve şirketi ilzama yetkili kişi veya kişilerin imzasını taşıması gereklidir. Yönetim kurulu şirketi temsil yetkisinin hepsini veya bir kısmını yönetim kurulu üyesi olan bir veya birkaç üyeye veya pay sahibi olmaları zorunlu olmayan müdürlere bırakabilir.

6) GENEL KURUL:

Madde 9- Genel kurullar, olağan ve olağanüstü toplanırlar. Olağan genel kurul, şirketin hesap devresi sonundan itibaren 3 ay içinde ve senede en az bir defa; olağanüstü genel kurullar ise, şirket işlerinin gerektirdiği hallerde ve zamanlarda toplanır.

Genel kurul toplantılarında, her pay sahibinin oy hakkı, sahip olduğu payların itibari değerleri toplamının, şirket sermayesinin itibari değerinin toplamına oranlanmasıyla hesaplanır. Pay sahibi genel kurul toplantılarına kendisi katılabileceği gibi pay sahibi olan veya olmayan bir temsilci de yollayabilir.

Şirket genel kurul toplantılarında, YTTK'nın 409. maddesinde yazılı hususlar müzakere edilerek gerekli kararlar alınır. Genel kurul toplantıları ve bu toplantılardaki karar nisabı, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

Genel kurul, şirketin merkez adresinde veya yönetim merkezinin bulunduğu şehrin elverişli bir yerinde toplanır.

7) İLAN:

Madde 10- Şirkete ait ilanlar, YTTK'nın 35. maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre yapılır.

Genel kurulun toplantıya çağırılmasına ait ilanlar YTTK'nın 414. maddesi hükmü gereğince ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere en az iki hafta önce yapılması zorunludur.

8) HESAP DÖNEMİ:

Madde 11- Şirket hesap yılı Ocak ayının birinci gününden başlar ve Aralık ayının sonuncu günü sona erer. Fakat birinci hesap yılı şirketin kesin olarak kurulduğu tarihten itibaren başlar ve o senenin Aralık ayının sonuncu günü sona erer.

9) KARIN TESPİTİ VE DAĞITIMI:

Madde 12- Şirketin net dönem karı yapılmış her çeşit masrafların çıkarılmasından sonra kalan miktardır. Net dönem kârından her yıl %5 genel kanuni yedek akçe ayrılır; kalan miktarın %5'i pay sahiplerine kar payı olarak dağıtılır. Kar payı, pay sahibinin esas sermaye payı için şirkete yaptığı ödemelerle orantılı olarak hesaplanır.

Net dönem karının geri kalan kısmı, genel kurulun tespit edeceği şekil ve surette dağıtılır. Pay sahiplerine %5 oranında kar payı ödendikten sonra kardan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın %10'u genel kanuni yedek akçeye eklenir.

10) YEDEK AKÇE:

Madde 13- Şirket tarafından ayrılan ihtiyat akçeleri hakkında YTTK'nın 519 ila 523. maddeleri hükümleri uygulanır.

11) KANUNİ HÜKÜMLER:

Madde14- Bu esas sözleşmede bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

12) GEÇİCİ HÜKÜMLER:

KURULUŞ GİDERLERİ

GEÇİCİ MADDE 1:

Şirketin kuruluşuna ilişkin, kurucular tarafından yapılan ve kuruluş için gerekli addolunan biçimle harcamalar şirketin masraflarına intikal ettirilir.

İLK YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

GEÇİCİ MADDE 2:

İlk yönetim kurulu üyesi olarak: Başkanlığa XXXXXXXXXXXXX T.C. kimlik numaralı X adresinde oturan 1.ORTAK, Başkan Yardımcılığına XXXXXXXXXXXXX T.C. kimlik numaralı Y adresinde oturan 2.ORTAK seçilmişlerdir. İlk yönetim kurulu üyeleri 3 (üç) yıl için seçilmişlerdir

TEMSİL

GEÇİCİ MADDE 3:

Aşağıda adları, soyadları görevleri ve yetki dereceleri belirtilen kişilerin, şirketimizi aşağıdaki şekilde temsil ve ilzam etmelerine;

a- Yönetim Kurulu Başkanı 1.ORTAK şirket kaşesi veya unvanı altında atacağı münferit imzasıyla şirketi her konuda temsil ve ilzam etmesine,

b- Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı 2.ORTAK şirket kaşesi veya şirket unvanı altında atacakları müşterek imzaları ile şirketi her konuda temsil ve ilzam etmesine yetkilidirler.

3.5.2.4. Şirketin Tür Değiştirme Planı

Tür değiştirmede önemli adımlardan olan tür değiştirme planı aşağıdaki gibidir:

TÜR DEĞİŞTİRME PLANI

a) Şirketin tür değiştirmeden önceki unvanı:

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

b) Şirketin tür değişikliğinden sonraki unvanı:

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

c) Şirketin merkezi:

X ADRESİ

d) Şirketin yeni türü:

ANONİM ŞİRKET

e) Yeni şirketin esas sözleşmesi: Bir önceki konuda yer verilmektedir.

f) Ortakların tür değiştirmeden önce sahip oldukları paylara ilişkin bilgi:

ORTAĞIN ADI SOYADI	PAY ORANI	HİSSE ADEDİ	PAY MİKTARI
1. ORTAK	% 51	510.000	510.000,00 TL
2. ORTAK	% 49	490.000	490.000,00 TL

h) Ortakların tür değiştirdikten sonra sahip olacakları paylara ilişkin bilgi:

ORTAĞIN ADI SOYADI	PAY ORANI	HİSSE ADEDİ	PAY MİKTARI
1.ORTAK	%50	2.500.000	2.500.000,00 TL
2.ORTAK	%50	2.500.000	2.500.000,00 TL

Yapılması öngörülen tür değişikliği sonucunda ortak sayısında ve ortakların şirketteki paylarında yukarıda gösterilen şekilde değişiklik meydana gelecek, sermaye geçmiş yıl karlarının ve sermaye düzeltmesi olumlu farklarının sermayeye eklenmesi ile 5.000.000,00 TL'ye çıkartılacaktır. Tür değişikliği limited şirketin 31.03.2013 tarihli ara bilançosuna göre hesaplanacak öz varlık tutarı esas alınarak gerçekleştirilecek olup, limited şirketin aktif ve pasifi bir bütün olarak yeni kurulacak anonim şirkete devredilecektir.

İşbu “tür değiştirme planı” 28.02.2013 tarihinde YTTK’nın 185. maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

ŞİRKET MÜDÜRÜ

ŞİRKET MÜDÜRÜ

1.ORTAK

2.ORTAK

3.5.2.5. Şirketin Tür Değiştirme Raporu

Őirketimiz ile ilgili yapılan tür değiştirme raporu aşağıdaki gibidir:

Rapor Sayısı: XXX/XXX/XX/XXXXÖZ VARLIğIN, TESCİLE TABİ VARLIKLARIN DEğER TESPİTİNE, KOBİ STATÜSÜNÜN TESPİTİNE, SERMAYENİN ÖDENDİğİNİN TESPİTİNE, DAğITILMAYAN GEÇMİŞ YIL KARLARININ SERMAYEYE İLAVESİNİN TESPİTİNE VE SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARININ SERMAYEYE İLAVESİNİN TESPİTİNE İLİŞKİN RAPORU

1- İNCELEMİYİ YAPAN SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRİN:

ADI SOYADI: XXXXXX XXX

BAğLI BULUNDUğU ODA: XXXXXX ODASI

RUHSAT NUMARASI: XXXXXXXX

ODA SİCİL NUMARASI: XXXXX

BÜRO SİCİL NUMARASI: XXXXX

KAŐE NUMARASI: XXXXX

İŞ ADRESİ: X ADRESİ

TELEFON: XXXX XXXXXXXXXX

VERđİ DAİRESİ, HESAP NO: X V.D / XXX XXXX XXXXX

2- TESPİTİ YAPILAN ŞİRKETİN:

UNVANI: V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

ADRES: Y ADRESİ

VERđİ DAİRESİ, HESAP NO: X V.D / XXX XXX XXXX

SERMAYESİ: 1.000.000,00 TL

BİR ÖNCEKİ SERMAYESİ: 50.000,00 TL

3- GENEL BİLGİ:

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi İSTANBUL Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün XXXXXX numarasıyla kayıtlı olup X vergi dairesinin XXXXXXXXXXXX numaralı mükellefidir. Merkezi X adresindedir. Şirketin iştigal konusu sanayide kullanılan makinelere otomasyon yapmak olup, XX/XX/XXXX tarihi itibariyle sermayesi 1.000.000,00 TL'dir. Sermayenin tamamı ödenmiştir.

A- Hukuki Dayanak:

Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerinde tür değişikliğine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bu rapor kurumun faaliyetine tür değiştirmek suretiyle anonim şirket olarak devam etmek istemesi sebebiyle öz varlıklarının tespiti ile 31 Ekim 2012 tarih ve 28453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Şirketlerde Yapı Değişikliği ve Ayni Sermaye Konulmasında Siciller Arası İşbirliğine İlişkin Tebliğ"ın 5. maddesinin (b) bendine istinaden şirketin aktifinde yer alan tescile tabi varlıkların (taştların) değer tespiti, önceki sermayenin ödendiği ve kobi statüsünün tespiti amacıyla düzenlenmiştir.

B- İletişim Araçları Hakkında Bilgi:

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi adına kayıtlı olan XXX XXXXXXXX numaralı telefonu ile XXX XXXXXXXX numaralı fax hattını kullanmaktadır.

C- Ortaklara ve Yönetim Organlarına İlişkin Bilgiler:

Varol Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin ortaklarının adları, adresleri ve T.C. kimlik numaraları aşağıdaki gibidir.

Ad-Soyad	T.C.Kimlik No.	Adres
1.ORTAK	XXXXXXXXXXXXX	X ADRESİ
2.ORTAK	XXXXXXXXXXXXX	Y ADRESİ

ORTAĞIN ADI SOYADI	PAY ORANI	PAY MİKTARI
1.ORTAK	%51	510.000,00 TL
2.ORTAK	%49	490.0000,00 TL

X Noterliği tarafından düzenlenen XX/XX/XXXX tarih ve XXXXX sayılı imza sirkülerine göre XXXXXXXXXXXXX T.C. kimlik numaralı 2.ORTAK ile XXXXXXXXXXXXX T.C. kimlik numaralı 1.ORTAK 10 (on) yıl süre ile şirket müdürü olarak münferit imzaları ile şirketi temsil ve ilzama yetkilidirler.

4- USUL İNCELEMELERİ:

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi 2013 takvim yılında kullanmış olduğu kanuni defterlerinin noter tasdik bilgileri aşağıdaki gibidir.

YILI	YASAL DEFTERİN NEVİ	TASDİK MAKAMI	TASDİK TARİHİ /NO.SU
2013	Yevmiye Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2013	Kebir Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2013	Envanter Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne ait kanuni defterlerin YTTK, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği hükümlerine uygun tutulduğu tespit edilmiştir.

5- SERMAYENİN ÖDENDİĞİNE DAİR İNCELEMELER:

Sermayenin ödendiği yıllara ait defterler:

YILI	YASAL DEFTERİN NEVİ	TASDİK MAKAMI	TASDİK TARİHİ/NOSU
2012	Yevmiye Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX

2012	Kebir Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2012	Envanter Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX

Nakdi sermaye ödemelerinin yevmiye kayıtları:

Nakdi sermaye ödemelerinin tarihi	Tutarı	Yevmiye maddesi
22 / 03 / 2012	70.477,83	1053
22 / 03 / 2012	491.910,37	1054
22 / 03 / 2012	387.611,80	1055

Şirketin sermayesini 50.000,00 TL'den 1.000.000,00 TL'ye çıkarması nedeniyle oluşan 950.000,00 TL sermaye artışı, kar yedeği olan DAĞITILMAMIŞ GEÇMİŞ YIL KARLARINDAN karşılanmıştır, buna göre şirketin sermayesi 1.000.000,00 TL olup tescili 28/03/2012 günlü 8036 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nin X sayfasında ilan edilmiştir.

6- DAĞITILMAYAN GEÇMİŞ YIL KARLARININ VE SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARININ SERMAYEYE İLAVESİNİN TESPİTİ:

Sermayenin 1.000.000,00 TL'den 5.000.000,00 TL'ye çıkartılmasını ve artırılan 3.994.540,50 TL'nin DAĞITILMAMIŞ GEÇMİŞ YIL KARLARINDAN, 5.459,50 TL'nin SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARINDAN karşılanmasına karar vermiştir.

Sermaye artırımının geçmiş yıl karlarından karşılanan kısmının ilgili kanunlar ve muhasebe kurallarına göre tespiti aşağıdaki gibidir:

YILI	YASAL DEFTERİN NEVİ	TASDİK MAKAMI	TASDİK TARİHİ /NO.SU
2011	Yevmiye Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2011	Kebir Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2011	Envanter Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX

2012	Yevmiye Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2012	Kebir Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX
2012	Envanter Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXX / XXXXX

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği kazanç ve iratları ilgili yasal mevzuata uygun şekilde kayıtlarına intikal ettirmiştir. Şirketin, ilgili yıllar gayrisafi karlarından Vergi, Tek Düzen Muhasebe Planı ve YTTK mevzuatına uygun şekilde gerekli karşılıkları ayırdıktan sonra, geçmiş yıl karları 31/03/2013 tarihi itibariyle aşağıdaki şekildedir.

YILI	TUTARI	YEVMIYE KAYDI TARİH / NO
2011 Yılı karı	1.746.990 TL	XX.XX.XXX / XXXXX
2012 Yılı karı	2.294.104 TL	XX.XX.XXX / XXXXX
Toplam	4.041.094 TL	

Sermaye artırımının sermaye düzeltmesi olumlu farklarından karşılanan kısmının ilgili kanunlar ve muhasebe kurallarına göre tespiti aşağıdaki gibidir:

YILI	YASAL DEFTERİN NEVİ	TASDİK MAKAMI	TASDİK TARİHİ/NOSU
2004	Yevmiye Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXXX/XXXXX
2004	Kebir Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXXX/XXXXX
2004	Envanter Defteri	X NOTERİ	XX.XX.XXXX/XXXXX

Sermaye düzeltmesi olumlu farklarının yevmiye kayıtları:

Tarihi	Tutarı	Yevmiye maddesi
31.12.2004	5.459,50	2886

7- KURUMUN ÖZ KAYNAĞININ İNCELENMESİ VE TESPİTİ:

A- İncelemenin Konusu ve Amacı:

İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün XXXXXX numarasında kayıtlı bulunan V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ortaklar kurulunun XX/XX/XXXX tarih ve XXXX/X sayılı kararında, şirket türünün YTTK'nın ilgili maddeleri ile vergi kanununun ilgili maddeleri hükümlerine göre aynı ortaklar ve hisse oranları korunarak anonim şirkete dönüştürülmesine ve öz varlık tutarının tespitine karar verildiği görülmüştür.

B- Bilanço Üzerinde Yapılan İncelemeler:

YTTK'nın 73. maddesinde Türkiye Muhasebe Standartları'nda aksi öngörülmemişse, bilançoda duran ve dönen varlıklar, özkaynaklar, borçlar ve dönem ayırıcı hesapların ayrı kalemler olarak ve yeterli ayrıntıyla inilerek gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Vergi Usul Kanunu'nun 192. maddesinde ise bilançonun aktif ve pasif olmak üzere iki tabloyu ihtiva ettiği, aktif tablosunda mevcutlar ile alacaklar (ve varsa zarar) pasif tablosunda borçların gösterileceği, aktif toplamı ile borçlar arasındaki farkın müteşebbisin işletmeye mevzu varlığını (özsermayeyi) teşkil ettiği belirtilmiştir. Kanunda ayrıca ihtiyatlar ve karların özsermayenin cüzileri sayıldığı ifade edilmiştir. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde ise özkaynağın, işletme sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde işletmeye yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile sermaye yedekleri, kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ve geçmiş yıllar zararları ve dönemin net kar veya zararını kapsadığı belirtilmiştir.

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi bilançosunun aktif tarafında dönen ve duran varlıklarını, pasif tarafında ise borç ve özkaynaklarını göstermiş olup, bilanço kalemlerini yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda gerekli alt hesapları açmak suretiyle düzenlemiştir.

Öz sermaye ve ana sermaye kavramı; özvarlık veya özkaynak olarak da ifade edilmektedir.

C- Öz Varlık Tutarının Hesaplanması:

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi tarafından tarafımıza sunulan 31.03.2013 tarihli ara bilanço ile bu döneme ilişkin kanuni defter kayıtları ve ilgili belgeler esas alınarak şirketin özvarlığı aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin 31.03.2013 tarihli ara bilançosuna göre tespit edilen öz kaynak (varlık) unsurları ise aşağıdaki gibidir.

ÖDENMİŞ SERMAYE : 1.005.459 TL

KAR YEDEKLERİ(YASAL YEDEKLER): 900.317 TL

KIST DÖNEM KARI : 191.524 TL

GEÇMİŞ YILLAR KARLARI : 4.041.094TL

ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI : 6.138.395 TL

Yukarıda yapılan açıklamalarımıza göre, kurumun öz varlığı (özkaynak) tutarı 6.138.395,45 TL olarak tespit edilmiştir. Buna göre yasal yedekler esas sermayenin %50'sini aştığından öz kaynaklar arasında gösterilen 900.317 TL tutarındaki serbest fon niteliği kazanan yasal yedeklerin sermayeye eklenmesi mümkündür. Buna göre öz kaynaklar hesap grubunda gösterilen 1.005.459 TL ödenmiş sermaye ile 4.041.094 TL tutarındaki geçmiş yıllar karlarına 191.524 TL tutarındaki kıst dönem karı ve kar yedekleri (yasal yedekler) eklendikten sonra bulunan 6.138.395 TL'nin yeni kurulacak anonim şirkete YTTK'nın 462. maddesine göre sermaye olarak konulması mümkün bulunmaktadır.

8- TÜR DEĞİŞİKLİĞİ SONUCUNDA KURULACAK ANONİM ŞİRKETE DEVREDİLECEK OLAN TESCİLE TABİ VARLIKLARIN DEĞERİNİN TESPİTİ:

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından XX/XX/XXX tarih ve XXXXXX sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Şirketlerde Yapı Değişikliği ve Ayni Sermaye Konulmasında Siciller Arası İşbirliğine İlişkin Tebliğ'de, birleşme, bölünme ve tür değiştirme gibi yapı değişiklikleri ile ayni sermaye konulması veya ticari işletmelerin devralınması sonucunda,

tapu ve gemi sicili ile fikri mülkiyete ilişkin sicillerde ve benzeri sicillerde kayıtlı bulunan mal ve hakların sahipliklerinde meydana gelen değişikliklerin ilgili sicillere bildirilmesini ve sicil kayıtları ile belgelerindeki gerekli değişikliklerin yapılmasına ilişkin usul ve esaslar açıklanmıştır.

Söz konusu tebliğin 4. maddesinin 2. fıkrasında ticaret şirketlerinin YTTK hükümlerine göre tür değiştirmelerinde, tür değiştiren şirketin mal varlığına dahil olan tapu, gemi ve fikri mülkiyet sicilleri ile benzeri sicillerde kayıtlı bulunan mal ve hakların yeni tür adına tescilinin gecikmeksizin yapılması amacıyla, tescili yapan müdürlük tarafından yeni türün tescili ile eş zamanlı olarak ilgili sicillere tebliğin 5. maddesinde düzenlenen hususları bildirmekle yükümlü tutulmuştur.

i- Tebliğin 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde tür değişikliğinde mülkiyet değişikliğine konu olan mal ve hakların yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirin, denetime tabi şirketlerde ise denetçi tarafından tespit edilen değerinin,

ii- Tebliğin 5. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde ise, tür değişikliği durumunda yeni türün tescil edildiği,

-Eski şirketin unvanı,

-Yeni türün unvanı,

-Yeni türün adresi,

-Ticaret sicili numarası,

-Ortaklık yapısı,

-Şirkete temsile yetkili olanların adı, soyadı ve T.C. kimlik numarasının,

bildirilmesi gerektiği, bu bildirimde yeni hak sahibi şirketin şirket sözleşmesi ile değerlemeye ilişkin raporların birer örneğinin ekleneceği belirtilmiştir.

YTTK'nın 180. maddesinde "Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir. Yeni türe dönüştürülen şirket eskisinin devamıdır" hükmü yer almaktadır. Anılan madde hükmüne göre tür değiştiren şirket eski şirketin devamı niteliğindedir. Öte yandan şirket ortaklar kurulunun XX/XX/XXX tarih ve XXXX/XX sayılı kararında YTTK hükümlerine göre kurulmuş olan limited şirketin yine YTTK'nın ilgili maddeleri ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. maddelerine göre tür değiştirmek suretiyle tüm aktif ve pasifleriyle bir bütün halinde anonim şirkete dönüştürülmesine karar vermiştir. Dolayısıyla tescile tabi taşınmazlar ve taşıtların değer tespitinde şirketin 31.03.2013 tarihli ara bilançosunda yer alan kayıtlı değerleri esas alınmıştır.

Taşıtlar:

Tablo 3.5 Örnekle İlgili Araç Listesi

	PLAKA	MODEL	MODEL YILI	KASKO DEĞERİ	ARAÇ TİPİ	TESCİL TARİHİ	TESCİL NUMARASI	TESCİL OLDUKLARI SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ
1	**XX***	Y	2008	16.525	A	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
2	**XX***	Y	2010	19.205	B	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
3	**XX***	Y	2011	21.784	C	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
4	**XX***	Y	2011	24.190	D	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
5	**XX***	Y	2011	24.190	E	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
6	**XX***	Y	2011	26.784	F	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
7	**XX***	Y	2012	21.068	G	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
8	**XX***	Y	2012	21.068	H	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
9	**XX***	Y	2012	20.913	I	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
10	**XX***	Y	2013	26.549	J	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
11	**XX***	Y	2013	26.549	K	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
12	**XX***	Y	2013	26.549	L	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
13	**XX***	Y	2013	28.547	M	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X
14	**XX***	Y	2010	53.305	N	X/XX/XXXX	XXXXXXXXXX	X

Yapılan incelemede V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin tür değiştirmesi sonucunda yeni kurulacak Varol Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi adına tescil edilecek yukarıda belirtilen taşıtların ilgili trafik tescil müdürlüklerine bildirilmesi gerekmektedir. Taşıtların ruhsatlarının fotokopisi ekte mevcuttur.

9- KOBİ STATÜSÜNÜN TESPİTİNE İLİŞKİN İNCELEME:

YTTK'nın 186. maddesinde tüm ortakların onaylaması halinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin tür değiştirme raporunu düzenlemekten vazgeçebileceği belirtilmiştir. Bu nedenle tür değiştirecek olan adı geçen şirketin küçük veya orta ölçekli şirket olup olmadığının tespiti gerekmektedir.

Kurum 2012/3834 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişiklik 19.10.2005 tarihli ve 2005/9617 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğü konulan "Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" (KOBİ yönetmeliği) hükümlerine göre küçük ve orta büyüklükte işletmeler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin 5. maddesinde elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri sekiz milyon TL sınırını aşmayan işletmeler "küçük işletme", ikiyüzelli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri kırk milyon TL sınırını aşmayan işletmeler "orta büyüklükteki işletme" olarak sınıflandırılmıştır. Yönetmeliğin 6. maddesinde ise hesapların kapanış tarihinde, işletme sınıfları ve KOBİ vasfı belirlenirken dikkate alınan kriterlerden herhangi birini, birbirini takip eden iki hesap döneminde de kaybeden veya aşan işletmelerin sınıf değiştireceği veya KOBİ vasfını kaybedeceği belirtilmiştir. Buna göre bir şirketin küçük veya orta ölçekli şirket statüsünde olup olmadığına son iki hesap dönemindeki çalışan ve mali bilanço büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmesi gerekmektedir.

V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi 2011 hesap döneminde ortalama X kişi istihdam etmiş olup, 2011 yılında net satış hasılatı 9.492.606 TL, mali bilanço toplamı 4.560.028 TL, 2012 hesap döneminde ortalama X kişi istihdam etmiş olup, 2012 yılında net satış hasılatı 10.959.116 TL, mali bilanço toplamı 6.515.336 TL'dir. Buna göre firma "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri Sınıflandırılması Hakkındaki Yönetmelik" gereği küçük ve orta büyüklükte ölçekli işletme sayılmaktadır.

10- SONUÇ:

1- V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne ilişkin kanuni defter ve belge kayıtları ve tarafımıza sunulan ara bilanço üzerinde yapılan incelemede, söz konusu finansal tabloların YTTK ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği açıklamalarına uygun olduğu, yapılan inceleme ve değerlendirmemize göre 31.03.2013 tarihi itibarıyla öz varlığının 6.138.395 TL olduğu tespit edilmiş olup, bu tutarın 4.000.000,00 TL'lik kısmının YTTK'nın ilgili maddelerine göre tür değiştirme hükümleri gereğince yeni kurulacak anonim şirkete, anılan kanununun 462. maddesi uyarınca sermaye olarak konulmasında herhangi bir sakınca bulunmadığı,

2- Yukarıda değerleri ve özellikleri belirtilen taşitların tür değişikliği sonucunda kurulacak anonim şirket adına tescili için her türlü değişikliğini tescil edecek olan İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğü'nce ilgili sicil müdürlüklerine gerekli bildirim yapılması gerektiği,

3- V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin, sermayesini 1.000.000,00 TL'den 5.000.000,00 TL'ye çıkarması nedeniyle oluşan 4.000.000,00 TL sermaye artışının, DAĞITILMAMIŞ GEÇMİŞ YIL KARLARINDAN ve SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARINDAN karşılanmasında yasal mevzuat açısından hiçbir sakınca olmadığı sonucuna varılmıştır.

4- V Otomasyon Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde "küçük ve orta ölçekli işletme" statüsünde bulunduğu, bu nedenle anılan kanununun ilgili 186. maddesi uyarınca tüm ortakların onaylaması halinde tür değiştirme raporu düzenlenmeyeceği,

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

3.5.2.6. Tür Değişikliğinin İncelemeye Sunulması ve Şirket Müdürleri Tarafından Alınan Kararlar

Hazırlanan rapor ve plan genel kurulda karar alınmasından otuz gün önce merkezinde ortakların incelemesine sunulmuştur ve tür değişikliği yapılmasında karar alınmıştır.

Karar örneği aşağıdaki gibidir:

V OTOMASYON ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

SİCİL NO : XXXXXX

KARAR NO : XXX/X

KARAR TARİHİ : XX/XX/XXXX

Ortaklar kurulu aşağıda yer alan hususları karar altına almışlardır:

1. Tür değiştirme planı ile son üç yılın finansal tabloları ve ara bilanço YTTK'nın 188. maddesi gereğince otuz gün önce merkezimizde ortakların incelemesine sunulmuş ve inceleme hakkı kullanılmıştır.

2. Tür değiştirme planının kabulüne,

3. Şirketimizin anonim şirketine dönüştürülmesine karar verilmiştir.

Keyfiyetin tescil ve ilan edilmesine,

ORTAK

ORTAK

1.ORTAK

2.ORTAK

3.5.2.7. Nevi Değişikliğinin Ticaret Siciline Tescil ve İlanı

Şirket ortakları tarafından alınana karar ile nevi değişikliği ticaret siciline bir dilekçe ile bildirilmiştir ve sözleşme tescil edilmiştir. Nevi değişikliği yeni bir tüzel kişilik kazanmıştır ve ilgili kuruluşlara bir dilekçe yardımıyla bildirilmiştir.

SONUÇ

Ticaret şirketleri, ekonomik hayatın önemli unsurlarıdır. Ekonomilerde, teknolojik gelişmeler ve şirketlerin gelişme düzeyine bağlı olarak ticaret şirketleri ve işletmelerin birleşme, bölünme ve tür değiştirmeleri artan bir şekilde gündeme gelebilmektedir. Ülkelerin hukuk sistemlerinde gereken düzenlemelerin zamanında yapılması şüphesiz bu gelişmelere ve değişime katkı sağlayacak unsurlardır. Bu kapsamda birçok gelişmiş ülkede ticari hayatı düzenleyen hukuk kurallarının kısa aralıklarla gözden geçirilerek, yeni düzenlemeleri yapıldığı görülmektedir. Ticaret şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme, Almanya'da 1994, İsviçre'de 2004 yılında bağımsız kanun konusu olmuştur.

Bu çalışmanın konusu, YTTK'da sermaye şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye getirilen yeniliklerdir. Bu çalışmanın amacı ise ülkemizdeki sermaye şirketlerinin YTTK kapsamında derinlemesine incelenmesi ve varolan yasal düzenlemeler ile ilgili ortaya çıkan olumlu ve olumsuz durumu yorumlamaktır.

Ülkemizde bu konu ayrıntılı bir şekilde YTTK ile düzenlenmiştir. YTTK'da yapılan değişiklikler arasında en önemli değişiklik şirket yapısını değiştiren birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemidir. Getirilen birçok yenilik hem geçiş süresini kolaylaştırmış olup hemde şirketlerin değişen ekonomik koşullara ayak uydurmalarını sağlamak amacıyla istedikleri değişikliklerde esneklik sağlanmıştır.

Yapılan düzenlemelerde gelişen teknoloji ve değişen ticari koşullara bağlı olarak günümüz ihtiyaçlarının yanı sıra AB üyeliğine hazırlanan bir ülke olarak AET/AT düzenlemeleri de dikkate alınmıştır. Eskisine nazaran önemli felsefe ve yaklaşım değişiklikleri içeren yeni düzenlemelerde, ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının, alacaklarının ve çalışanların korunması, bu çerçevede inceleme, denetim ve sorumluluk hükümlerine özel bir önem verildiği görülmektedir.

Bu kapsamda bölünme, ilk defa YTTK'da düzenlenmiştir. Böylece, konu daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır ve daha anlaşılır hale gelmiştir. Yapılan bölünmeler ile kontrolü daha kolay, rekabet gücü daha yüksek, alanında uzman işletmelerin oluşmasına katkı sağlanacaktır. Yine, ülkemizin çeşitli bölgelerinde fabrikaları olan bir şirket bu yolla her fabrikasını bağımsız bir şirkete dönüştürebilecektir. Ayrıca, bölünme hükümleri; aile ortaklıklarında,

mirasın paylaşımında, iki veya üç gruplu ortaklıklarda meydana gelebilecek anlaşmazlıklar açısından da gayet etkin bir çözüm yolu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Birleşmede, getirilen yenilikler ile birlikte kolaylık sağlanmış olup bunlarda en önemlisi olan öz sermaye tespitinde mahkeme kararıyla atanan görevliye gerek kalmamış olmasıdır. Birleşmede türler arası birleşme serbesti ile daha bir esneklik sağlanmış olmaktadır. Ortakların ve 3. kişilerin alacakları ve haklarında da gereken önem verilmiş olup ve ortaya çıkacak mağdurluk durumu önlenmiş olmaktadır.

Ticaret şirketlerinde tür değiştirme konusu YTTK'da ayrıntılı bir şekilde ele alınmış ve YTTK'da yapılan bu düzenlemeyle, ortaklarının sorumluluk rejimleri birbirinden farklı olan şirketler arasında tür değişikliği yapılıp yapılamayacağı, şahıs şirketlerinin sermaye şirketine dönüşmesinde fesih ve tasfiyenin gerekli olup olmadığı konusundaki tartışmalara son nokta konulmuştur. Tür değişikliğine ilişkin usuller belirlenirken, şahıs şirketlerinin benzerlikleri ve temel farkları da göz önüne alınarak bu şirketlerin kendi aralarında yapacakları tür değişikliklerine ilişkin özel bir düzenleme yapılmıştır. Kollektif ve komandit şirketler arasındaki temel farklılığın, ortak çeşidi ve ortakların sorumluluk durumları olduğu benimsenmiş ve bu farklılıkların giderilmesi neticesinde konuyla ilgili diğer hükümlerin uygulanmasına gerek olmaksızın iki şirket arasında tür değişikliğinin yapılabileceği kabul edilmiş, bu suretle, şahıs şirketlerinin birbirleri arasında tür değiştirmelerine kolaylık getirilmiştir.

Bununla birlikte, YTTK'da sermaye şirketlerinin yapılarına uygun şahıs şirketlerine dönüşmeleri konusunda geçici bir düzenlemenin kanunda yer almamasının bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Çünkü sermaye şirketlerine ilişkin getirilen ve şirket açısından maliyet unsuru olarak kabul edilebilecek bir takım yükümlülükleri yerine getirme imkanı olmayabilmektedir.

ETTK'da tür değişikliğinde şirketler aynı türden olmak zorundaydı ama YTTK ile getirilen yenilikte, şirketlerin türlerine bakılmaksızın (istisnalar var) tür değişikliği yapılabilmektedir. Böylelikle şirketler piyasa şartlarına göre veya avantajlarından yararlanmak istediği şirkete, diğer şirketini kapatmadan tür değiştirme yoluyla geçiş yapabilmektedir. ETTK'da tür değişikliğinde limited şirketin özvarlığının ilgili mahkemece tespit ettirilmesi gerekiyordu ama YTTK ile bu durum ortadan kalkmaktadır ve bir mali

müşavirin yazdığı özvarlık raporu yeterli kılınmaktadır. Tür değiştirme işlemlerinde böylelikle kolaylık sağlanılmıştır.

Tür değişikliğinde, ETTK'da limited şirket ile anonim şirketlerin asgari ortak sayılarındaki farklılıktan (limited şirkette en az 2, anonim şirkette ise en az 5) kaynaklanan bir takım sorunlar olmaktadır, 2 ortaklı limited şirket anonim şirkete dönüşebilmesi için 5 ortak olma zorunluluğu vardı, YTTK ile artık her iki şirkette de asgari ortak sayısının bire düşmesi, tür değişikliğini kolaylaştırmıştır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin sitesinde yer alan istatistiklerde, sadece 2014 yılı Mart ayı içinde 161 tane limited şirket tür değiştirerek anonim şirket olmuştur. Önceki aylarda incelendiğinde her ay 100'ün üzerinde limited şirketin tür değiştirerek anonim şirket olarak faaliyetine devam ettiği görülmektedir. YTTK'da getirilen yenilikler ile limited şirketler ve anonim şirketlerde uygulama bakımından çok farklılık kalmamaktadır. Avantajlarını da karşılaştırdığımızda anonim şirketler, limited şirketlere göre daha avantajlı olduğu görülmektedir. Bu avantajlar nedeniyle önümüzdeki günlerde daha çok sayıda limited şirketin hızla anonim şirkete dönüşeceğini söyleyebilmekteyiz.

KAYNAKÇA

Alp M., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Bölünme, Birleşme ve Tür Değişirme İş İlişkilerine Etkisi” Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, Yıl:2012, Sayı:32 S.51-74.

Altaş S., “Limited Şirket Nasıl Anonim Şirkete Dönüşebilir?” Mali Çözümler Dergisi, Yıl:2012, Sayı:113,S.167-174.

Bilgili F., Demirkapı E., Ticaret Hukuku Dersleri, Dora Basım, 2011.

Borçlar Kanunu- 04.02.2011 tarih- 6098 sayılı Kanun.

Doğrusöz B., Önat Ö, Tuncel Töralp F., Gerekçe, Karşılaştırmalı, Maddeler, Komisyon Raporlu Önergeler Ve Karşılaştırmalı Tabloları İle Türk Ticaret Kanunu, İsmmmo Yayını, Yayın No:141, 2011.

Elitaş B., “Eski Ve Yeni Türk Ticaret Kanunlarında Anonim ve Limited Şirketlerin Durumu” Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yıl:2012, C.17, S.3, S.401-413.

Erdem T., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Şirket Bölünmelerine İlişkin Hükümler” Vergi Sorunları Dergisi, Yıl:2012, Sayı:286, S.61-76.

Erdem T., “Şirket Birleşmelerinin Vergisel Boyutu” Vergi Sorunları Dergisi, Yıl:2012, Sayı:285, S.132-150.

Erdem H., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Tür (Nev’i) Değişirme Yol Haritası ve Nisaplar” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:239.

Eski Türk Ticaret Kanunu- 29.6.1956 tarih ve 6762 sayılı Kanun.

Fırat A., GÖKBAYRAK F., Yeni Türk Ticaret Kanunu (6102 Sayılı Kanun) Ticaret Hukuku ve Ticaret Şirketleri Getirilen Yenilikler, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınlar, Yıl:2012.

Gülçiçek A., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Şirketlerin Tür Değişirme İşlemleri” Vergi Sorunları Dergisi, Yıl :2012, Sayı:286, S.77-86.

Gümüş E., Türkiye’de Şahıs ve Sermaye Şirketlerinin Vergisel Açından Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2006.

Kendigelen A., Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu’nun Yürürlüğü Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun (6273 ve 6335 sayılı Kanunla Değişiklik), Oniki Levha Yay., 2012.

Kendigelen A., Yeni Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler Ve İlk Tespitler, Oniki Levha Yay., 2011.

Kızılot Z., “YTTK’ya Göre Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüşmesi” Yaklaşım Dergisi Yılı :2012, Sayı:238.

Kızılot Ş., “Limited Şirketi Anonim Şirkete Dönüştürmenin Avantajları” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:238.

Koçak F., “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler’de Bölünme” Mali Çözüm Dergisi, Yıl:2013, Sayı:117, S.109-116.

Kooperatifler Kanunu- 26.04.1969 tarih- 1163 sayılı Kanun.

Medeni Kanunu- 01.01.2012 tarih- 4721 sayılı Kanun

Nacar E., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Şirket Bölünmeleri İle İlgili Düzenlemeler” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:231.

Nacar E., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Şirket Birleşmelerinde Ortakların Hak Ve Yükümlülükleri” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:230.

Nacar E., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Kolaylaştırılmış Birleşmeleri” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:229.

Nazalı E., Anonim Şirketlerde Tasfiye, Birleşme, Devir, Nev’i Değişirme, Bölünme Ve Hisse Değişimi: Kurumlar Vergisi Açısından Bir Yaklaşım, İstanbul, 2008.

Öztürk N., “Ticaret Şirketlerinde Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Hükümleri (Genel Bir Bakış)” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:238.

Perçin N., “Adi Şirketler Hakkında Genel Hükümler ve Adi Şirketlerin Borçlar Kanunu ve Vergi Kanunları Karşısındaki Durumu” Mali Çözüm Dergisi, Sayı:61, Yıl:2002, S.1-9.

Pulaşlı H., Yeni Şirketler Hukukun Genel Esasları, Adalet Yayınevi, Yıl:2012.

Tepeli H., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Geçerli Tür Değişikliği” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:229.

Tepeli H., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Kollektif Şirketin Komandit Şirkete, Komandit Şirketin Kollektif Şirkete Dönüşmesi” Yaklaşım Dergisi, Yıl:2012, Sayı:230.

Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun- 26.06.2012-6335 sayılı Kanun.

Yanlı O., SMMM Yeterlilik ve Staja Başlama Sınavına Hazırlık Kursu Ders Notları-1, İsmmmo, Yay.73, 2008

Yavuz M., “Limited Şirketlerin Anonim Şirkete Dönüşme Usulü” Mali Çözüm Dergisi, Yıl:2013 Sayı:116, S.111-120.

Yerci C., “Yeni Türk Ticaret Üzerine (V) Şirketlerin Tür Değiştirmesi” Vergi Sorunları Dergisi, Yıl:2011, Sayı:274, S.44-64.

Yerci C., “Yeni Türk Ticaret Üzerine (IV) Şirket Bölünmeleri” Vergi Sorunları Dergisi, Yıl:2011, Sayı:273, S.24-41.

Yeni Türk Ticaret Kanunu 31.07.2012 tarih- 6102 sayılı Kanun.

İnternet Kaynakları

http://uye.yaklasim.com/FileZone/yaklasim/Ucretsiz_Ekler/Sermaye%20Sirketlerinde%20Tur%20Degisikligi/02-2013/02_2013.htm Erişim Tarihi: 25/11/2013

<http://www.thelira.com/yazar/31/ekrem-oncu/2113> Erişim Tarihi: 30/11/2013

http://www.rsmkapitalkarden.com/dosyalar/duyuru/826_1.pdf Erişim Tarihi: 01/12/2013

<http://www.bloomberght.com/haberler/haber/1495879-yazici-faal-durumdaki-sirket-sayisi-yuzde-3-46-artti> Erişim Tarihi: 22/01/2014

<http://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> Erişim Tarihi: 04/07/2014

Ö Z G E Ç M İ Ş

- Adı ve Soyadı** : Süleyman VAROL
- Doğum Tarihi ve Yeri** : 01/05/1987- Manavgat/ ANTALYA
- Medeni Durumu** : Bekar
- Eğitim Durumu**
- Mezun Olduğu Lise** : Manavgat Anadolu Lisesi, Antalya, 2005
- Lisans Diploması** : Gazi Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme, Ankara, 2009
- Yüksek Lisans** : Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Antalya, 2014
- Tez Konusu** : 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Şirketlerinde Bölünme, Birleşme ve Tür Değişikliği İle İlgili Yenilikler ve Bir Uygulama
- Yabancı Dil / Diller** : İngilizce
- İş Denevimi**
- Çalıştığı Kurumlar** : SMMM Halil GUBAŞ/ SMMM Stajyeri
SMMM Ali VAROL/ SMMM Stajyeri
Denizbank A.Ş./ Satış Yöneticisi
SMMM Yahya KOCAMAN/ SMM Stajyeri
YMM Mesut SOLKOL/ SMMM Stajyeri
(Devam Etmekte)
- E-Posta** : varol.suleyman@hotmail.com